

การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัฐา อำเภอรัฐา จังหวัดตรัง

ปริญญานิพนธ์
ของ
พัทยา คงยุทธ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา
เมษายน 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

370.153
พ 548 ก
8.3

การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีพฤติกรรมเรียนไม่เหมาะสม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัชฎา อำเภอรัชฎา จังหวัดตรัง

บทคัดย่อ
ของ
พัทยา คงบุทธิ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2548

h 297150

พัทยา คงยุทธ์ . (2548) . การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัชฎา อำเภอรัชฎา จังหวัดตรัง. ปรินญาณพนธ์ กต.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ,รองศาสตราจารย์
เวชณี กรีทอง.

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีพฤติกรรมการเรียน
ไม่เหมาะสม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัชฎา อำเภอรัชฎา จังหวัดตรัง กลุ่มตัวอย่างเป็น
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม
ข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถาม แบบทดสอบ เทคนิควิธีต่างๆ ที่ใช้
ในการรวบรวมข้อมูลจากผู้รับการศึกษา ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน
อัตชีวประวัติ บันทึกประจำวัน สังคมมิติและระเบียบสะสม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์
เชิงบรรยาย

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1.สาเหตุจากตัวแปรด้านส่วนตัว คือ นักเรียนขาดความรัก ความอบอุ่น การเอา
ใจใส่จากผู้ปกครอง ด้านสิ่งแวดล้อมที่บ้าน คือ สัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัวไม่ดี บิดา
มารดาไม่ค่อยมีเวลาในการดูแลเอาใจใส่บุตรอย่างใกล้ชิด ด้านโรงเรียน คือ สัมพันธภาพกับ
เพื่อนในชั้นเรียนไม่ดี จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม จากการศึกษา
กรณีทำให้นักเรียนเข้าใจและยอมรับความจริง พร้อมทั้งให้ความร่วมมือในการแก้ไขละปรับ
พฤติกรรมของตนเองได้เหมาะสมและถูกต้อง

2. เมื่อทำการศึกษารายกรณีทั้ง 5 ราย แล้ว พบว่า นักเรียนทั้ง 5 คน มี
พฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมลดลงทุกคน โดยลดลงอย่างน้อย 1 พฤติกรรม คือ นักเรียนคน
ที่ 4 คือนาย ส. และยังมีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมคงเดิม โดยมีพฤติกรรมการเรียนไม่
เหมาะสมคงเดิมน้อยที่สุด คือนักเรียนคนที่ 1 คือนาย ก มีพฤติกรรมคงเดิม 2 พฤติกรรม
นอกนั้น นักเรียนอีก 4 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 2-5 คือ นาย ธ. นาย ว. นาย ส. และ นาย พ.
มีพฤติกรรมคงเดิม 3 พฤติกรรม

A CASE STUDY OF LEARNING UNSUITABLE BEHAVIOR OF
MATHAYOM SUKSA V STUDENTS OF RASSADA SCHOOL
IN AMPHOE RASSADA , CHANGWAT TRANG

AN ABSTRACT
BY
PATTAYA KONGYUT

Presented in partial fulfillment of the requirement for the Master
of Education degree in Educational Psychology
at Srinakarinwirot University
May 2005

Pattaya Kongyut. (2005). *A Case study of Learning Inappropriated Behavior of Mathayom Suksa V Student of Rassada School in Amphoe Rassada, Changwat Trang*. Master thesis, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School , Srinakarinwirot University. Adisor Committee : Assist. Prof. Promptida Sankamkrue , Assoc. Prof. Waythanee Greethong.

The purpose of this research was to study the learning inappropriated behavior of mathayom suksa V student of Rassada School in Amphoe Rassada, Changwat Trang under secondary educational Ministry of education in the academic year 2004. The research instruments utilized in collecting data were evaluation and record forms of observation , interview, home-visit , autobiography and diary , sociometry , testing , questionnaire and cumulative record. The data was analyzed by description research.

The results were as follows :

1. The learning inappropriated behavior was caused personal factors which learning inappropriated behavior were caused from lack of warmness no confidence Environmental family factors were poor interpersonal relationship in family and their parent have no more free time to take care of them in close up and for environmental school factors was poor relationship with their classmates except group of learning inappropriated behavior only. After the student were treated by case study they understood and perceived their learning inappropriated behavior as they were. They could found the ways to fulfill their need by adjustment to be good in real life.

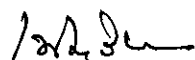
2. After five students were study by case study there were 5 cases which could decreased learning inappropriated behavior at least 1 inappropriated behavior : case IV ; Mr. S. and all of them still to be learning inappropriated behavior at least 2 learning inappropriated behavior : case I ; Mr. K. .Beside 4 of them still to be 3 learning inappropriated behaviors : case 2 ; Mr. Th., case III ; Mr. W., case IV ; Mr. S. and case V ; Mr. P.,respectively.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัฐฯ อำเภอรัฐฯ จังหวัดตรัง

ของ
นางสาวพัทยา คงยุทธ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

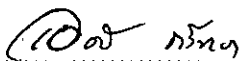
วันที่ 20 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2548

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

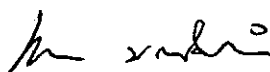
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ เวชนี กรีทอง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ชูชีพ อ่อนโคกสูง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ เวชนี กรีทอง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ชูชีพ อ่อนโคกสูงและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำชี้แนะข้อบกพร่องและได้ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ นายประดิษฐ์ จิตรบุญ ผู้อำนวยการโรงเรียนรัชฎา อาจารย์ประสิทธิ์ - อาจารย์ปรีดา สุขสุวรรณ และคณาจารย์โรงเรียนรัชฎา สังกัดกรมสามัญศึกษาทุกท่าน ที่ได้อำนวยความสะดวกให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยเป็นอย่างดีและขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนรัชฎา ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อกระเจาต - คุณแม่อารี คงยุทธ์ นางสาวพรปัญญา คงยุทธ์ สมาชิกครอบครัวยิ้มแย้มและสิบทิสุธา ะราสิน ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่สำคัญแก่ผู้วิจัย ทำให้เกิดความมุ่งมั่นมานะพยายามในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลงด้วยดี คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบเป็นเครื่องบูชาพระคุณพ่อแม่ครู อาจารย์ ที่ได้ให้ความรัก ความเมตตา อบรมสั่งสอนและปลูกฝังคุณความดี ตลอดจนประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัยมาโดยตลอด

พัทยา คงยุทธ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
ประชากร	4
กลุ่มตัวอย่าง	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ข้อดกลงเบื้องต้น	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี	41
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม	45
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	47
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	47
วิธีการศึกษารายกรณี	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
การศึกษารายกรณีที่ 1	54
การศึกษารายกรณีที่ 2	60
การศึกษารายกรณีที่ 3	66
การศึกษารายกรณีที่ 4	72
การศึกษารายกรณีที่ 5	78

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	92
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	92
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	92
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	93
สรุปและอภิปรายผลของการศึกษาค้นคว้า	94
ข้อเสนอแนะ	99
 บรรณานุกรม	 101
 ภาคผนวก	 105
 ประวัติย่อผู้วิจัย	 119

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ตารางแสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม ก่อน – หลัง ทำการศึกษารายกรณี	85
2	ตารางแสดงสาเหตุพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม.....	89

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชีวิต เพราะเป็นรากฐานสำหรับช่วยให้บุคคลสามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จ ความสุข ความเจริญทั้งปวง ทั้งของตนเองและของสังคม (กระแสพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช. 2515 : 11)

จากกระแสพระราชดำรัสฯ ดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า หากประเทศใดมีประชากรที่ได้รับการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ประเทศนั้นก็สามารถพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว เพราะการศึกษาเป็นบันไดขั้นแรกที่จะนำไปสู่การมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ การที่เราจะพัฒนาคุณภาพของประชากรนั้น ทำได้โดยให้การศึกษาซึ่งจะทำให้เขาเหล่านั้นได้ค้นพบความสามารถและความถนัดเฉพาะแต่ละบุคคล เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น สังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงที่สำคัญและมีผลต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากระดับมัธยมศึกษาเป็นระดับที่วางพื้นฐานความรู้ที่จะนำไปศึกษาต่อในระดับสูงและออกไปประกอบอาชีพ ดังที่ ขวัญเรือน อาชวีบูลโยบล (2527 : 67) ที่กล่าวว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าระดับอื่น ๆ และเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อเป็นตัวเชื่อมที่สำคัญที่จะทำให้มาตรฐานการศึกษาของทรัพยากรมนุษย์มีประสิทธิภาพได้มากน้อยเพียงใด เพราะนักเรียนมัธยมเป็นวัยรุ่นที่มีความเชื่อ ศรัทธาและหลงใหลในสิ่งที่ยึดมั่นและถูกปลุกฝัง นอกจากนี้การมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญระดับหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานในการเรียนระดับสูงขึ้นไปและนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับนี้ จัดได้ว่าเป็นคนระดับกลางที่มีประสิทธิภาพและเป็นกำลังสำคัญของชาติ ในการแก้ปัญหาการขาดแคลนด้านต่างๆ ของประเทศในปัจจุบันด้วย ดังในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544 : 12) ซึ่งเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 ปี แก่เด็กวัยเรียนทุกคนและเตรียมการขยายการศึกษาเป็น 12 ปี คือ มุ่งเน้นผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลาย และเป็นที่ยอมรับกันในประเทศที่กำลังพัฒนาว่าการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเหล่านี้ ต้องอาศัยความก้าวหน้าทางการศึกษาเป็นอันมาก

ปัญหาในการจัดการศึกษาที่ครูสอนประสบอยู่ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร คือ พฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมของนักเรียน เกิดจากการไม่ตั้งใจเรียน พุดคุยในห้องเรียน ขาดการวางแผนในการเรียน ไม่ส่งงานตามกำหนด ซึ่งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเหล่านี้รบกวนการดำเนินการสอนของครู ทำให้กิจกรรมการสอนไม่สามารถดำเนินไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ตลอดจนนักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนเท่าที่ควร พฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานแล้ว ดังที่ ปรากฏในงานวิจัยของ ฮิลเดเรท (Hildreth. 1966 : 424) ที่พบว่าสาเหตุที่เด็กฉลาดจำนวนหนึ่งไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียน

เนื่องจากมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำด้านการเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โฮลทซ์แมน (Holtman.1969 : 5) ได้ทำการศึกษาพบว่าพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำด้านการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กล่าวคือถ้านักเรียนมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็น ประจำด้านการเรียนที่เหมาะสม มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนสูง

เนื่องจากผู้วิจัยรู้จักกับอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนรัฐฯ จึงได้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านพฤติกรรมในการเรียน ได้แก่ ไม่ตั้งใจเรียนหนังสือ พุดคุยในขณะที่ครูกำลังสอน ไม่ทบทวนบทเรียน ชอบเอางานวิชาอื่น ขึ้นมาทำขณะครูกำลังสอน ไม่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ไม่ส่งการบ้านตามกำหนดเวลา โดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีปัญหามากกว่าระดับชั้นอื่นๆ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา พฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมของนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัฐฯ อำเภอรัฐฯ จังหวัดตรัง โดยใช้คำถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ สอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 140 คน ดังนี้

คำถามข้อที่ 1 ถามว่า “ ท่านคิดว่าขณะเรียนท่านมีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร ”

ผลการสำรวจพบว่านักเรียนมีปัญหาการเรียนจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 75 ได้แก่ ไม่ทบทวน บทเรียน อาจารย์สอนเร็ว ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชา ปัญหาความ วิตกกังวล 21 คน คิดเป็นร้อยละ 16.93 ได้แก่ เครียด กลัวสอบไม่ผ่าน ปัญหาการปรับตัว 4 คน คิด เป็นร้อยละ 3.22 ได้แก่ เข้ากับเพื่อนไม่ได้ ไม่คุ้นเคยกับโรงเรียนใหม่ และตอบไม่มีปัญหา 2 คน คิด เป็นร้อยละ 1.61

คำถามข้อที่ 2 ถามว่า “ ท่านคิดว่าปัญหานั้นเกิดจากสาเหตุใด ” ผลการสำรวจพบว่า ปัญหาการเรียนมีสาเหตุมาจากตัวนักเรียนเองจำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 91.93 ได้แก่ ไม่ตั้งใจ เรียน ไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมาย นำอุปกรณ์การเรียนมาไม่ครบ ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชา ไม่ทบทวน บทเรียน ไม่มีสมาธิ สาเหตุมาจากอาจารย์ผู้สอนจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90 ได้แก่ อาจารย์ สอนเร็ว อธิบายไม่เข้าใจ อาจารย์ดุเกินไป สาเหตุมาจากครอบครัวจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.61 ได้แก่ พ่อแม่หย่าร้าง พ่อแม่ทะเลาะกัน ปัญหาความวิตกกังวล มีสาเหตุมาจากไม่เข้าใจ เนื้อหาวิชา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 15.23 สาเหตุจากการกลัวสอบไม่ผ่าน จำนวน 11 คน คิด เป็นร้อยละ 8.87 ปัญหาการปรับตัว มีสาเหตุมาจาก เข้ากับเพื่อนไม่ได้ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.61 สาเหตุมาจากเข้ากับอาจารย์ไม่ได้ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์ฝ่ายปกครองเพิ่มเติมเกี่ยวกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีข้อมูลดังนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง คือ มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ในด้านการปฏิบัติตนในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนจำนวนประมาณ 12 คน ได้แก่ นั่งคุยและเล่นกัน ขณะครูกำลังสอน ไม่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย เข้าชั้นเรียนไม่ตรงเวลา นำอุปกรณ์การเรียนมา ไม่ครบ ไม่ทบทวนบทเรียน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีพฤติกรรมการเรียน ไม่เหมาะสม คือ ไม่ตั้งใจเรียนในขณะที่ครูกำลังสอน ไม่ทบทวนบทเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน นั่ง

มองออกไปนอกห้องเรียนบ่อยครั้ง ดังที่ กิ่งกาญจน์ ปานทอง (2545: 15) กล่าวว่า การปฏิบัติตัวของ นักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมกับวันเวลาและสถานที่ ได้แก่ การแบ่งเวลาในการเรียน การเข้าเรียน การฟัง การอ่าน การจดโน้ตเพื่อช่วยจำ การส่งการบ้าน การ ทบทวนบทเรียนและการเตรียมตัวสอบ เป็นต้น ถึงแม้ว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม จะมีเพียง 12 คน แต่นักเรียนเหล่านี้ล้วนได้รับการดักเตือนจากครูแล้ว และผลหลังการดักเตือน พฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มนี้ยังเป็นเช่นเดิม ซึ่งอาจมีสาเหตุจากการที่ เด็กส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใน ชุมชน มีสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี ผู้ปกครองของเด็กส่วนมากมีอาชีพเกษตรกร และมีรายได้ต่อเดือนต่ำ จึงทำงานอย่างหนัก ทำให้ไม่มีเวลาดูแล ไม่ใส่ใจเด็ก ปลอยปละละเลย ซึ่งส่งผลต่อการประสบ ความสำเร็จในอนาคต จึงควรได้รับการแก้ไขตั้งแต่วัยเยาว์ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมการเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกเรียน ซึ่งโดยเฉพาะในห้องเรียน การมีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมจะทำให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำด้วย ดังเช่นการศึกษาของสุภาวดี วงษ์สกุล (2545 : 3) กล่าวว่า พฤติกรรมของนักเรียนที่ไม่สนใจเรียน ไม่ตั้งใจเรียนมีผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนของนักเรียน เพราะในการจัดการศึกษาให้แก่บุคคลอย่างมีคุณภาพ มักนิยมใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนเป็นตัวบ่งชี้ ความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนำไปใช้เป็นประโยชน์ในกระบวนการ คัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาหรือแม้แต่การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานก็ยังใช้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นองค์ประกอบในการพิจารณาด้วย

พฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมสามารถแก้ไขได้หลายวิธี เช่น การปรับพฤติกรรม การให้ คำปรึกษา การศึกษารายกรณี เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้การศึกษารายกรณี (Case Study) เพราะการศึกษารายกรณีเป็นกระบวนการศึกษารายละเอียดของแต่ละบุคคลอย่าง ต่อเนื่องไประยะเวลาหนึ่ง แล้วนำรายละเอียดที่ได้มาวิเคราะห์ ตีความ เพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุของ พฤติกรรมที่เป็นปัญหาและได้ใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือและแก้ไขต่อไป (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 3)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีปัญหาพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม โรงเรียนรัชฎา อำเภอรัชฎา จังหวัดตรัง

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาสาเหตุของการมีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม ของนักเรียน และ ดำเนินการช่วยเหลือให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมลดลง ตลอดจนพัฒนาให้นักเรียน มีพฤติกรรมการเรียนให้เหมาะสมเพิ่มมากขึ้น

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ครูผู้สอน อาจารย์และบุคคลที่เกี่ยวข้อง กับนักเรียน ที่มีความรู้ความสามารถในการศึกษารายกรณี ได้นำวิธีการศึกษารายกรณีไปใช้ แก้ไข พฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมใน

การปฏิบัติตนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อเจริญเติบโตขึ้นเป็นประชากรที่มีคุณภาพในสังคม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนรัชฎา อำเภอรัชฎา จังหวัดตรัง ปีการศึกษา 2547 ที่มีพฤติกรรม การเรียนไม่เหมาะสม จำนวน 12 คน เป็นนักเรียนชาย 9 คน และนักเรียนหญิง 3 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัชฎา อำเภอรัชฎา จังหวัดตรัง ปีการศึกษา 2547 ที่มีพฤติกรรม การเรียนไม่เหมาะสม จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดคุณสมบัติให้คล้ายคลึงกันจากประชากร ดังนี้

2.1 เพศเดียวกัน คือ เพศชาย

2.2 อายุใกล้เคียงกัน คือ 16 -18 ปี

2.3 เรียนห้องเดียวกัน คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ได้แก่ พฤติกรรม การเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งใช้การศึกษารายกรณีในการศึกษาและดำเนินการช่วยเหลือ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ในระยะเวลาหนึ่ง โดยมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตีความ เพื่อหาสาเหตุของนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรม การเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือ นักเรียนที่มีพฤติกรรม การเรียนไม่เหมาะสมลดลง และพัฒนาให้มีพฤติกรรม การเรียนที่เหมาะสม เพิ่มขึ้นทั้งในขณะที่ครูสอน และขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ โดยมีกระบวนการในการศึกษา 7 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน เป็นขั้นตอนแรกของการศึกษารายกรณี โดยการที่ผู้วิจัยกำหนดว่านักเรียนมีพฤติกรรม การเรียนไม่เหมาะสม และผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่าเกิดจากสาเหตุ 2 ประการ คือ สาเหตุจากตัวนักเรียนเองและสาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในครอบครัว สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมในสังคม

1.2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นขั้นตอนที่สองของการศึกษารายกรณี โดยการหาข้อเท็จจริงหลังจากตั้งสมมติฐานแล้วซึ่งใช้เทคนิคเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียน 8 เทคนิค ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อัดชีวประวัติ บันทึกประจำวัน สังคมมิติ การใช้แบบสอบถาม การใช้แบบทดสอบ และระเบียบสนทนา แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตีความหรือแปล

ความหมาย เพื่ออธิบายสาเหตุของพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ซึ่งอาจทำได้ โดยวิธีการประชุมปรึกษาหารือ ด้วยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนมาร่วมพิจารณาศึกษา ข้อเท็จจริงที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล

1.3 การวินิจฉัย เป็นขั้นตอนที่สามของการศึกษารายกรณี โดยการนำเอาผลการวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้จากหลาย ๆ วิธีมาพิจารณาเพื่อวินิจฉัยว่ามีสาเหตุจากตัวนักเรียนเองและสาเหตุจาก สิ่งแวดล้อมใดบ้างที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน โดยนำ ความรู้จากทฤษฎีต่าง ๆ ทางจิตวิทยามาพิจารณาดัดสิน

1.4 การช่วยเหลือ เป็นขั้นตอนที่สี่ของการศึกษารายกรณี โดยการหาทางช่วยเหลือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การปรับพฤติกรรมโดยลด พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และเพิ่มพฤติกรรมที่เหมาะสม การให้คำปรึกษา ตลอดจนส่งต่อไปยัง ผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาซับซ้อนรุนแรงเกี่ยวกับการมีพฤติกรรมการเรียนรู้ ไม่เหมาะสม

1.5 การทำนายผล เป็นขั้นตอนที่ห้าของการศึกษารายกรณี โดยผู้วิจัยใช้ความรู้ ทางด้านสุขวิทยาจิตคาดการณ์ล่วงหน้าว่านักเรียนสามารถลดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม และสามารถพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ได้มากน้อยเพียงใด

1.6 การติดตามผล เป็นขั้นตอนที่หกของการศึกษารายกรณี โดยการที่ผู้วิจัยได้ทำการ ติดตามผลกับนักเรียนที่ศึกษาเพื่อประเมินผลว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม ที่ได้รับ การช่วยเหลือไปแล้ว ได้ผลเป็นอย่างไร และการช่วยเหลือประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเพียงใด หากมีข้อบกพร่องจะได้มีการปรับปรุงแก้ไข กระบวนการช่วยเหลือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อให้ พฤติกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมลดลง

1.7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ เป็นขั้นตอนที่เจ็ดซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของ การศึกษารายกรณี ในขั้นตอนนี้ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ การสรุปผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.7.1 การสรุปผล เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสรุปสิ่งที่ได้จากการศึกษานักเรียนที่มี พฤติกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมทั้งหมดตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการศึกษารายกรณี ให้เห็นว่านักเรียน มีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมใดบ้างที่ลดลง และมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมใดบ้าง เพิ่มขึ้นทั้งในขณะที่ครูสอน และขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ และมีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่ เหมาะสมใดบ้างที่ไม่ลดลง

1.7.2 ข้อเสนอแนะ เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งการให้ข้อเสนอแนะนี้ ต้องเสนอแนะไว้ 3 ด้านเพื่อให้การช่วยเหลือโดยการศึกษากรายกรณีมีประสิทธิภาพ เพราะปัญหาที่ เกิดขึ้นกับนักเรียนเกิดจากทั้งตัวนักเรียนเองและสิ่งแวดล้อม และอาจจะมีผู้ที่สนใจจะช่วยเหลือหรือ ศึกษากรายกรณีกับกลุ่มตัวอย่างนี้ ดังนั้นข้อเสนอแนะจึงครอบคลุมถึงทุกคน ดังนี้

1.7.2.1 ข้อเสนอแนะแก่ตัวนักเรียนเอง โดยชี้แนะแนวทางที่ควรปฏิบัติ

ตนให้เหมาะสมต่อไป

1.7.2.2 ข้อเสนอแนะแก่สิ่งแวดล้อมทั้งในครอบครัวและในโรงเรียน โดย

การชี้แนะแนวทางที่ควรปฏิบัติต่อนักเรียนของผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่ บิดา มารดา หรือ ผู้ปกครองและครูในโรงเรียนทุกคนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

1.7.2.3 ข้อเสนอแนะแก่บุคคลที่สนใจจะศึกษากลุ่มตัวอย่างนี้ คือ มี

พฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม โดยการชี้แนะแนวทางที่ควรปฏิบัติต่อนักเรียนต่อไป

2. พฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม หมายถึง การแสดงออกทางการเรียนของนักเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่ไม่พึงประสงค์และเป็นอุปสรรคต่อตนเองและผู้อื่น ได้แก่

2.1 พฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมในห้องเรียน ขณะที่ครูกำลังสอนในชั้นเรียน ได้แก่ ไม่ตั้งใจฟังขณะครูกำลังสอน มองออกนอกห้องเรียนขณะครูกำลังสอน หลีกเลียงงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำในห้องเรียน นำอุปกรณ์การเรียนมาไม่ครบ เข้าห้องเรียนสาย เองงานอื่น ขึ้นมาทำขณะครูกำลังสอน แกล้งเพื่อนขณะกำลังเรียน คุยในเวลาเรียน เล่นในเวลาเรียน ขาดเรียนโดยไม่มีเหตุจำเป็น และไม่ส่งการบ้านตามกำหนดเวลา

2.2 พฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมนอกห้องเรียน ได้แก่ ไม่ทบทวนบทเรียนที่เรียนผ่านไปแล้ว ไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลา และไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ต่างๆ

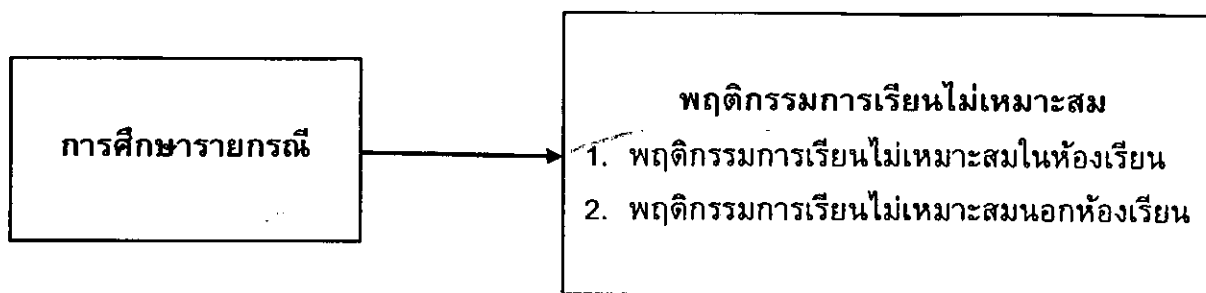
ข้อตกลงเบื้องต้น

นักเรียนที่มีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมทั้ง 5 คน รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ผู้วิจัยได้ใช้ชื่อสมมติ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรักษาความลับ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการณ์เรียนไม่เหมาะสมของนักเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยการศึกษาสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการณ์เรียนไม่เหมาะสม และหาทางช่วยเหลือให้มีพฤติกรรมการณ์เรียนไม่เหมาะสมลดลง ตลอดจนช่วยให้มีพฤติกรรมการณ์เรียนเหมาะสมเพิ่มขึ้นโดยใช้วิธีการศึกษารายกรณี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

2.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม

1.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1.1.1 ความหมายของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลอย่างลึกซึ้งและวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นนั้น หรือมีพฤติกรรมแปลกไป ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร รวมทั้งแปลความหมายของพฤติกรรมนั้นๆ ว่ามีความสัมพันธ์กับปัญหาและการปรับตัวของบุคคลนั้น อย่างไร (พนม ลิ้มอารีย์, 2538 : 17) ซึ่งสอดคล้องกับกมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 3) ที่กล่าวว่า การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี คือ การศึกษารายละเอียดต่างๆ ที่สำคัญหน่วยหนึ่งในสังคม เช่น บุคคล กลุ่ม ชุมชน สถาบัน ฯลฯ โดยเฉพาะในปัจจุบันเน้นศึกษารายละเอียดของแต่ละบุคคล การศึกษารายละเอียดนี้จะต้องศึกษาต่อเนื่องกันไปในระยะเวลาหนึ่ง แล้วนำรายละเอียดที่ได้มาวิเคราะห์ ตีความ เพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา หรือไม่เป็นปัญหาก็ได้ เช่น พัฒนาการด้านต่างๆ ความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายๆด้าน ถ้าในรายที่เป็นปัญหาจะได้ใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือหรือแก้ไข แต่ถ้าในรายที่ไม่เป็นปัญหาจะได้ใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน ส่งเสริมหรือนำไปเป็นแบบฉบับแก่บุคคลอื่นต่อไปในปัจจุบันและอนาคต

พรหมธิดา แสนคำเครือ (2528 : 70) กล่าวว่า การศึกษาเป็นรายกรณีเป็นกระบวนการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลเป็นรายกรณีต่อเนื่องไประยะหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะหาทางช่วยให้บุคคลปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นทุกด้าน เช่น อารมณ์สังคม เจตคติ ความสนใจ และการเรียน เป็นต้น

นันทิกา แยมสรวล (2529 : 7) ได้สรุปความคิดรวบยอดของการศึกษารายกรณีว่าเป็น วิธีการศึกษามุคละอย่างละเอียดทุกด้านต่อเนื่องกันไปเป็นระยะเวลานาน เป็นการรวบรวมข้อมูลทุกด้านของบุคคลมาจัดไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และวินิจฉัยปัญหา เพื่อให้มองเห็นบุคลิกภาพรวมของบุคคล จนสามารถเข้าใจถึงธรรมชาติของบุคคล และสาเหตุของปัญหาอย่างชัดเจน แล้วจึงนำข้อมูลมาพิจารณา วางแผนให้การช่วยเหลือ แนะนำให้บุคคลพยายามแก้ไขและพัฒนาสภาพชีวิต

วัชรภรณ์ อภิวัชรากุล (2535 : 10) กล่าวว่า การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษาเรื่องราวของบุคคลอย่างละเอียด โดยผ่านกระบวนการศึกษารายกรณี เพื่อให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึงขบวนการของพฤติกรรม ประสบการณ์และการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ที่สุด พร้อมทั้งแนวทางการช่วยเหลือการป้องกันและผลการส่งเสริม เพื่อให้บุคคลที่ถูกศึกษานั้นสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 170) ได้กล่าวว่า การศึกษารายกรณี เป็นวิธีการศึกษามุคละอย่างกว้างขวางและอย่างละเอียด ทั้งภูมิหลังและชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้ผู้ศึกษารู้จักและเข้าใจบุคคลนั้นอย่างแท้จริง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการแนะนำช่วยเหลือบุคคลนั้น และช่วยให้เขาตระหนักรู้ รวมทั้งสามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุขของตนให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่าการศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดต่างๆ ของบุคคลโดยผ่านกระบวนการศึกษารายกรณี ซึ่งจะต้องศึกษาต่อเนื่องกันไปในระยะเวลาหนึ่ง เพื่อหาสาเหตุของพฤติกรรมนั้นๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาทางช่วยเหลือบุคคล ให้สามารถปรับปรุงตนเองได้ และยังหาแนวทางป้องกัน ส่งเสริมให้บุคคลนั้นๆ ได้ดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

1.1.2 จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญหลายประการดังนี้

อารี ดัณฑ์เจริญรัตน์ (2516 : 219) ได้กล่าวไว้ว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี

4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อการรู้จัก และเข้าใจเด็กได้ดีขึ้น ทั้งพฤติกรรมที่แสดงออก เหตุผลการแสดงพฤติกรรมของเด็กในส่วนที่เด็กรู้จัก สามารถบอกได้และส่วนที่เด็กเองก็ไม่รู้ตัว

2. เพื่อการวินิจฉัยอันจะเป็นประโยชน์ต่อการให้ความช่วยเหลือเด็ก ทั้งในรูปการส่งเสริมพัฒนาทักษะความสามารถต่างๆ หรือหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หรือหาทางป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น หรือหาทางป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นแก่คนอื่น ๆ ด้วย

3. เพื่อการค้นคว้าวิจัย ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ทางจิตวิทยา หรือทางการแนะนำในรูปของการปรับปรุงเทคนิคหรือเครื่องมือต่างๆ

4. เพื่อติดตามผลของการใช้เทคนิคต่างๆ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์(2527 : 8 - 9) ได้กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณีว่ามีจุดมุ่งหมายหลัก 2 ประการ คือ

1.เพื่อใช้ในการแนะแนวและให้คำปรึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็นจุดมุ่งหมายย่อยๆ ดังนี้

1.1 เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวินิจฉัยและการรักษา ในรายที่มีปัญหาต่างๆเช่น ปัญหาการปรับตัว ปัญหาการเรียน ปัญหาด้านเศรษฐกิจ การลักขโมย การพูดประชด โรคจิต โรคประสาท ฯลฯ

1.2เพื่อให้ผู้ศึกษาเข้าใจบุคคลได้อย่างละเอียด ลึกซึ่งทุกแง่มุม อันเป็นประโยชน์ในการให้คำปรึกษา

1.3เพื่อให้บุคคลที่รับการศึกษาได้รู้จักวิเคราะห์ตนเอง จนเกิดความเข้าใจตนเองได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง

1.4เพื่อใช้อบรมครูประจำการให้เข้าใจวิธีการศึกษาบุคคลเป็นรายกรณียิ่งขึ้น อันเป็นผลให้งานแนะแนวสามารถให้คำปรึกษา และมีบุคลากรที่จะช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น

2.เพื่อใช้ในการอื่น ๆ ได้แก่

2.1 เพื่อใช้ในการวิจัย โดยศึกษาสาเหตุในอดีตและปัจจุบัน เพื่อทำนายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในอนาคต อาจเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือไม่เป็นปัญหาก็ได้

2.2เพื่อการติดตามผลของการใช้เทคนิคหรือวิธีการต่างๆ อันเป็นแนวทางที่จะปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

2.3เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาค้นคว้าทั่วไป ผู้ที่ศึกษาสนใจอาจเป็นความสามารถพิเศษ การมีบุคลิกภาพดี เพื่อไปใช้เป็นแบบฉบับที่ดีต่อไป

พนม ลัมอารีย์ (2530 : 18) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษารายกรณีไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสืบค้นหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมผิดปกติ ซึ่งทางโรงเรียนจะให้ความช่วยเหลือและแก้ไขได้อย่างถูกต้อง

2.เพื่อสืบค้นกระสวน (Pattern) ของพัฒนาการของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกายสติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ ซึ่งทางโรงเรียนจะให้การส่งเสริมพัฒนาได้อย่างเหมาะสม

3.เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง สามารถพัฒนาตนเอง สามารถวางแผนชีวิต สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางศึกษาต่อและเลือกอาชีพ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีประสิทธิภาพ

4.เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนได้ดีขึ้น และให้ความร่วมมือกับทาง โรงเรียนในการแก้ไขปัญหาของบุตรหลานของตน

5.เพื่อช่วยให้คณะครูได้เข้าใจนักเรียนอย่างละเอียดลึกซึ่งถูกต้อง และนำผลของการศึกษารายกรณีไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า การศึกษารายกรณีมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และไม่เป็นปัญหาของผู้รับการศึกษาอย่างละเอียด ซึ่งเป็น

ประโยชน์ต่อการวินิจฉัยเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริมให้ผู้รับการศึกษาที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสม นอกจากนั้นการศึกษารายกรณียังช่วยให้ผู้รับการศึกษาเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น และเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างผู้รับการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา เช่น บิดา มารดา ครู เป็นต้น

1.1.3 ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี เป็นเทคนิควิธีการศึกษาที่มีประโยชน์ต่องานของบุคคลหลายอาชีพ หลายหน่วยงาน ซึ่งมีประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังที่ กมลรัตน์ หล้าสูงรัง (2527 : 9-10) ได้แบ่งประโยชน์ของการศึกษารายกรณีออกเป็น 2 แนวทาง คือ

1. ประโยชน์ทางตรง คือ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ศึกษาเอง ซึ่งแบ่งออกได้หลายประการ คือ

1.1 ทำให้เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น ผู้ศึกษาอาจพบว่า ปัญหาอย่างเดียวกันอาจเกิดจากสาเหตุต่างกัน เช่น เด็กลักขโมย คนแรกมีสาเหตุมาจากความยากจน แต่คนที่สองมีสาเหตุมาจากการเรียกร้องความสนใจ หรือปัญหาที่แตกต่างกันอาจเกิดจากสาเหตุเดียวกันได้ เช่น คนแรกมีปัญหาคบเพื่อนต่างเพศ คนที่สองมีปัญหาโรคจิต เกิดจาก สาเหตุเดียวกันคือ การอกหัก เป็นต้น

1.2 ทำให้เป็นคนใจกว้าง มีจิตใจหนักแน่น รู้จักใช้เหตุผลในการเชื่อถือข้อมูลต่างๆที่ได้มาจากการรวบรวมข้อมูลอย่างละเอียดรอบคอบ เป็นระบบระเบียบ มีข้อมูลหรือเชื่อถือคำบอกเล่าที่ปราศจากเหตุผล หรือเชื่อถือโซ่กลาง

2.ประโยชน์ทางอ้อม คือ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ได้รับการศึกษา ได้แก่

2.1 ทำให้ผู้ศึกษาเข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้รับการศึกษา จึงสามารถให้การช่วยเหลือได้ถูกต้องทันต่อเหตุการณ์

2.2 ทำให้ผู้รับการศึกษาเข้าใจตนเองดีขึ้น และรู้จักวิธีปฏิบัติตนเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหา หรือส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

นันทิกา แยมสรวล (2529 : 10) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษารายกรณี ดังนี้

1. ทำให้ผู้ทำการศึกษาทราบรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลหลายด้าน ทำให้รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของบุคคลอย่างแท้จริง

2. ทำให้ผู้ทำการศึกษาเข้าใจถึงสาเหตุและเงื่อนไขต่างๆ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา จนทำให้ผู้ทำการศึกษามองเห็นแนวทางที่จะช่วยเหลือบุคคลได้

3. ทำให้ผู้ทำการศึกษามีความรู้และทักษะในการแนะแนวเพิ่มขึ้น รู้จักแก้ปัญหาโดยใช้ข้อเท็จจริงมาประกอบพิจารณาตัดสินใจ

4. ทำให้ผู้รับการศึกษาเข้าใจตนเองมากขึ้น

5. ทำให้ผู้รับการศึกษามีโอกาสปรับปรุงตนเองหรือแก้ไขปัญหาให้มีสภาพชีวิตที่ดีขึ้น

6. ทำให้สถานศึกษาได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการของบุคคล จึงสามารถนำข้อเท็จจริงมาใช้เป็นแนวในการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการให้บริการด้านต่างๆแก่บุคคลให้มีประสิทธิภาพขึ้น

7. ผลของการศึกษารายกรณี สามารถนำมาใช้เป็นตัวอย่างของการเกิดสถานการณ์ ต่างๆ อันเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการศึกษาวิจัย และการสอนเกี่ยวกับบุคคลที่มีรูปแบบการ พัฒนาการพิเศษ

ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 182) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษารายกรณีไว้ดังนี้

1. ทำให้ได้ข้อมูลจำนวนมากและกว้างขวาง ช่วยให้รู้จักและเข้าใจนักเรียนละเอียด ทุกแง่มุม
 2. ช่วยให้สามารถนำข้อมูลที่ได้รวบรวมนั้นมาวิเคราะห์ และวินิจฉัยหาสาเหตุของ พฤติกรรมได้มากกว่าวิธีอื่นๆ
 3. ทำให้ผู้ศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง มองเห็นแนวทางที่จะให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม กับนักเรียนแต่ละคน
 4. ทำให้นักเรียนได้รู้จักเข้าใจตนเอง สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เท่ากับเป็นการช่วยลดปัญหา และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติอีกทางหนึ่งด้วย
- จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า การศึกษารายกรณีมีประโยชน์มากกับบุคคลหลายฝ่าย คือ ผู้ศึกษา ผู้ถูกศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ถูกศึกษา อันได้แก่ บุคคลภายในครอบครัว สถาบันการศึกษา ครูและเพื่อน ในการนำผลของการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา ช่วยเหลือ ผู้ถูกศึกษา อีกทั้งนำไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน การเกิดปัญหากับบุคคลอื่นต่อไปได้

1.1.4 กระบวนการในการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี เป็นวิธีการศึกษาบุคคลอย่างละเอียดทุกด้านอย่างต่อเนื่อง กัน เป็นเวลานาน โดยการใช้เทคนิคและแนวหลายๆอย่างในการรวบรวมข้อมูลทุกด้านของบุคคลโดยมี ขั้นตอนในการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อพยายามทำให้เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ควรแก่การ เชื่อถือได้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2527 : 23)

ดังนั้น จึงมีผู้เสนอกระบวนการศึกษารายกรณีไว้หลายท่านดังนี้

นันทิกา แยมสรวล(2529 : 15-16) ได้เสนอรูปแบบของกระบวนการศึกษารายกรณีที่ใช้ใน วงการจิตวิทยาคลินิก ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์บุคคล (Analysis of Student) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมมาจาก แหล่งข้อมูลหลายๆแหล่ง จำแนกออกเป็นด้านๆ เพื่อความสะดวกในการตีความข้อมูลที่เกี่ยวข้อง บุคคลนั้น
2. การสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesis of Data) โดยรวบรวมข้อมูลแต่ละด้านเข้าด้วยกัน เพื่อช่วยให้มองเห็นภาพรวมของโครงสร้างทางบุคลิกภาพและสภาพชีวิตทั่วไป ของบุคคล

ว่ามีลักษณะเด่นหรือมีลักษณะด้อยอะไรบ้าง และบุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อไปในอนาคตอย่างไร

3. การวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) คือ การสรุปลักษณะของบุคคลโดยนำเอาหลักเกณฑ์ในทฤษฎีทางจิตวิทยามาพิจารณาดัดสั่น กำหนดปัญหาและสรุปเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมของบุคคลพร้อมกับระบุสาเหตุของปัญหาไว้ด้วย แต่บางครั้งในการวินิจฉัยปัญหาอาจเป็นเพียงการเสนอแนวคิดเบื้องต้น ที่เป็นประโยชน์ต่อการให้ความช่วยเหลือเท่านั้น จึงอาจไม่จำเป็นต้องระบุไว้ชัดเจนว่าปัญหาคืออะไร

4. การพยากรณ์ปัญหา (Prognosis) โดยนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล การสังเคราะห์ข้อมูล และการวินิจฉัยปัญหามาพิจารณาเพื่อคาดการณ์ล่วงหน้า เกี่ยวกับแนวโน้มพัฒนาการด้านต่างๆของบุคคล ว่ามีองค์ประกอบใดมีอิทธิพลต่อบุคคลนี้อีกในอนาคต สภาพชีวิตของบุคคลนี้จะเป็นอย่างไหรือบุคคลน่าจะประสบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใดอีก หลังจากได้รับการช่วยเหลือครั้งนี้สิ้นสุดลงไปแล้ว

5. การให้คำปรึกษาแนะแนว (Counseling) โดยนำความรู้และเทคนิคการแนะแนวมาช่วย แล้วให้คำปรึกษากับบุคคลที่มีความทุกข์ โดยทั้งผู้ให้คำปรึกษา และผู้มารับคำปรึกษาจะวางแผนร่วมกันในการแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้ทุกข์มีการปรับตัวที่เหมาะสมขึ้น

6. การติดตามผล (Follow-up) เป็นการติดตามผลการให้คำปรึกษา เพื่อนำมาประเมินประสิทธิภาพของการให้คำปรึกษา และสำรวจปัญหาใหม่ที่เกิดขึ้น

ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 171-174) ได้กล่าวถึงการศึกษารายกรณีว่าประกอบด้วยกระบวนการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การเลือกนักเรียนสำหรับการศึกษารายกรณี นักเรียนที่ครูหรือผู้แนะแนวจะเลือกเพื่อทำการศึกษารายกรณี สามารถจำแนกได้ดังนี้

- 1.1 นักเรียนที่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนดีเยี่ยม
- 1.2 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษบางอย่าง เช่น ศิลปะ ดนตรี ฯลฯ
- 1.3 นักเรียนที่มีความทะเยอทะยาน มีกำลังเข้มแข็งที่จะเอาชนะอุปสรรค
- 1.4 นักเรียนที่มีปัญหามาก
- 1.5 นักเรียนที่เรียนอ่อน ไม่สามารถทำงานในระดับที่เรียนอยู่ได้
- 1.6 นักเรียนที่มีพฤติกรรมดีเด่นสมควรเอาเป็นตัวอย่าง
- 1.7 นักเรียนที่มีพฤติกรรมปกติธรรมดาทั่วไป

2. ผู้ที่รับผิดชอบในการศึกษารายกรณีในทางปฏิบัติ การศึกษารายกรณีควรเป็นหน้าที่ของครูหรือผู้แนะแนว เพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและเกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง โดยมีการทำงานเป็นทีมเพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่างๆให้สมบูรณ์ครอบคลุมในทุกๆด้าน แต่ภาระส่วนใหญ่จะอยู่ที่ผู้แนะแนว ทั้งนี้เพื่อทำหน้าที่ประสานและเก็บรักษาข้อมูลต่างๆ นั้นไว้ให้เป็นระบบและมีระเบียบสะดวกต่อการนำมาใช้อ้างอิง

3. การรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษารายกรณี (Collection of The Necessary Data) ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษารายกรณี มีแหล่งข้อมูลที่สำคัญซึ่งผู้ทำการศึกษารายกรณีควรจะทำให้ความสนใจ ได้แก่

3.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียน รายละเอียดเกี่ยวกับครอบครัว ประวัติทางการศึกษา ตลอดจนสุขภาพ อนามัย ซึ่งข้อมูลต่างๆ เหล่านี้สามารถศึกษาได้จากระเบียบสะสม

3.2 การสังเกตนักเรียนในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบสัมพันธภาพทางสังคมและการปรับตัวของนักเรียนกับผู้อื่น อีกทั้งการสังเกตแต่ละครั้งควรมีการบันทึกการสังเกต เพื่อจะได้เปรียบเทียบผลของการเปลี่ยนแปลงที่ได้พบเห็นในแต่ละช่วงเวลาที่ผ่านมา

3.3 การสัมภาษณ์นักเรียน ซึ่งอาจเป็นการนัดหมายมาพูดคุยหรือเวลาที่พบกับนักเรียนในบางครั้งบางคราวโดยเฉพาะการพบปะพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ จะช่วยให้นักเรียนกล้าแสดงออกและทำให้ข้อมูลที่ได้เป็นความจริงและน่าเชื่อถือมากกว่า

3.4 การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องและรู้จักกับนักเรียนคนนั้น เช่น บิดา มารดา ครู เพื่อน และบุคคลอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนและสมบูรณ์

3.5 การเยี่ยมบ้านนักเรียน จะช่วยให้ครูหรือผู้แนะแนวได้เห็นสภาพบ้าน และทราบสัมพันธภาพภายในครอบครัวของนักเรียน รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดามารดาของนักเรียนซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครอง ครู และนักเรียน

3.6 การศึกษาข้อมูลจากอดีตชีวิตประวัติ การบันทึกประจำวันและผลงานอื่นๆ เช่น ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น

3.7 ข้อมูลจากแบบสอบถามลักษณะต่างๆ ที่ได้นำไปให้นักเรียนตอบ ซึ่งข้อมูลที่ได้ทำให้ทราบความนึกคิด เจตคติความสนใจ และค่านิยมของนักเรียนที่มีต่อตนเองและผู้อื่น

3.8 การศึกษานักเรียนจากผลการทดสอบด้วยแบบทดสอบ หรือแบบสำรวจต่างๆ เช่น แบบทดสอบความสนใจ แบบทดสอบความถนัด แบบทดสอบสติปัญญา และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.9 การศึกษาข้อมูลจากเครื่องมือและเทคนิคการแนะแนวอื่นๆ ที่ผู้ศึกษานำมาใช้ตามสถานการณ์และความเหมาะสม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อเท็จจริงและจัดแยกออกเป็นด้านๆ เพื่อง่ายและสะดวกต่อการทำความเข้าใจต่อผู้ที่ถูกศึกษานั้น

5. การวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) เป็นขั้นตอนที่สำคัญ ซึ่งถ้าผู้ศึกษาสามารถวินิจฉัยสาเหตุหรือที่มาของปัญหาได้อย่างถูกต้อง ก็จะสามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

6. การสังเคราะห์ข้อมูลหรือการรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม (Synthesis) เป็นการช่วยให้ผู้ทำการศึกษามองเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละด้าน อันเป็นภาพรวมทางบุคลิกภาพของบุคคลนั้นสามารถเข้าใจลักษณะของปัญหาและสาเหตุของปัญหาชัดเจนยิ่งขึ้น

7. การให้ความช่วยเหลือ (Treatment) ผู้ศึกษาจะต้องพิจารณาหาแนวทางต่างๆที่จะนำมาแนะแนว แก้ไขและช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสม ทั้งนี้อาจกำหนดแนวทางหลักและแนวทางรองไว้ แล้วดำเนินการตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะช่วยให้ประหยัดทั้งแรงงานและเวลา

8. การติดตามผล (Follow-up) เป็นเครื่องมือยืนยันว่าหลังจากการให้การช่วยเหลือนักเรียนไปแล้ว ปัญหาของนักเรียน ลดน้อยหรือหมดไปหรือไม่ สามารถปรับตัวและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเพียงใด นอกจากนี้ยังเป็นการติดตามผลเพื่อช่วยเหลือปรับปรุง ในกรณีที่ดำเนินการช่วยเหลือไม่สมบูรณ์ หรือยังไม่ถูกต้อง

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์(2530 : 16-17) ได้กล่าวว่า ในการศึกษารายกรณีจะต้องมีการชี้แจงสาเหตุที่เลือกศึกษาเด็กคนใดคนหนึ่งก่อน แล้วจึงเริ่มทำการศึกษารายกรณี ตามกระบวนการดังต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลหลายๆด้านเกี่ยวกับตัวเด็กในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน
2. นำข้อมูลที่รวบรวมมาได้ มาวิเคราะห์ โดยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กมาประชุมปรึกษาหารือกัน
3. วินิจฉัยปัญหาโดยนำผลการวิเคราะห์มาทำการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยว่า น่าจะมีอะไรเป็นเหตุของปัญหา
4. สังเคราะห์ข้อมูลโดยศึกษาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม แล้วนำมาประกอบกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่แล้วเพื่อให้เข้าใจปัญหาและสาเหตุได้ดียิ่งขึ้น
5. แก้ไขปัญหา โดยใช้วิธีการต่างๆ ในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นให้หมดไป
6. ติดตามผล เพื่อที่จะทราบผลของการศึกษารายกรณีว่ามีผลดี หรือมีข้อบกพร่องอย่างไร เพื่อจะได้นำมาแก้ไขปรับปรุงในครั้งต่อไป

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่ากระบวนการศึกษารายกรณีของแต่ละท่านที่ได้เสนอแนวคิดนั้น มีเพียงบางขั้นตอนที่แตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าการทำการศึกษารายกรณีนั้น จำเป็นต้องทราบว่าเพราะเหตุใดจึงเลือกผู้รับการศึกษารายกรณีนั้นๆ ดังนั้นจะต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาให้ชัดเจน ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้รูปแบบกระบวนการศึกษารายกรณีของ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 :22-23) ซึ่งแบ่งกระบวนการในการศึกษารายกรณีออกเป็น 7 ขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน
- ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- ขั้นที่ 3 การวินิจฉัย
- ขั้นที่ 4 การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม
- ขั้นที่ 5 การทำนายผล
- ขั้นที่ 6 การติดตามผล
- ขั้นที่ 7 การสรุปและข้อเสนอแนะ

กระบวนการศึกษารายกรณีทั้ง 7 ขั้นตอนดังกล่าว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน

การกำหนดปัญหา หมายถึง การที่ผู้ศึกษารายกรณีตั้งจุดมุ่งหมายหรือกำหนดว่าจะศึกษาสิ่งใดในบุคคลหนึ่งซึ่งอาจเป็นปัญหาหรือมีข้อปัญหาก็ได้แต่เป็นความสนใจ ความสามารถ พิเศษ หรือ อื่นๆ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2527 : 23)

การตั้งสมมติฐาน หมายถึงการที่บุคคลที่ทำการศึกษาค้นคว้าบุคคลเป็นรายกรณีได้คาดคะเนว่าพฤติกรรมของผู้รับการศึกษาคือเป็นผลที่เกิดขึ้นแล้วนั้นมีสาเหตุมาจากสิ่งใดบ้าง โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมาในการคาดคะเน เพื่อจะพิสูจน์ต่อไปด้วยการทดสอบ หรือ ค้นหาข้อเท็จจริงด้วยวิธีการต่างๆ ว่าเป็นไปตามที่คาดไว้หรือไม่ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2527 : 24) ในการตั้งสมมติฐานนั้นควรตั้งไว้หลายๆสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากการป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ในกรณีที่พบว่าข้อเท็จจริงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนั้นการที่คนเราแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งออกมานั้นอาจไม่ได้เกิดจากสาเหตุเดียว และในทำนองเดียวกัน พฤติกรรมที่แตกต่างก็อาจเกิดจากสาเหตุเดียวกันก็ได้ ฉะนั้น จึงควรตั้งสมมติฐานไว้หลายๆสมมติฐาน

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล คือ การหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงหลังจากการที่มีการกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐานแล้ว โดยใช้เครื่องมือการแนะแนวเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่เรากำลังศึกษา โดยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ ระเบียบสะสม การทดสอบ เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การตีความหรือแปลความหมายข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในแต่ละวิธี หรือเทคนิคเพื่ออธิบายเหตุและผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลนี้อาจจะทำได้โดยวิธีประชุมปรึกษา ด้วยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่เราศึกษาร่วมกันพิจารณาศึกษาข้อเท็จจริงที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลที่ดีนั้นควรจะต้องใช้หลายๆเทคนิค และแต่ละเทคนิคควรจะใช้หลายๆครั้ง เพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของบุคคลที่ได้รับการศึกษาอย่างละเอียด และตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด เทคนิคต่างๆ ที่นิยมใช้ 9 เทคนิค ดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2527 : 29-30)

1. การสังเกต (Observation)
2. การบันทึกการสังเกต (Observational Record)
3. การสัมภาษณ์ (Interview)
4. การเยี่ยมบ้าน (Home-Visit)
5. อัตชีวประวัติ (Autobiography and Diary)

6. สังคมมิติ (Sociometry)
7. แบบสอบถาม (Testing)
8. แบบทดสอบ (Questionnaire)
9. ระเบียนสะสม (Cumulative Record)

เทคนิคต่างๆ ทั้ง 9 เทคนิค มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Observation)

การสังเกตเป็นวิธีการหรือเทคนิคอย่างหนึ่งที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกสังเกตในการศึกษารายกรณีเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้มาก บางครั้งอาจใช้ร่วมกับการสัมภาษณ์ วิธีการนี้ไม่ต้องลงทุนมากด้วยเงินก็สามารถปฏิบัติได้ทุกวัน ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะช่วยให้ผู้สังเกต สามารถเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์ได้ดีขึ้น

1.1 ความหมายของการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527 : 30) กล่าวว่า การสังเกต คือ การพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลาย ๆ สิ่งอย่างมี “จุดมุ่งหมาย” โดยการใช้อวัยวะรับสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือทั้งห้าส่วน (หู, ตา, จมูก, ลิ้น, ผิวหนัง) โดยเฉพาะตาและหู ในการพิจารณาสิ่งนั้นๆ

พรหมธิดา แสนคำเครือ (2529 : 321) ให้ความหมายของการสังเกตว่า คือ การมองอย่างมีจุดหมายและเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่เก่าแก่มากที่สุด การสังเกตเป็นการมองลักษณะต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในตัวผู้ศึกษา หรือเป็นการเฝ้าดูพฤติกรรมของผู้ถูกศึกษาอย่างเอาใจใส่โดยการใช้หูและตาเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา

วัชรภรณ์ อภิวัชรางกูล (2535 : 20) กล่าวว่า การสังเกต หมายถึง การพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลาย ๆ สิ่งอย่างมีจุดหมาย ทั้งในลักษณะการเผชิญหน้าซึ่งกันและกัน หรือพิจารณาตามลำพังโดยใช้อวัยวะรับสัมผัสที่สำคัญ คือ ตาและหู

ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 35) กล่าวว่า การสังเกตเป็นวิธีการศึกษานักเรียนเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยการเฝ้าดูพฤติกรรม ที่นักเรียนแสดงออกมา ในลักษณะที่เป็นจริงตามธรรมชาติ ทั้งที่เป็นไปตามสถานการณ์ปกติหรือสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น โดยผู้สังเกตจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ เพียงแต่ผู้สังเกตต้องเฝ้าดู หรือเฝ้าดูพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและพยายามจดจำไว้ หลังจากนั้นค่อยมาบันทึก เพื่อเก็บไว้ศึกษาอ้างอิงในโอกาสต่อไป

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า การสังเกต หมายถึง การเฝ้ามองดูพฤติกรรมของผู้รับการศึกษที่แสดงออกในลักษณะที่เป็นธรรมชาติอย่างมีจุดหมาย โดยใช้วิธีรับสัมผัสที่สำคัญ คือ ตา และหู ในการรวบรวมข้อมูลโดยผู้สังเกตไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น

1.2 จุดมุ่งหมายของการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 : 32) ได้เสนอจุดมุ่งหมายของการสังเกตที่ใช้ในการแนะแนวไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงด้วยตนเอง ข้อเท็จจริงนี้อาจเป็นครั้งแรกหรืออาจได้เพื่อเพิ่มเติมข้อมูลรายละเอียดซึ่งเคยได้รับคำบอกเล่าจากผู้อื่น เป็นการหาความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของข้อมูลนั้นๆ

2. เพื่อเข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้ถูกสังเกตว่ามีลักษณะปกติ หรือไม่มีพัฒนาการเหมาะสมกับเพศและวัยเพียงใด เพื่อใช้ประกอบการแนะแนวบุคคลให้เป็นบุคคลที่ดีมีประสิทธิภาพในสังคมต่อไป เท่าที่จะทำได้เป็นอย่างดีที่สุด

3. เพื่อค้นหาสาเหตุบางประการซึ่งอาจเป็นปัญหา แต่ไม่มีผู้ใดทราบหรือสงสัยมาก่อน เพื่อนำมาใช้ในการให้คำปรึกษา และแนะแนวต่อไป

4. เพื่อให้ผู้สังเกตเป็นผู้มีความรอบคอบ และไวต่อการมีปฏิกิริยาตอบโต้จากสิ่งแวดล้อมจนเป็นผู้ที่ปรับตัวได้ดีและรวดเร็วในแต่ละสถานการณ์

1.3 ชนิดของการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 : 33-35) ได้กล่าวถึงชนิดของการสังเกตไว้ว่า ในการแบ่งชนิดของการสังเกต มีการแบ่งแตกต่างกันไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นมา ซึ่งมีความถูกต้องทั้งนั้นอยู่ที่ว่าใครสนใจและพอใจในเกณฑ์ใด นอกจากนั้นยังพบว่าการแบ่งชนิดของการสังเกตมีการใช้เกณฑ์ต่างๆ 3 เกณฑ์

1. ใช้วิธีการสังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ

1.1 การสังเกตทางตรง (Direct Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตเป็นผู้ไปสังเกตพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตด้วยตนเอง

1.2 การสังเกตทางอ้อม (Indirect Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตให้ตัวแทนหรือบุคคลอื่นไปสังเกตพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกต และผู้สังเกตจะทราบพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตได้จากการบอกเล่าของบุคคลที่ไปสังเกตแทน

2. ใช้ผู้สังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งได้ 2 ชนิด คือ

2.1 การสังเกตโดยการเข้าร่วม (Participant Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตจะต้องเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้น ในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม

2.2 การสังเกตโดยไม่เข้าร่วม (Non-Participant Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตไม่ได้เข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้น แต่อยู่ภายนอกคอยสังเกตอย่างเดียว ไม่มีบทบาทในกลุ่มนั้น

3. ใช้ผู้สังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ

3.1 การสังเกตแบบเป็นพิธีการ (Formal Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้ถูกสังเกตรู้ว่าถูกสังเกต เนื่องจากมีการนัดหมายกันล่วงหน้าก่อนการสังเกต

3.2 การสังเกตแบบไม่เป็นพิธีการ (Informal Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้สังเกตไม่รู้ว่าถูกสังเกต เนื่องจากไม่ได้มีการนัดหมายล่วงหน้า

1.4 หลักการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 37-41) ได้กล่าวว่า ในการสังเกตที่ดีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับข้อเท็จจริง จำเป็นต้องมีหลักการในการสังเกต ดังนี้

1. ควรมีการวางแผนเป็นขั้นตอนในการดำเนินการสังเกต โดยยึดจุดมุ่งหมายเป็นเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายนั้นๆ ได้แก่ กำหนดตัวผู้สังเกต วัน เวลา สถานที่ที่สังเกต ตลอดจนวิธีการในการสังเกต

2. ในการสังเกตครั้งหนึ่งๆ ควรสังเกตเพียงบุคคลเดียวในแต่ละสถานการณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด และเป็นประโยชน์ในการแปลความหมายของพฤติกรรมตามข้อเท็จจริง

3. ควรสังเกตสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ถูกสังเกต เพื่อประกอบการพิจารณาว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเหมาะสมหรือสอดคล้องกับสถานการณ์นั้นๆ หรือไม่ก่อนที่จะตีความหรือแปลความหมายของพฤติกรรมต่อไป

4. การสังเกตบุคคลหนึ่งไม่ควรสังเกตเพียงสถานการณ์เดียว ควรสังเกตหลายๆ สถานการณ์จึงจะเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลได้ละเอียด

5. การสังเกตบุคคลในสถานการณ์เดียว ควรสังเกตหลายๆ ครั้งเท่าที่จะทำได้

6. การสังเกตที่ดีต้องมีการสังเกตไว้เป็นหลักฐานทุกครั้งเพื่อช่วยบันทึกความจำ และดูพัฒนาการหรือความถี่ของพฤติกรรมต่างๆ

7. ในขณะที่สังเกตควรทำให้เป็นกลาง ไม่ใส่อคติ หรือความคิดเห็นส่วนตัวเข้าไป เพราะอาจทำให้ข้อมูลที่ได้ผิดพลาดไปจากข้อเท็จจริง

สมพร สุทัศน์ (2531 : 106) ได้กล่าวถึงหลักในการสังเกตไว้ว่า

1. ต้องไม่ให้เด็กที่มีปัญหาส่วนตัว เพราะถ้าเด็กส่วนตัว เด็กอาจไม่แสดงพฤติกรรม หรือมีพฤติกรรมที่บิดเบือนไปจากที่เป็นจริง

2. ควรมีผู้สังเกต 2 คนขึ้นไป หรืออย่างน้อย 2 คน เพื่อให้เกิดความเชื่อถือได้

3. ผู้สังเกตควรอยู่ห่างกันจากผู้ถูกสังเกตมากพอสมควร

4. ขณะที่ทำการสังเกต ผู้สังเกตจะต้องไม่ส่งสัญญาณหรือแสดงกิริยาอาการใดๆ แก่กัน

5. ผู้สังเกตจะเป็นใครก็ได้แต่ต้องได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดี

1.5 ลักษณะของพฤติกรรมที่ควรสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 41-42) ได้เสนอแนะลักษณะของพฤติกรรมที่ควรสังเกตไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมที่ทุกคนสนใจหรือดึงดูดความสนใจ ซึ่งเป็นพฤติกรรมทั้งทางด้านบวกและด้านลบ เช่น เรียนเก่ง พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นต้น

2. พฤติกรรมที่แสดงถึงความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือจิตใจ เช่น เดินเขย่งเท้า ชอบแยกตัวอยู่คนเดียว เป็นต้น

3. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นซ้ำซาก หรือบ่อยครั้งเกินความจำเป็น ซึ่งอาจเกิดจากปัญหาทางจิต เช่น การล้างมือบ่อยครั้ง การกระพริบตาบ่อยครั้ง เป็นต้น

ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 37-38) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่ครูหรือผู้แนะแนวควรสังเกตนักเรียนคือ

1. พฤติกรรมที่นักเรียนกระทำซ้ำซากอยู่เสมอในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพราะพฤติกรรมเช่นนั้นย่อมเป็นภาพที่แสดงถึงอุปนิสัยหรือคุณลักษณะของนักเรียนผู้นั้นได้เป็นอย่างดี

2. พฤติกรรมที่ผิดแปลกไปจากธรรมชาติ หรือกระทำไปโดยมิได้คาดหมายตัวอย่างเช่น นักเรียนที่ปกติมีความร่าเริง แจ่มใส เรียนเก่ง แต่กลับแสดงอาการเศร้าซึมและเบื่อหน่ายอย่างเห็นได้ชัด เป็นต้น

3. พฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความไม่เต็มใจ หรือไม่สมารถที่จะเผชิญกับสภาพความเป็นจริง เช่น นักเรียนบางคนไม่ยอมรับสภาพว่าบิดาของตนได้เสียชีวิตไปแล้ว ยังคงพูดคุยกับเพื่อนเหมือนว่า ตัวเขานั้นทำกิจกรรมบางอย่างกับบิดาของเขาอยู่ เป็นต้น

4. พฤติกรรมที่เป็นแบบฉบับที่แท้จริง ผู้สังเกตจะทราบได้จากการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกในสถานการณ์ปกติธรรมดา

1.6 ข้อได้เปรียบและเสียเปรียบในการสังเกต

สุภาภรณ์ จันทวานิช (2531 : 60-62) ได้เสนอข้อได้เปรียบ และข้อเสียเปรียบในการสังเกตไว้ดังนี้

1.6.1 ข้อได้เปรียบ

1. ถ้าผู้สังเกตต้องการศึกษาพฤติกรรมที่ค่อนข้างลึกซึ้งและไม่สามารถแสดงออกมาได้ด้วยคำพูด การสังเกตเป็นวิธีการที่เหมาะสม

2. การสังเกตช่วยเก็บข้อมูลที่ผู้สังเกตไม่สนใจ หรือเห็นเป็นเรื่องธรรมดาที่เคยชิน

3. การสังเกตช่วยเก็บข้อมูลที่ถูกผู้สังเกตไม่เต็มใจบอก เพราะไม่มีเวลาหรือไม่แน่ใจ

4. การสังเกตช่วยเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อสนับสนุน หรือขัดแย้งกับข้อมูลที่ได้มาจากการบอกเล่า หรือเป็นข้อมูลที่เสริมความเข้าใจให้ชัดเจนถูกต้องยิ่งขึ้น

5. การสังเกตเป็นการศึกษาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ได้ทันที แทนที่จะต้องให้คนอื่นบอก ซึ่งการบอกเล่าอาจจะทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนได้

6. การสังเกตเป็นการเก็บข้อมูลได้กับบุคคลทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นทารกหรือบุคคลที่อ่านหนังสือไม่ได้ รวมทั้งคนพิการ

7. การสังเกตเป็นการเก็บข้อมูลได้ละเอียดสมารถที่จะนำเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องอื่น ๆ มาอธิบายเหตุการณ์ที่คนต้องการอธิบายได้ หรืออธิบายเหตุการณ์นั้น ๆ ได้ลึกซึ้งกว่าโดยเฉพาะการทดลองต้องใช้วิธีการสังเกตตลอดเวลา

8. การสังเกตเป็นวิธีการที่มีลักษณะต่อเนื่อง เพราะผู้สังเกตต้องใช้เวลาเนิ่นนาน เช่น เป็นปี เป็นเดือนในการสังเกต จึงพอจะกล่าวได้ว่าอะไรมาก่อน-หลัง สามารถศึกษาแนวโน้มกันได้

1.6.2 ข้อเสียเปรียบ

1. ความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือได้ (Reliability & Validity) ของการสังเกต ทั้งนี้เนื่องมาจากการมีอคติของผู้สังเกตเลือกสถานการณ์ ดังจะเห็นบางครั้งผู้สังเกตหลายคน แปลความหมายของเหตุการณ์เดียวกันไม่ได้

2. การสังเกตไม่สามารถเก็บข้อมูลที่ต้องการ หากเหตุการณ์นั้นไม่เกิดขึ้นในเวลาที่ต้องการเก็บข้อมูล เช่น การปฏิบัติ การเลือกตั้ง และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่บ่อยนัก เช่น พิธีบางพิธีที่มีปีละครั้ง หรือพิธีแต่งงานก็ต้องรอให้คนแต่งงาน นอกจากนี้ยังถูกจำกัดเนื่องจากระยะเวลาของเหตุการณ์ เช่น ประวัติชีวิตไม่สามารถสังเกตเห็นได้

3. การสังเกตไม่สามารถเก็บข้อมูลบางอย่างที่ผู้ถูกศึกษาไม่อนุญาตให้เข้าไปสังเกตได้ เช่น เรื่องส่วนตัวในครอบครัว พฤติกรรมเกี่ยวกับเพศ พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่ให้บุคคลภายนอกเข้ามาร่วม บางครั้งการวิจัยออกมาแล้วมีคนคัดค้านว่าไม่ตรงกับความเป็นจริง

4. ความคลาดเคลื่อนของเหตุการณ์บางอย่าง ที่ผู้สังเกตคาดว่าจะเกิดก็ไม่เกิด เช่น ผู้ถูกสังเกตไม่มาหรือเปลี่ยนกิจกรรม ทำให้เสียเวลาหรือบางครั้งก็มีเหตุการณ์อื่นเข้ามาแทรก เช่น ฝนตกต้องย้ายสถานที่ ทำให้การสังเกตไม่ราบรื่น

5. การสังเกตไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนทุกแง่มุมของเหตุการณ์หลายๆ เหตุการณ์ หรือบุคคลหลายๆคน ได้พร้อมกันภายในเวลาเดียวกันได้

6. ในกรณีที่ผู้ถูกสังเกตรู้ว่าถูกสังเกต อาจทำให้ผู้ถูกสังเกตเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ไม่เป็นไปตามธรรมชาติได้ ข้อมูลอาจบิดเบือนจากความเป็นจริง

1.6 การบันทึกการสังเกต

ข้อมูลที่สังเกตจะเชื่อถือได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้สังเกตเอง ผู้ที่สังเกตจะต้องได้รับการฝึกให้รู้จักการสังเกต ต้องสังเกตอย่างละเอียด และต้องรู้เทคนิคการสังเกตเป็นอย่างดี เพื่อที่จะหลีกเลี่ยง

ข้อผิดพลาด หรือกำจัดความลำเอียงต่างๆ ให้มีน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ (สุชา จันทน์อม.2529 : 17)

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 43-44) ได้กล่าวถึงหลักการบันทึกการสังเกตไว้ดังนี้

1. บันทึกพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างชัดเจนหรือเห็นได้ชัด เช่น การเดิน การพูด ฯลฯ
2. ควรใช้ภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และสื่อความหมายเพราะเมื่อมีผู้อื่นมาอ่านบันทึก ควรจะรู้และเข้าใจพฤติกรรมนั้นๆ ของผู้ถูกสังเกตตรงกับกับผู้สังเกตได้
3. โดยทั่วไปควรรับบันทึกการสังเกตทันทีที่การสังเกตเสร็จสิ้นลง หรืออาจบันทึกในขณะที่สังเกต หากมีการสังเกตในระยะเวลาเนิ่นนาน และมีผู้สังเกตหลายคน โดยการแบ่งเวลาในการสังเกตและบันทึก

4. การบันทึกการสังเกตที่ดีไม่ควรใส่ความคิดเห็นของผู้สังเกตลงไปปะปนกับพฤติกรรมที่แสดงออก ควรแยกไว้คนละหัวข้อ นอกจากการบันทึกบางอย่างที่ต้องการความคิดเห็นของผู้สังเกตจึงจะสามารถบันทึกพฤติกรรมและความคิดเห็นปนกันได้

นอกจากนั้น ดวงกมล วงศ์ศรีหส์ (2541:21)ยังได้กล่าวถึงหลักการบันทึกการสังเกตดังนี้

1. บันทึกพฤติกรรมที่เห็นได้ชัดเจน โดยเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน-หลัง
2. ใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจและสื่อความหมาย เพื่อผู้อื่นจะได้อ่านเข้าใจง่ายและเข้าใจตรงกัน
3. ควรบันทึกพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตแยกออกจากการแสดงความคิดเห็นของผู้สังเกตและในการบันทึกพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตในแต่ละครั้ง ไม่ควรใช้วิธีการสรุปพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตหลายๆครั้งเข้าด้วยกัน

1.7 วิธีการบันทึกการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 44-92) ได้กล่าวถึงการบันทึกการสังเกตว่าโดยทั่วไปมี

2 วิธี คือ

1. การบันทึกแบบอัตนัย (Subjective Record) เป็นวิธีการบันทึกที่ใส่ความคิดเห็นของผู้สังเกตไปพร้อม ๆ กับพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ วิธีการบันทึกแบบนี้นิยมกันมาก คือ การบันทึกพฤติกรรมแบบพรรณนา(Descriptive Record) ซึ่งสามารถทำได้ง่ายโดยเขียนข้อความเรียงไปเรื่อย ๆ แต่ถ้าผู้สังเกตมีอคติต่อผู้สังเกต ข้อมูลที่บันทึกอาจไม่ตรงกับความเป็นจริงก็ได้

2. การบันทึกแบบปรนัย (Objective Record) เป็นวิธีการบันทึกเฉพาะพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และแยกความคิดเห็นของผู้สังเกตออกจากกัน ซึ่งการบันทึกแบบนี้อาจกระทำได้ 2 วิธี ดังนี้

2.1 การบันทึกแบบไม่เป็นระบบ คือ การบันทึกพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายและตามลำดับเหตุการณ์ การบันทึกแบบนี้ที่นิยมใช้เรียกว่าระเบียนพฤติกรรม (Anecdotal Record) เป็นวิธีที่นิยมมากกว่าการบันทึกพฤติกรรมแบบพรรณนา เนื่องจากผู้อ่านสามารถเข้าใจพฤติกรรมที่แท้จริงของผู้ถูกสังเกตได้มากกว่า

2.2 การบันทึกแบบเป็นระบบ คือ การบันทึกหลังจากที่มีการตีความหรือเข้าใจลักษณะของพฤติกรรมที่สังเกตได้อย่างถูกต้อง เป็นการบันทึกที่เป็นปรนัยมากที่สุด มีความเที่ยงตรงเชื่อถือได้ ซึ่งการบันทึกพฤติกรรมแบบนี้ แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.2.1 การบันทึกพฤติกรรมโดยใช้ มาตรฐานประเมินค่า (Graphic Rating Scale) คือ การบันทึกการสังเกตโดยทำเป็นมาตรฐานประเมินลักษณะต่างๆ ตามที่กำหนดขึ้นให้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้สังเกต

2.2.2 การบันทึกพฤติกรรมแบบกำหนดลักษณะแบบพฤติกรรม (Behavior Descriptive Scale) คือ การบันทึกการสังเกตโดยกำหนดลักษณะพฤติกรรมแล้วบรรยายลักษณะ

พฤติกรรมนั้นๆไว้หลายๆข้อความ ให้ผู้บันทึกทำเครื่องหมายหน้าข้อความที่คิดว่าตรงกับลักษณะพฤติกรรมที่สังเกตได้

2.2.3 การบันทึกพฤติกรรมแบบให้คะแนน (Scoring Scale) คือ การบันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต โดยที่ผู้บันทึกประเมินลักษณะพฤติกรรมที่สังเกตได้เป็นตัวเลข และตัวเลขนี้จะเป็นรหัสที่แปลความหมายออกเป็นพฤติกรรมต่างๆ

1.8 ประโยชน์ของการสังเกต

ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 45-46) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสังเกตไว้ดังนี้

1. การสังเกตทำให้ครูหรือผู้แนะแนวเข้าใจนักเรียนของตนมากขึ้นและสามารถพิจารณาให้การแนะแนวได้ โดยมีต้องสิ้นเปลืองงบประมาณและใช้เวลามากนัก

2. การสังเกตเป็นการเลือกเฟ้นพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆที่เห็นว่ามีสำคัญ และมีประโยชน์ต่อการเข้าใจและให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

3. การสังเกตช่วยให้ผู้สังเกตมีความเจริญงอกงามและพัฒนา ทั้งทางด้านทักษะและประสบการณ์ในการสังเกต ซึ่งมีผลต่อการเข้าใจนักเรียน การบันทึกการสังเกตที่ชัดเจนตรงตามพฤติกรรมโดยปราศจากอคติ

4. การสังเกตช่วยให้เห็นตัวอย่างพฤติกรรมที่แท้จริงของนักเรียน

5. การสังเกตจะช่วยให้ได้รายละเอียดเพิ่มเติม ซึ่งจะสนับสนุนข้อเท็จจริงที่ได้จากเทคนิคอื่นๆ

6. การสังเกตช่วยให้ได้ข้อมูลหรือรายละเอียดที่ไม่สามารถหาได้ จากการใช้เครื่องมือและวิธีการอื่นๆ ในการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

นอกจากนั้น สุนีย์ ชีรวีรุฬห์ (2542 : 14) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสังเกตไว้ดังนี้

1. ให้รายละเอียดเพิ่มเติมจากข้อมูลที่ได้รับจากวิธีการอื่นๆ

2. ให้ข้อเท็จจริงบางประการซึ่งไม่สามารถได้มาด้วยวิธีการอื่นๆ

3. ช่วยให้เห็นพฤติกรรมที่แท้จริงของบุคคล โดยเฉพาะการสังเกต ในขณะที่ผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัว

4. ช่วยให้เข้าใจบุคคลได้ดีขึ้น และช่วยเหลือได้ทันทีโดยไม่ต้องเสียเวลา และงบประมาณ

2. การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์เป็นการสนทนาหรือพูดคุยกันระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปอย่างมีจุดมุ่งหมาย (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2527 : 93) ในขณะเดียวกันก็ใช้เทคนิคการสังเกตเพื่อดูท่าทางพฤติกรรม ปฏิบัติการแสดงอารมณ์ตอบสนองต่อบุคคล หรือเหตุการณ์ที่เล่า (นันทิกา แยมสรวล.2529 : 78) รายละเอียดในการสนทนามักจะเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งต้องเก็บไว้เป็นความลับ ดังนั้นการสนทนาจึงจำเป็นต้องอาศัยทักษะและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นอย่างมาก (อารีย์ ดัณฑ์เจริญรัตน์.2526 : 96)

2.1 ความหมายของการสัมภาษณ์

ได้มีผู้ให้ความหมายของการสัมภาษณ์ไว้หลายท่านดังนี้

เมตตา กฤตวิทย์ (2534 : 2) ได้ให้ความหมายของการสัมภาษณ์ว่าเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลประเภทหนึ่ง แต่เป็นการสื่อสารที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการสนทนาทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสัมภาษณ์ต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน และบทบาทของผู้สื่อสารก็เด่นชัดกว่าการสนทนาทั่วไป

2.2 ชนิดของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ที่นิยมใช้ในวงการแนะแนวและจิตวิทยาว่ามี 2 ชนิด (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2527 : 94-96)

1. การสัมภาษณ์เพื่อค้นหาหรือทราบข้อเท็จจริง (Fact Finding Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์ สนทนาหรือซักถามข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์ในด้านความคิดเห็น ความรู้สึก ความสนใจ เจตคติ และค่านิยมของผู้ถูกสัมภาษณ์เกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อเป็นการหาข้อเท็จจริงข้อมูลเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ รวมทั้งยังเป็นการตรวจสอบว่าข้อมูลที่มีอยู่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือไม่

2. การสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษา (Counseling Interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ที่ถูกสัมภาษณ์ สนทนา หรือ ซักถามผู้สัมภาษณ์ เพื่อให้ถูกสัมภาษณ์เข้าใจและมองเห็นสภาพปัญหาของตนเองได้ชัดเจนขึ้นจนสามารถพิจารณา แก้ไขหรือตัดสินใจปัญหาของเราได้หลังจากการให้สัมภาษณ์ และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สัมภาษณ์ และผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วย

2.3 กระบวนการสัมภาษณ์

กระบวนการสัมภาษณ์มี 3 กระบวนการ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2527 : 96-109)

1. ก่อนการสัมภาษณ์
2. ขณะสัมภาษณ์
3. การยุติการสัมภาษณ์

1.ก่อนการสัมภาษณ์

กระบวนการขั้นตอนนี้ มีองค์ประกอบ 4 ประการดังนี้

1.1 การเตรียมบุคคล เป็นการเตรียมทั้งผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ ในเรื่องของความพร้อมของทั้งสองฝ่าย ซึ่งจะต้องมีกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ และอาจจะต้องมีการบอกจุดมุ่งหมายให้กับผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบ ในขณะที่ตัวผู้สัมภาษณ์ก็ต้องมีความสามารถในการสัมภาษณ์ เพื่อให้การสัมภาษณ์บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

1.2 การเตรียมจุดมุ่งหมายและหัวข้อในการสัมภาษณ์ โดยเฉพาะถ้าเป็นการสัมภาษณ์แบบบอกจุดมุ่งหมาย ก็อาจมีการบันทึกหัวข้อก่อนการสัมภาษณ์ และมีการจดบันทึกในขณะที่สัมภาษณ์ด้วย แต่ถ้าหากเป็นการสัมภาษณ์ในลักษณะที่ไม่บอกจุดมุ่งหมายที่แท้จริง ก็ไม่ควรบันทึกหัวข้อที่สัมภาษณ์

1.3 การเตรียมสถานที่ ซึ่งจะต้องมีลักษณะสะดวก สบาย ควรเป็นที่มิดชิด เพื่อผลของการสัมภาษณ์

1.4 การเตรียมวัน เวลา ในการสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่มักให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นผู้เลือกวัน เวลา ที่สะดวก พร้อมทั้งจะช่วยให้ได้ข้อเท็จจริงมากขึ้น

2. ขณะสัมภาษณ์

ในขณะที่สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะต้องใช้เทคนิคต่างๆในการสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วยเทคนิคทั่วไป และเทคนิคเฉพาะ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์(2527 : 99-108) กล่าวว่า ไม่ว่าจะเป็นการสัมภาษณ์ชนิดใด จะต้องใช้เทคนิคทั่วไป 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Observation) โดยใช้ข้อวัตรับสัมผัสทั้ง 5
2. การฟัง (Listening) เป็นเทคนิคที่ดีที่สุดในการแนะแนวและให้คำปรึกษา
3. การใช้คำถาม (Questioning) ผู้สัมภาษณ์อาจจะต้องถามผู้ถูกสัมภาษณ์ ในสิ่งที่ยังไม่กระจ่าง โดยการใช้คำถามที่มีลักษณะเป็นมิตร ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟังแล้วเข้าใจว่าผู้สัมภาษณ์มีความตั้งใจที่จะช่วยเหลืออย่างแท้จริง

4. การพูด (Talking) การพูดที่ดีนั้นจะต้องแสดงการยอมรับเจตคติ และความรู้สึกของผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช้ภาษาและถ้อยคำที่เหมาะสม ในขณะเดียวกันก็ต้องพยายามพูดเพื่อควบคุมให้การสัมภาษณ์เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

1. การสร้างสายสัมพันธ์ (Rapport)
2. การแสดงความเห็นใจ (Sympathy)
3. การแสดงอารมณ์ร่วม (Empathy)
4. การทำให้เกิดความมั่นใจ (Assurance)
5. การแสดงความเห็นด้วย (Approval)
6. การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarification)
7. การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling)
8. การใช้เงียบ (Using Silence)
9. การสร้างอารมณ์ขัน (Sense of Humor)

3. การยุติการสัมภาษณ์

การยุติสัมภาษณ์เป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น จึงต้องพยายามให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด เพื่อที่จะเป็นผลดีต่อการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป จึงควรปฏิบัติดังนี้

- 1.ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความมั่นใจว่า สิ่งที่เขาพูดไปนั้นจะเป็นความลับและเป็นผลดีแก่เขา
- 2.ผู้สัมภาษณ์อาจตั้งคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์นำไปคิดก่อนยุติการสัมภาษณ์เพื่อจะได้มีเรื่องราวต่อเนื่องในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป
- 3.ผู้สัมภาษณ์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สรุปสิ่งที่เขาคิด หรือรู้สึกในขณะสัมภาษณ์ เพื่อจะช่วยให้เขาเข้าใจสภาพปัญหายิ่งขึ้น และอาจจะต้องมีการเพิ่มเติมหรือแก้ไขในบางตอน โดยผู้สัมภาษณ์
- 4.ผู้สัมภาษณ์จะต้องใช้คำพูดและท่าทีที่น่มนวล มีความจริงใจต่อผู้ถูกสัมภาษณ์ แสดงให้เห็นว่าต้องการสัมภาษณ์ในคราวต่อไปอีก

3. การเยี่ยมบ้าน (Home Visit)

การเยี่ยมบ้าน เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล และร่วมมือกับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองในการช่วยเหลือผู้ถูกศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมบ้าน เช่น สภาพทั่วไปของบ้าน สภาพแวดล้อมของบ้าน ลักษณะท่าทีของผู้ปกครอง ลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว เป็นต้น โดยทั่วไปผู้เยี่ยมบ้านคือ ครูแนะแนวหรือครูประจำชั้น ซึ่งเป็นตัวแทนของสถาบันการศึกษา ส่วนในสถาบันการแพทย์ ผู้มีหน้าที่เยี่ยมบ้านคือนักสังคมสงเคราะห์

3.1 ความหมายของการเยี่ยมบ้าน

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 121) ได้ให้ความหมายของการเยี่ยมบ้านไว้ว่าเป็นการที่บุคคลหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติทางบ้าน และครอบครัวของผู้รับการศึกษา โดยการไปดูสภาพที่แท้จริงของผู้รับการศึกษาที่บ้าน ว่ามีสภาพแวดล้อมของบ้านและครอบครัวเป็นอย่างไร สอดคล้องหรือขัดแย้งกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หรือจากการสัมภาษณ์หรือจากวิธีการรวบรวมข้อมูลอื่นๆ หรือไม่

นอกจากนั้น ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 79) ได้ให้ความหมายของการเยี่ยมบ้านว่า หมายถึงการที่ครูหรือผู้แนะแนวพบปะ สนทนา เยี่ยมเยียนผู้ปกครองของนักเรียนที่บ้าน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และรู้จักกันดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้เกิดการยอมรับสภาพที่สัมผัสได้ด้วยตนเอง ตลอดจนทราบเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน ตัวนักเรียนและตัวครูอีกด้วย

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า การเยี่ยมบ้าน หมายถึง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้รับการศึกษา โดยครูผู้แนะแนวหรือผู้ศึกษาไปดูสภาพทั่วไปของบ้าน ลักษณะท่าทีของผู้ปกครอง และลักษณะความสัมพันธ์ ของบุคคลในครอบครัวของผู้รับการศึกษา เพื่อทราบข้อเท็จจริงและนำข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมบ้านของผู้รับการศึกษา มาพิจารณาหาความสอดคล้องหรือความขัดแย้งกับข้อมูลที่รวบรวมมาได้ด้วยวิธีอื่นๆ

3.2 วัตถุประสงค์ของการเยี่ยมบ้าน

วัตถุประสงค์ของการเยี่ยมบ้าน (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2527 :121-122)

1. เพื่อต้องการทราบข้อเท็จจริงและสภาพที่แท้จริงของเด็กเมื่ออยู่ที่บ้าน
2. เพื่อเพิ่มเติมข้อเท็จจริงบางประการเกี่ยวกับเด็กที่ไม่สามารถได้มาด้วยวิธีการ

อื่นๆ

3. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างทางโรงเรียนกับทางบ้านหรือระหว่างครูกับผู้ปกครอง

3.3 เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างทางโรงเรียนกับทางบ้านหรือระหว่างครูกับผู้ปกครอง

การเยี่ยมบ้านมีขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2527 : 122-124)

1. ขั้นตอนเตรียมการก่อนการเยี่ยมบ้าน
2. ขณะเยี่ยมบ้าน
3. หลังการเยี่ยมบ้าน

1. ขั้นตอนเตรียมการก่อนเยี่ยมบ้าน การเตรียมการดังนี้

- 1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการเยี่ยมบ้าน
- 1.2 นัดหมาย วัน เวลา ที่จะไปเยี่ยมบ้านกับผู้ปกครอง

2. ขณะเยี่ยมบ้าน

ขณะเยี่ยมบ้านควรปฏิบัติดังนี้

1. แสดงสัมมาคารวะต่อเจ้าของบ้านและแสดงความเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
2. ใช้สังเกต และจดจำสิ่งที่ได้พบเห็น
3. ในระยะแรกของการสัมภาษณ์หรือการสนทนา ควรหาทางสนับสนุนให้ผู้รับการศึกษาร่วมสนทนาด้วย เพื่อสังเกต สัมพันธภาพระหว่างผู้รับการศึกษากับผู้ปกครอง
4. พยายามกระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ โดยเฉพาะผู้รับการศึกษและสถาบันการศึกษาให้มากที่สุด
5. กล่าวถึงผู้รับการศึกษาด้านที่เป็นจริง
6. ไม่ควรทำตัวเป็นพิธีรีตอง
7. ใช้เวลาในการเยี่ยมบ้านประมาณ 30-60 นาที หรือสังเกตจากกิริยา อากาของเจ้าของบ้านที่แสดงว่าอึดอัด หรือมีธุรกิจที่ต้องทำ

3. หลังการเยี่ยมบ้าน

หลังการเยี่ยมบ้านควรมีการจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ทันทีเมื่อกลับจากการเยี่ยมบ้าน โดยใช้แบบฟอร์มในการเยี่ยมบ้าน

4. อัตชีวประวัติ (Autobiography)

การที่ผู้รับการศึกษาได้เขียนอัตชีวประวัติ นับว่าเป็นวิธีการที่มีประโยชน์และคุณค่าในด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง เพราะก่อนที่ผู้รับการศึกษาจะเขียนถึงเรื่องราวของตนเอง จะต้องลำดับเรื่องราวที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมไปถึงการคาดการณ์ หรือความมุ่งหวังในอนาคต ที่คิดว่าควรจะเป็น ทำให้ผู้รับการศึกษามองเห็นตนเองได้แจ่มชัดยิ่งขึ้น

4.1 ความหมายของอัตชีวประวัติ

การเขียนอัตชีวประวัติ คือ การที่บุคคลได้เขียนบรรยายประวัติความเป็นมาของตนเอง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนคาดหวังในอนาคต (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ .2527 : 138) เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เขียน เขียนเรื่องราวของตนเองอย่างอิสระเสรี และข้อมูลนั้นถูกเก็บไว้เป็นความลับ (ปีเตอร์.1967 : 175) ช่วยให้ผู้ประสบปัญหาใช้เวลาคิดถึงตนเองและเข้าใจตนเองยิ่งขึ้น และช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจพื้นฐานทางครอบครัว อุปนิสัย ความใฝ่ฝัน ตลอดจนทัศนคติที่มีต่อตนเอง และสิ่งแวดล้อมของผู้ประสบปัญหา (นันทิกา แยมสรวล.2529 : 82) หรืออาจกล่าวว่า อัตชีวประวัติช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจภายในตัวบุคคลซึ่งหมายถึงประสบการณ์ และความรู้ของแต่ละบุคคล (เชอร์ทเชอร์และสโตน.1996 : 250) ซึ่งเทคนิคได้ถูกนำมาใช้ในการแนะแนว เพื่อหาข้อเท็จจริงหรือการศึกษานักเรียนเป็นรายกรณีเพื่อให้ได้รายละเอียดมากขึ้น เพราะเรื่องราวบางอย่างใช้วิธีการสัมภาษณ์ไม่ได้(สมศักดิ์ ภูวิภาถาวรธณ.2531 : 163)

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า อัตชีวประวัติ หมายถึง เครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจบุคคลแต่ละคน โดยการให้บุคคลเขียนบรรยายอย่างอิสระเสรีเกี่ยวกับประวัติ และเรื่องราวของตนเอง ตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และความคาดหวังในอนาคต

4.2 วัตถุประสงค์ในการเขียนอัตชีวประวัติ

การเขียนอัตชีวประวัติมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้บุคคลได้ระบายความรู้สึกที่มีต่อตนเองและสิ่งแวดล้อมอย่างอิสระเสรี
2. เพื่อให้บุคคลได้เข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น
3. เพื่อให้ผู้อื่นได้เข้าใจบุคคลที่เขียนอัตชีวประวัติดียิ่งขึ้น
4. เพื่อทราบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีอื่นๆ

4.3 รูปแบบของอัตชีวประวัติ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 139-148) กล่าวว่า การเขียนอัตชีวประวัติ

โดยทั่วไปมี 2 รูปแบบ คือ

1. แบบไม่กำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ (Unstructured Autobiography)
2. แบบกำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ (Structured Autobiography)

1. แบบไม่กำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ (Unstructured Autobiography)

การเขียนแบบนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เขียนบรรยายเรื่องราวของเขาเอง โดยการเขียนเป็นความเรียงอิสระ ซึ่งวิธีนี้นักจิตวิทยาเชื่อว่าเป็นวิธีที่บุคคลจะเปิดเผยเรื่องราวที่เป็นความในใจ ซึ่งซ่อนเร้นอยู่ในส่วนลึกของจิตใจ การเขียนแบบนี้จะให้ประโยชน์และคุณค่ามากในการให้คำปรึกษา แต่ยากต่อการตีความหมาย เพราะมิได้เขียนตามรูปแบบใดๆ

2. แบบกำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ (Structured Autobiography)

การเขียนแบบนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้ให้เขียน ว่าต้องการทราบเกี่ยวกับเรื่องใด แต่ก็มีผู้พยายามคิดหัวข้อขึ้นมาเสนอแนะไว้มากมาย โดยแบ่งตามระดับของผู้เขียน แบบฟอร์มมีหลายแบบ แต่ไม่ว่าเป็นแบบฟอร์มใดต้องมีเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นมาในอดีต ตั้งแต่จำความได้จนถึงปัจจุบัน และกล่าวถึงความมุ่งหวังในอนาคตด้วย

ตัวอย่างอัตชีวประวัติ

1. โรงเรียนของข้าพเจ้า
2. ครอบครัวของข้าพเจ้า
3. ชีวิตของข้าพเจ้าในโรงเรียนประถมศึกษา
4. สิ่งที่ข้าพเจ้าทำได้ดีและสิ่งที่ข้าพเจ้าอยากทำได้
5. วิชาที่ข้าพเจ้าชอบเรียนมากที่สุดและวิชาที่ข้าพเจ้าชอบเรียนน้อยที่สุด
6. สิ่งที่ข้าพเจ้าชอบทำมากที่สุด และชอบน้อยที่สุดเมื่ออยู่ที่บ้าน
7. สิ่งที่ข้าพเจ้าชอบทำมากที่สุดและชอบทำน้อยที่สุดเมื่ออยู่ที่โรงเรียน
8. เพื่อนของข้าพเจ้า
9. คุณครูของข้าพเจ้า
10. ถ้าข้าพเจ้าสามารถมีสิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการด้วยการขอสิ่งนั้นได้ ข้าพเจ้าควรขอสิ่งใดบ้าง

4.4 การวิเคราะห์อัตชีวประวัติ

ในการวิเคราะห์อัตชีวประวัติโดยใช้แนวทางของ โฟรชลิคซ์ (Froehlich) ซึ่งได้เสนอไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1959 มีดังนี้

1. พิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ขาดหายไปหรือการเว้นข้อความบางอย่าง
2. ความยาวของอัตชีวประวัติ
3. คำศัพท์ที่ใช้ (Vocabulary)
4. ระดับความลึกของความรู้สึก (Level or Depth of Expression)
5. การจัดลำดับความคิด (Organization)
6. การกลบเกลื่อน (Gloss)
7. ลักษณะของการเขียน (Appearance)
8. การแต่งเรื่องขึ้นเอง (Fabrication)

9. ความผันแปรของปฏิกริยา (Tonal Variation)

ถ้าผู้ศึกษารายกรณีไม่ยากเขียนอัตชีวประวัติ อาจให้เขาเล่าเรื่องหรือเขียนอนุทินส่วนตัว เล่าเรื่องความประทับใจในชีวิตที่ผ่านมาได้ หรือทำทั้งสองอย่างไปด้วยกัน

5. บันทึกประจำวัน (Diary)

บันทึกประจำวันเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ช่วยให้ทราบข้อมูลเรื่องราวและรายละเอียด ต่างๆ เกี่ยวกับผู้รับการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของอัตชีวประวัติ แต่ละเลียดลึกซึ้งกว่าเพราะไม่ได้ กล่าวถึงกิจกรรมโดยรวม แต่กล่าวเน้นเฉพาะในแต่ละวันว่าทำอะไรบ้าง

5.1 ความหมายของบันทึกประจำวัน

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 175) ได้ให้ความหมายของบันทึกประจำวันไว้ว่า คือ การที่บุคคลเขียนบรรยายเรื่องราวที่เกี่ยวกับตนเอง โดยเน้นถึงประสบการณ์ในด้านกิจกรรมและ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ในปัจจุบันแตกต่างไปจากอัตชีวประวัติที่กล่าวถึง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และความคาดหวังในอนาคต

5.2 หลักการเขียนบันทึกประจำวัน

ในการเขียนบันทึกประจำวันควรมีหลักการเขียนดังนี้

1. ก่อนให้ผู้รับการศึกษาเขียนบันทึกประจำวัน ผู้ศึกษาต้องมีความสัมพันธ์และความคุ้นเคยกับผู้รับศึกษานานพอสมควร
2. ก่อนเขียนบันทึกประจำวัน ผู้ศึกษาต้องชี้แจงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการเขียนให้ผู้รับการศึกษาทราบอย่างชัดเจน
3. การให้เขียนบันทึกประจำวันควรให้เขียนต่อเนื่องกันอย่างน้อย 1 สัปดาห์

5.3 การวิเคราะห์การเขียนบันทึกประจำวัน

ข้อมูลที่ได้จากการเขียนบันทึกประจำวันจะเป็นการเล่าเรื่อง ดังนั้น การวิเคราะห์ ก็คือการสรุปเรื่องราวที่เขียนเล่ามาในแต่ละวัน

5.4 รูปแบบการบันทึกประจำวัน

ในการบันทึกอาจมีแบบฟอร์มหรือไม่ก็ได้ แต่จะต้องมีหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อ อายุ เพศ ของผู้บันทึก
2. วัน เดือน ปี ที่บันทึก
3. กิจกรรมที่ทำในวันนั้น โดยต้องเขียนต่อเนื่องอย่างน้อย 1 สัปดาห์ เพื่อช่วยให้ผู้ศึกษาได้ทราบกิจวัตรและนิสัยของผู้รับการศึกษาอย่างสมบูรณ์

6. สังคมมิติ (Sociometry)

6.1 ความหมายของสังคมมิติ

สังคมมิติ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม หรือในกลุ่มว่ามี ปฏิกริยาโต้ตอบกันในลักษณะใด เช่น สามัคคีกลมเกลียว เป็นกลุ่มใหญ่ หรือแตกแยกเป็นกลุ่มย่อย สมาชิกแต่ละคนได้รับการยอมรับในกลุ่มมากน้อยเพียงใด (กมลรัตน์ หล้าสงฆ์.2527 : 184)

6.2 หลักการทำสังคมมิติ

(กมลรัตน์ หล้าสงฆ์.2527 : 184) ได้กล่าวถึงหลักการทำสังคมมิติไว้ดังนี้

1. สมาชิกในกลุ่มควรจะรู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี ซึ่งต้องนานมากกว่า 6 สัปดาห์ ขึ้นไป เพราะเป็นช่วงเวลาที่สมาชิกแต่ละคนจะทราบถึงข้อดีและข้อเสียของกันและกันมากขึ้นจนพอที่จะประเมินได้ว่าเขามีความรู้สึกต่อสมาชิกคนนั้นๆเป็นอย่างไร
2. ก่อนทำสังคมมิติ ผู้ทำควรมีความสัมพันธ์อันดีและคุ้นเคยกับสมาชิกในกลุ่มมากพอสมควร จนสมาชิกไว้วางใจที่จะเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงออกมา
3. ผู้ทำสังคมมิติควรแจ้งจำนวนสมาชิกทั้งหมด และรายชื่อของสมาชิกของทุกคนให้กลุ่มทราบ
4. ในการทำสังคมมิติแต่ละครั้งควรมีการสมมติสถานการณ์เพียงสถานการณ์เดียว และควรเป็นสถานการณ์ที่ได้มีการปฏิบัติจริง ตลอดจนเป็นที่ปรารถนาจะให้เกิดสถานการณ์นั้นขึ้นจากสมาชิก
5. การทำสังคมมิติไม่ควรบอกล่วงหน้า เพราะสมาชิกอาจมีการคิดหรือปรึกษาหารือกันไว้ก่อนตอบ ทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่เป็นธรรมชาติ
6. การทำสังคมมิติในแต่ละสถานการณ์ควรให้สมาชิกเลือกมากกว่า 1 อันดับขึ้นไป เพราะจะทำให้มองเห็นความรู้สึกที่แตกต่างกันต่อสมาชิกแต่ละคน แต่ไม่ควรเลือกเกิน 3 อันดับเพราะการเขียนแผนผังจะยุ่งยากซับซ้อน ยากแก่การเข้าใจได้
7. ในการแปลความหมายสังคมมิติแต่ละสถานการณ์จะแตกต่างกันไป
8. การทำสังคมมิติควรใช้วิธีการอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น กลวิธีไครเอย์ บันทึกรประจำวัน การสัมภาษณ์ ฯลฯ

6.3 คำศัพท์ที่ใช้ในการทำสังคมมิติ

คำศัพท์ต่างๆ ที่นิยมใช้มีดังนี้

1. Sociometric Question หรือ Sociametric Criterion คือ คำถามหรือสถานการณ์ที่ผู้ทำสังคมมิติกำหนดขึ้นมา เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มบุคคลบางคนในกลุ่ม
2. Sociogram คือ แผนผังสังคมมิติซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลในกลุ่ม
3. Sociometric Clique หรือ Subgroup คือ กลุ่มย่อยๆในกลุ่มใหญ่ซึ่งอาจมีหลายกลุ่ม กลุ่มย่อยเล็กที่สุดอาจมีสมาชิกเพียง 2 คนก็ได้

4. Mutual Choice คือ การที่บุคคล 2 คนต่างเลือกซึ่งกันและกัน อาจเป็นอันดับเดียวกัน หรือคนละอันดับก็ได้

5. Star หรือ Leader คือบุคคลที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด

6. Rejectee คือ บุคคลที่ไม่ได้รับเลือกจากกลุ่มเลย เพราะเป็นที่รังเกียจของสมาชิกในกลุ่ม และบุคคลนั้นยังเลือกสมาชิกคนอื่นๆในกลุ่ม

7. Isolate คือ บุคคลที่แยกตัวออกจากกลุ่มอยู่โดดเดี่ยวโดยไม่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่ม และบุคคลนั้นก็ไม่เลือกสมาชิกในกลุ่มด้วย

8. Neglectee คือ บุคคลที่ได้รับเลือกจากกลุ่มเพียงเล็กน้อย และบุคคลนั้นมักอยู่ห่างไกลจากสมาชิกคนอื่นๆในกลุ่ม

9. Sociometric Cleavage คือ การขาดการเลือกซึ่งกันและกันระหว่างบุคคล 2 คน หรือมากกว่า 2 คนขึ้นไปของกลุ่มย่อย

10. Sociometric Structure คือ โครงสร้างทางสังคมมิติที่แสดงแบบแผนของการเลือกในระหว่างสมาชิกของกลุ่ม โดยเน้นถึงความสัมพันธ์ในสังคมที่เกี่ยวข้องกันของแต่ละคน

11. Sociometric Test คือ วิธีการทดสอบเพื่อวัดโครงสร้างทางสังคมมิติ

12. Sociometric Status คือ สถานภาพของบุคคลในกลุ่ม เช่น Stars, Rejectee, Isolate, Neglectee ฯลฯ

6.4 ลำดับขั้นตอนของการทำสังคมมิติ มี 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดสถานการณ์

ขั้นที่ 2 การทำตารางแสดงผลการเลือก

ขั้นที่ 3 การสร้างแผนผังสังคมมิติ

ขั้นที่ 4 การตีความหมายจากแผนผังสังคมมิติ

นอกจากนี้ยังมีอีกวิธีหนึ่งที่นิยมใช้กันมากควบคู่กับสังคมมิติในปัจจุบัน คือ กลวิธี “ใครเอ่ย” (Guess who as who's who technique)

เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ครูแนะแนวและผู้ให้คำปรึกษาทราบถึงเจตคติ (Attitude) ส่วนตัวระหว่างสมาชิกในห้องเรียน คือ การใช้กลวิธี “ใครเอ่ย” (Guess who as who's who technique) อันเป็นกลวิธีหนึ่งสำหรับการหาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนโดยการถามจากเพื่อนของนักเรียนเอง เป็นวิธีที่ให้ประโยชน์มากวิธีหนึ่ง ในบางครั้งความเห็นของนักเรียนและนักเรียน และครู ที่มีต่อกันอาจจะไม่เหมือนกัน เช่น นักเรียนที่ครูเห็นว่าเป็น “เด็กดี” ในสายตาของครูนั้น อาจเป็นบุคคลที่เพื่อนฝูงไม่ค่อยชอบเท่าใดนัก เป็นต้น

กลวิธี “ใครเอ่ย” ดำเนินการโดยครูเป็นผู้เขียนลำดับของคำถามที่บรรยายเกี่ยวกับคุณลักษณะต่างๆของเด็ก และเด็กแต่ละคนจะได้รับการขอร้องให้เขียนชื่อบุคคลในห้องเรียนที่เขาคิด

ว่า ลักษณะที่ตรงกัน หรือใกล้เคียงกันกับคำถามเหล่านั้น โดยวิธีการนี้เท่ากับเป็นการเปรียบเทียบในทางที่บุคคลหนึ่งมองเห็นตัวเขาเอง และจากการที่บุคคลอื่นได้มองดูและรับรู้เกี่ยวกับตัวเขา

การดำเนินเกี่ยวกับกลวิธี “ใครเอ่ย” ครูจะต้องแน่ใจเสียก่อนว่า เด็กทุกคนในชั้นเรียนได้รู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดีแล้ว เด็กจึงจะสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง นอกจากนี้ครูต้องทำให้เด็กไว้วางใจได้ว่า การตอบคำถามของเขาจะได้รับการปกปิดไว้เป็นความลับอย่างยิ่ง

การวิเคราะห์ผลของกลวิธีนี้ จะควบคู่ขนานไปกับการทดสอบของสังคมมิติ แหล่งต่างๆของการเลือกควรได้รับการพิจารณาวิเคราะห์ และความพยายามควรถูกกระทำขึ้น เพื่อค้นคว้าหาความหมายที่อยู่เบื้องหลังของการเลือกเหล่านั้น

การวิเคราะห์ผลของกลวิธี “ใครเอ่ย” จะควบคู่ขนานไปกับข้อทดสอบสังคมมิติจากแหล่งต่างๆ ของการเลือกและควรได้รับการพิจารณาอย่างละเอียด อีกทั้งควรกระทำเพื่อค้นคว้าหาความหมายที่อยู่เบื้องหลังของการเลือกเหล่านั้น

ตัวอย่างคำถาม “ใครเอ่ย”

1. คนที่ขอความช่วยเหลือเพื่อนมากที่สุดในระดับชั้นเรียนคือ
2. คนที่ขอแสดงความคิดเห็นมากที่สุดในระดับชั้นเรียนคือ
3. คนที่ชอบรังแกเพื่อนมากที่สุดคือ
4. ใครคือบุคคลที่ชอบออกคำสั่งกับเพื่อนมากที่สุด
5. ใครคือบุคคลที่ชอบทำตามคำแนะนำหรือคำสั่งของคนอื่น

7. แบบทดสอบ (Testing)

การใช้แบบทดสอบ เป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีระบบ เป็นวิธีการที่ควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างรัดกุม มีกฎเกณฑ์แน่นอนและผลที่ได้จากแบบทดสอบมีความหมายชัดเจนในการแนะน้ามักนำแบบทดสอบมาใช้ในการณที่ที่ต้องการจะได้อข้อมูลที่เด่นชัด ซึ่งเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การใช้แบบทดสอบเมื่อต้องการทราบถึงความถนัด ความสามารถ หรือบุคลิกภาพ การใช้แบบทดสอบจะทำให้ทราบถึงประเภทต่างๆ ของเด็กที่ต้องการ ทำให้ครูแนะน้ามมีความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

7.1 ความหมายของแบบทดสอบ

แบบทดสอบ หมายถึงเครื่องมือที่เกณฑ์ในการวัดลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือหลายลักษณะของพฤติกรรม โดยการให้ผู้ถูกทดสอบตอบสนองเป็นภาษาถ้อยคำ หรือภาษาท่าทาง ซึ่งแบบทดสอบที่ดีจะต้องเป็นแบบทดสอบที่มีความเป็นมาตรฐาน กล่าวคือ เป็นแบบทดสอบที่บุคคลส่วนใหญ่ในสังคมมีการตอบสนองในลักษณะเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน อีกทั้งได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไปอย่างแพร่หลาย

7.2 ชนิดของแบบทดสอบ

แบบทดสอบแบ่งออกเป็นหลายชนิด แล้วแต่เกณฑ์ในการแบ่งที่แตกต่างกัน ส่วนแบบทดสอบที่นิยมใช้กันมากในวงการแนะแนวและจิตวิทยาได้ใช้เกณฑ์การจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการวัด ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ชนิด ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดเชาว์ปัญญา (Intelligence Tests)
2. แบบทดสอบวัดความถนัด (Aptitude Tests)
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Tests)
4. แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ (Personality Tests)
5. แบบสำรวจความสนใจ (Interest Inventory)

8. ระเบียนสะสม (Cumulative Record)

8.1 ระเบียนสะสม หมายถึง เอกสารที่จัดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนในด้านต่างๆ อย่างมีระเบียบและเป็นระบบตลอดเวลาที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียน เป็นเอกสารที่จะช่วยให้ครูและผู้แนะแนวได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนของตนได้ดีและรวดเร็วขึ้น

8.2 ชนิดของระเบียนสะสม

สุนีย์ ชีรวีรุฬห์ (2542 : 24) กล่าวว่าไว้ว่าระเบียนสะสมที่ใช้อยู่ในปัจจุบันสามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ

1. จำแนกตามลักษณะของการเก็บข้อมูล
2. จำแนกตามลักษณะของแบบฟอร์มระเบียน

1. ประเภทของระเบียนสะสมที่จำแนกตามลักษณะของการเก็บข้อมูล แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1.1 แบบที่โรงเรียนเป็นผู้เก็บข้อมูลเอง แบบนี้โรงเรียนหรือครู เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยทางโรงเรียนอาจได้ข้อมูลจากตัวเด็กบอกเอง หรือจากบุคคลอื่น เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือครูสังเกตเอง วิธีนี้อาจได้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การสังเกต การเขียนอัตชีวประวัติ การทำสังคมมิติ ฯลฯ

1.2 แบบที่นักเรียนเป็นผู้เก็บข้อมูลเอง แบบนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักตัวเองดีขึ้น ข้อมูลต่างๆ นักเรียนจะเป็นผู้กรอกเอง แต่เก็บรักษาไว้ในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นแบบมีคำถาม แล้วเว้นช่องให้นักเรียนตอบ

2. ประเภทของระเบียนสะสม ที่จำแนกตามลักษณะของแบบฟอร์มของระเบียน แบ่งได้เป็น 3 แบบคือ

2.1 แบบเป็นช่องหรือเป็นแฟ้ม ระเบียบสะสมแบบนี้จะแยกข้อมูลแต่ละด้านไว้ใน ระเบียบแต่ละแผ่น แล้วจึงนำมารวมใส่ไว้ในช่องหรือแฟ้ม เช่น เกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ระเบียบ เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เป็นต้น

2.2 แบบเป็นแผ่นเดียวหือพับได้ จะมีข้อมูลต่าง ๆ บนที่กลงในระเบียบแผ่นเดียวกัน ทั้งหมด และพับให้กะทัดรัด เพื่อสะดวกในการเก็บ

2.3 แบบรวมหรือเย็บเล่ม เพื่อช่วยให้ระเบียบสะสมไม่มีขนาดใหญ่เกินไป และสามารถ จัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างละเอียดและกว้างขวาง เนื่องจากมีจำนวนหน้าที่จะบันทึกมาก

8.3 ข้อมูลต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมไว้ในระเบียบสะสม

ควรเป็นข้อมูลทุกประเภทที่ได้ศึกษาจากตัวผู้เรียน ซึ่งได้มาจากการกรอกหรือ บันทึกข้อมูล โดยประกอบด้วยรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ, สกุล, เพศ, วัน/เดือน/ปีเกิด, เชื้อชาติ, สัญชาติ, สถานที่เกิด , สถานที่อยู่ปัจจุบัน, ศาสนา

2. ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว สภาพความเป็นอยู่ทางบ้านและชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ ประกอบด้วยข้อเท็จจริงต่อไปนี้ ชื่อบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง, อาชีพของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง บิดามารดายังมีชีวิตอยู่หรือถึงแก่กรรม, สถานภาพระหว่างบิดา มารดา, สถานะทางเศรษฐกิจของ ครอบครัว, สภาพความเป็นอยู่ทางบ้านและชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่, จำนวนพี่น้อง ชื่อ อายุ เพศ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เช่น ประวัติการเจ็บป่วย การประสบอุบัติเหตุ ร้ายแรง, การเจริญเติบโตของร่างกายในด้านของน้ำหนักและความสูง , บันทึกการตรวจสุขภาพจาก แพทย์ , ความบกพร่องของร่างกาย และการสร้างภูมิคุ้มกัน

4. ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เช่น ระดับการศึกษา, คะแนนผลการเรียนตลอดปี, รายชื่อวิชาที่เรียน, รายงานพิเศษเกี่ยวกับความล้มเหลวและเกียรติคุณใน การเรียน, รายงานเกี่ยวกับจำนวนเวลาเรียน

5. ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบโดยแบบทดสอบมาตรฐาน ได้แก่ คะแนนทดสอบระดับ ชาวนาปัญญา, คะแนนทดสอบความถนัดและความสนใจ, รายงานผลการทดสอบบุคลิกภาพ ฯลฯ

6. ข้อมูลเบ็ดเตล็ดอื่นๆ เช่น ความสนใจในกิจกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรม, ความ สามารถพิเศษ, ความสนใจและพึงพอใจในอาชีพ , ข้อมูลจากการสังเกต และสัมภาษณ์ หรือให้ คำปรึกษา, อดีตชีวิตประวัติ, บันทึกประจำวัน, รายงานผลสัมฤทธิ์, รายงานการเยี่ยมบ้าน, รายงาน พฤติกรรมต่างๆ ที่ควรส่งเสริม ช่วยเหลือ ป้องกัน หรือแก้ไข ฯลฯ

8.4 การรวบรวมข้อมูลและบันทึกในระเบียบสะสม

การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนนั้น จะต้องรวบรวมจากหลายๆ แหล่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์เพียงพอในการที่จะนำมาศึกษา ดังนี้

1. จากตัวผู้เรียนเอง เช่น การสัมภาษณ์ ให้ผู้เรียนเขียนบันทึกประจำวัน การให้ตอบ แบบสอบถาม และจากการสังเกตของผู้สอน

2. จากบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง เช่น การเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง
3. จากเพื่อน เช่นการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม สังคมมิติ
4. จากครู ซึ่งอาจจะเป็นครูประจำชั้นหรือครูแนะแนว เช่น การสัมภาษณ์จากคนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน ได้แก่ จิตแพทย์ แพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์

8.5 ประโยชน์ของระเบียบสนทนา

ระเบียบสนทนาเป็นเอกสารที่ให้คุณค่าทางการแนะแนวมามาก ดังที่ จำเนียร ช่วงโชติ (2527 :212 - 213) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. ช่วยครูและครูแนะแนวหรือผู้ให้คำปรึกษา ในด้านการแนะแนวหรือการให้คำปรึกษาในกรณีที่ผู้เรียนมีปัญหาต่างๆ ที่ต้องการให้ความช่วยเหลือ
2. ช่วยครูและผู้แนะแนว ในการช่วยให้ผู้เรียนเลือกแผนการเรียน และการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ หรือการเลือกประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับสติปัญญา ความถนัด ความสนใจ ความสามารถ เจตคติ และคุณลักษณะอื่นๆ
3. ช่วยผู้เรียนให้รู้จักเข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง อันจะเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกการดำเนินชีวิต
4. ช่วยบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง ให้รู้จักและเข้าใจเด็กในความปกครองของตน โดยผ่านครูแนะแนว ในการสนับสนุนเรื่องการเรียน หรือการประกอบอาชีพ
5. ช่วยผู้สอน ในเรื่องการจัดกลุ่มการเรียนในชั้นเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
6. ช่วยทางสถาบันการศึกษา ใช้ในการวางแผนการติดตามผลงานด้านการแนะแนว ด้านการสอน ด้านการบริหาร

ขั้นตอนที่ 3 การวินิจฉัยข้อมูล

การวินิจฉัยข้อมูล คือ การนำผลที่ได้ รวบรวมไว้หลายๆวิธีการ มาพิจารณาว่าผลการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกันส่วนใหญ่ มีแนวโน้มไปทางใดมากที่สุด จะวินิจฉัยว่ามีปัญหา หรือพฤติกรรมไปในแนวนั้น โดยนำหลักเกณฑ์ ในทฤษฎีจิตวิทยามาพิจารณาดัดสนและสรุปเกี่ยวกับลักษณะของพฤติกรรมของบุคคล พร้อมกับระบุสาเหตุของปัญหาไว้ด้วย แต่บางครั้งการวินิจฉัยปัญหาอาจเป็นเพียงการเสนอแนวความคิดเบื้องต้นที่เป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือเท่านั้น

นันทิกา แยมสรวล (2529 : 34-36) ได้เสนอแนวความคิดว่า กระบวนการวินิจฉัยปัญหาสามารถดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ก. ขั้นกำหนดปัญหา จะต้องทราบแน่ชัดว่าปัญหาคืออะไร เพื่อให้การพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเป็นไปอย่างมีระบบและน่าเชื่อถือ ผู้ศึกษาควรตั้งกฎเกณฑ์ กำหนดปัญหาขึ้นตามความรู้แลประสบการณ์ของตน เช่น อาจกำหนดปัญหาแยกตามประเภท ตามลักษณะของผู้มีปัญหาประเภทต่างๆ เช่น ประเภทต้องพึ่งพิงผู้อื่นจนเอาตัวไม่รอด ประเภทขาดข้อสนเทศ เป็นต้น หรือกำหนดปัญหาตามระดับความทุกข์ที่เกิดขึ้น ซึ่งมี 2 ระดับ คือ

1. ความทุกข์ที่เกิดขึ้นในระดับความคิด ไม่สามารถคิดอย่างมีเหตุผล
2. ความทุกข์ที่เกิดขึ้นในระดับความรู้สึก เป็นผลจากการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น แล้วได้รับความกดดันทางอารมณ์สูง
3. ปัญหาเกิดขึ้นเมื่อใด ระยะการเกิดปัญหานั้นเพียงใด มีเหตุการณ์สำคัญอะไรเกิดขึ้นในขณะนั้นบ้าง

4. ปัญหานั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร อะไรเป็นสาเหตุของปัญหา เป็นต้น

ข. การค้นหาสาเหตุของปัญหา เมื่อกำหนดปัญหาแล้วให้นำข้อมูลที่อ้างอิงถึงอดีตและปัจจุบันมาพิจารณาหาความสัมพันธ์ของข้อมูลในด้านต่าง ๆ เพื่อพิจารณาว่าสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นมีลักษณะอย่างไร หรือปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมประเภทใด

การวินิจฉัยนี้ วินิจฉัยโดยพิจารณาสมมติฐานเป็นหลัก เพราะการรวบรวมข้อมูล เป็นการรวบรวมสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อกระทำการวินิจฉัยปัญหาแล้ว ขั้นตอนต่อไปนี้คือการสรุปพฤติกรรมที่เป็นปัญหา สาเหตุของปัญหาคืออะไร และควรเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือไว้ด้วย

ขั้นตอนที่ 4 การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม

การช่วยเหลือ คือ การแก้ปัญหา ด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม วิธีเหล่านั้น ได้แก่

1. การให้คำปรึกษา (Counseling) โดยใช้เทคนิคหรือทฤษฎีการให้คำปรึกษา ซึ่งจะต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้รับการปรึกษาในรายที่ไม่มีปัญหาซับซ้อน สามารถเข้าใจตนเองได้ หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแล้ว

2. การปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) โดยใช้เทคนิค และทฤษฎีการปรับพฤติกรรมซึ่งจะต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้รับการปรึกษา ในรายที่ไม่มีปัญหาซับซ้อน เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอีกทั้งเพิ่มและสร้างพฤติกรรมให้เกิดขึ้น หลังจากได้รับการปรับพฤติกรรมแล้ว

3. การใช้ระบบส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เช่น นักจิตวิทยา จิตแพทย์ เป็นต้น ในรายที่มีปัญหาซับซ้อนหรือรุนแรง

4. การป้องกัน เป็นการให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เช่น สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา เป็นต้น ซึ่งการป้องกันนี้ อาจทำได้ในรายที่ยังไม่เกิดปัญหาแล้ว แต่ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีก

5. การส่งเสริม คือ วิธีการที่จะทำให้บุคคลมีพัฒนาการ สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้ โดยไม่มีข้อขัดแย้ง ซึ่งอาจทำได้โดยการทำกิจกรรมนันทนาการต่าง การร้องเพลง การพูดคุย สนุกสนาน การเล่นกีฬา เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 การทำนายผล

การทำนายผล เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าผู้รับการศึกษา จะมีสภาพอย่างไรในอนาคต

นันทิกา แยมสรวล (2529 : 36) ได้เสนอแนะว่าการทำนายผลจะต้องทำ โดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล 3 ประการต่อไปนี้

1. บุคคลแต่ละคนย่อมมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง ซึ่งไม่เหมือนกับผู้อื่น
2. บุคคลแต่ละคนย่อมพัฒนาการไปตามลักษณะเฉพาะของตนอย่างต่อเนื่องกันไป
3. บุคคลแต่ละคนย่อมมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงเป็นของตนเอง ซึ่งดำเนินไปตามลักษณะประสบการณ์ที่เคยประสบมา และตามแผนการที่วางไว้สำหรับอนาคตของตนเอง

นอกจากนั้น จะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่สร้างเงื่อนไข และข้อเท็จจริงในชีวิตของผู้ประสบปัญหาด้วย ฉะนั้นผู้ที่ทำนายผลได้ถูกต้องแม่นยำ มักจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถตลอดจนประสบการณ์อย่างพอเพียง ดังนั้นหากผู้ทำการศึกษารายกรณีไม่มีความเชี่ยวชาญพอ กระบวนการในขั้นนี้อาจไม่ต้องมี ทั้งนี้เนื่องจากหากผลการทำนายผิดพลาด มักจะเกิดผลเสียทั้งผู้ทำนาย และผู้ถูกทำนายได้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ .2527 : 370)

ขั้นตอนที่ 6 การติดตามผล

การติดตามผล เป็นการกระทำหลังจากให้ความช่วยเหลือไปแล้ว ควรติดตามผลเพื่อประเมินว่า เมื่อทำการศึกษา และช่วยเหลือไปแล้วได้ผลเป็นอย่างไร เพื่อสำรวจดูว่ามีปัญหาใหม่เกิดขึ้นกับเขามากหรือไม่ ถ้าพบว่ามีปัญหาใหม่เกิดขึ้น ก็จะได้ให้ความช่วยเหลือได้ทันที่ นอกจากนี้ยังเป็นการติดตามผล เพื่อจะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีการติดตามผล

การติดตามผลสามารถกระทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. การนัดสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา
2. การสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวผู้รับการศึกษา
3. การสัมภาษณ์ติดตามผลจากผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง
4. ติดต่อซักถามข่าวคราวด้วยการส่งจดหมาย หรือแบบสอบถาม

ระยะเวลาในการติดตามผล

การติดตามผลไม่มีระยะเวลาที่แน่นอน ทั้งนี้แล้วแต่สถานการณ์และโอกาสของผู้ทำการศึกษา กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 376) ได้นำหลักการพิจารณาระยะเวลาในการติดตามผล ดังนี้

1. รายที่มีปัญหาซับซ้อน ให้ติดตามผลในช่วงระยะเวลาอันนั้น

2. การติดตามผลระยะแรกควรติดตามในระยะเวลาที่สั้น เช่น ติดตามทุก 2 สัปดาห์ เมื่อดีขึ้น ในระยะที่ 3 ก็ติดตามทุก 2 เดือน จนแน่ใจว่าอาการดีขึ้นจนหายเป็นปกติ จึงปล่อยช่วงเวลาให้ห่างออกไป โดยไม่ต้องกำหนดให้สม่ำเสมอหรือตายตัวเช่นครั้งแรกๆ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลที่สนใจหรือบุคคลที่จะศึกษาในลักษณะเช่นเดียวกันนี้ต่อไป

1.1.5 วิธีการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีให้บรรลุจุดมุ่งหมายและเกิดประโยชน์ทั้งแก่ผู้ศึกษารวมถึงผู้รับการศึกษานั้นจะต้องใช้วิธีควบคู่กันไป 2 วิธี ดังนี้

1. การศึกษาประวัติรายกรณี (Case History)

2. การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference)

1. การศึกษาประวัติรายกรณี (Case History)

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 579) ได้ให้ความหมายของการศึกษาประวัติรายกรณีไว้ว่าเป็นการจดบันทึก หรือการรายงานผลจากการใช้วิธีการศึกษา โดยหัวข้อของการจดบันทึกการศึกษาประวัติรายกรณี มีลักษณะคล้ายคลึงหรือเช่นเดียวกับการศึกษารายกรณี เช่น วินิจฉัย การสรุปผลและข้อเสนอแนะ ตลอดจน การติดตามผล ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวแล้วในกระบวนการศึกษารายกรณี

2. การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference)

2.1 ความหมายของการประชุมปรึกษารายกรณี

จำเนียร ช่างโชติ (2522 : 196) กล่าวว่า การประชุมปรึกษารายกรณี คือการนำบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่ทำการศึกษารายกรณีนั้น มาประชุมร่วมกันเพื่อปรึกษาหารือ เกี่ยวข้องกับการพิจารณาตีความหมาย และสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เข้าด้วยกันตลอดจนพิจารณาช่วยเหลือแนะแนวเด็กเป็นระยะไป

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 599) ให้ความหมายของการประชุมปรึกษารายกรณี ว่า คือ การประชุมกันของบุคคลหลายฝ่าย เพื่อระดมความคิดและร่วมกันแสดงความคิดเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุมกันของบุคคลหลายฝ่าย เพื่อระดมความคิดและร่วมกันแสดงความคิดเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุม ที่ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา หรือป้องกันส่งเสริมบุคคลที่รับการศึกษานั้นๆ

พรหมธิดา แสนคำเครือ (2529 : 73) กล่าวว่าการประชุมปรึกษารายกรณี หมายถึง การประชุมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษ โดยมิจุดประสงค์เพื่อพิจารณาและให้ข้อสรุปในเรื่องการวิเคราะห์ ตีความ การป้องกัน การช่วยเหลือผู้ถูกศึกษา

ธีรวุฒิ ปทุมนพรัตน์ (2530 : 216) กล่าวว่า การประชุมปรึกษารายกรณี คือ การประชุมพิจารณาสาเหตุของพฤติกรรม โดยอาศัยประวัติที่สืบได้เป็นเกณฑ์ ผู้เข้าประชุมประกอบด้วยครูแนะแนว พยาบาล และบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือ

นอกจากนั้นพนม ลิ้มอารีย์ (2530 : 26) กล่าวว่า การประชุมปรึกษารายกรณี หมายถึง การประชุมร่วมกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกศึกษา เพื่อระดมความคิดและร่วมแสดงความคิดเห็นในการพิจารณาข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์และวินิจฉัยสาเหตุของพฤติกรรม ตลอดจนหาทางช่วยเหลือ ส่งเสริม ป้องกัน หรือแก้ไขพฤติกรรมต่างๆ ให้แก่บุคคล

2.2 ประโยชน์ของการร่วมปรึกษารายกรณี

การประชุมปรึกษารายกรณี มีประโยชน์ดังนี้

1. เป็นประโยชน์โดยตรงกับบุคคลที่ถูกศึกษารายกรณี ซึ่งจะได้รับการช่วยเหลือให้มีการปรับตัวเอง และแก้ไขปัญหาดตนเองให้ดีขึ้น
2. เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีส่วนร่วมในการประชุม โดยเฉพาะครูจะให้เห็นคุณประโยชน์ของการศึกษารายกรณี
3. ช่วยให้ผู้ถูกศึกษาได้รับการพิจารณาปัญหาตามข้อเท็จจริง และเป็นการลดความโน้มเอียงหรือการมองบุคคลในแง่ร้ายต่างๆ โดยไม่มีการพิจารณาอย่างแท้จริง เช่น ครูมองนักเรียนคนหนึ่งว่าเป็นเด็กนักเรียนเกียจคร้าน ชอบโกหก ชอบขโมย เป็นต้น

2.3 รูปแบบของการประชุมปรึกษารายกรณี

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 600-603) ๑ ได้กล่าวถึงรูปแบบของการประชุมปรึกษารายกรณีว่ามี 3 รูปแบบ ดังนี้

2.3.1 การประชุมเฉพาะผู้เชี่ยวชาญในปัญหา หรือกรณีนั้นๆ และผู้ใกล้ชิดตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง เป็นต้น

2.3.2 การประชุมกลุ่มใหญ่ จะประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญ เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ครูแนะแนว เป็นต้น
2. ผู้ใกล้ชิดเช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง เป็นต้น
3. ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา เป็นต้น

2.3.3 การประชุมกลุ่มเล็ก จะประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ครูแนะแนวและผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับปัญหาหรือกรณีนั้นๆ โดยตรง เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครองของผู้รับการศึกษา

จากรูปแบบของการประชุมปรึกษารายกรณีดังกล่าว รูปแบบที่ 2 เป็นที่นิยมใช้มากที่สุด และจะต้องเน้นการรักษาความลับมากที่สุด นอกจากนั้นการประชุมปรึกษารายกรณีทุกรูปแบบ จะต้องมีการประชุม ซึ่งอาจเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือเป็นผู้อาวุโส และจะต้องมีผู้ศึกษารายกรณีเป็นผู้รายงานผลจากการศึกษา ตลอดจนชี้แจงเหตุผลหรือจุดมุ่งหมายส่วนเวลาที่ใช้ในการประชุมมักใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง โดยใช้ช่วงเวลาที่สมาชิกทุกคนหรือส่วนใหญ่พร้อม ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพในการประชุมกลุ่มเล็ก

2.4 กระบวนการในการจัดประชุมปรึกษาหารือ

กระบวนการประชุมปรึกษาหารือ มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
2. ขั้นดำเนินการประชุม
3. ขั้นยุติการประชุม

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการ
ในขั้นเตรียมการ มีปฏิบัติดังนี้

1.1 การเตรียมบุคคล โดยการออกจดหมายเชิญไปยังประธานและสมาชิกโดยระบุ วันเวลา สถานที่ และจุดมุ่งหมายในการประชุม

1.2 เตรียมสถานที่เป็นการจัดสถานที่ล่วงหน้าให้มีขนาดพอเหมาะกับสมาชิก รวมทั้งระบบแสง เสียง ที่จำเป็นต้องใช้ในการประชุม

1.3 เตรียมข้อมูล อาจเตรียมเฉพาะผู้ศึกษารายกรณี สำหรับรายงานในที่ประชุม หรืออาจมีบันทึกย่อแจกสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม ซึ่งแล้วแต่กรณี

2. ขั้นดำเนินการประชุม
ประธานกล่าวเปิดการประชุม มีการปฏิบัติดังนี้

2.1 ประธานกล่าวเปิดการประชุม และแนะนำผู้ศึกษาไปแล้วแก่ที่ประชุม

2.2 ผู้ทำการศึกษาหารือรายงานข้อมูลต่างๆ ที่ศึกษาไปแล้วแก่ที่ประชุม

2.3 ประธานเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามข้อมูลหรือข้อสงสัยจากผู้ศึกษา

2.4 สมาชิกทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น

2.5 ประธานสรุปข้อพึงปฏิบัติ ตามความคิดเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุม โดยมีเลขานุการเป็นผู้จดบันทึกการประชุม และปิดการประชุม

3. ขั้นยุติการประชุม

การยุติการประชุมศึกษารายกรณี กระทำเมื่อประธานสรุปข้อพึงปฏิบัติตามความเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุมแล้ว ประธานจะกล่าวขอบคุณสมาชิก และปิดการประชุม

2.5 ข้อควรระวังในการประชุมปรึกษาหารือ

การประชุมปรึกษาหารือ ผู้เข้าร่วมประชุมมีข้อควรระวังดังนี้

1. จะต้องให้ข้อมูลตามข้อเท็จจริงโดยปราศจากอคติ
2. ไม่นำคำกล่าวที่ไม่มีพยานหลักฐานมาแสดงได้จริงมากกล่าวในที่ประชุม

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

ประจิม เมืองแก้ว (2536 : 132-141) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำคือ สาเหตุจากตัวนักเรียน สาเหตุจากภูมิหลังทางครอบครัว และสาเหตุจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สาเหตุจากตัวนักเรียนที่พบได้แก่ บุคลิกภาพไม่เหมาะสม ขาดแรงจูงใจในการเรียน การมีนิสัยการเรียนที่ไม่ถูกต้อง การมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการศึกษา ปัญหาสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง และปัญหาพื้นฐานทางการศึกษาดำ สาเหตุจากภูมิหลังทางครอบครัวได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูไม่ถูกต้อง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ ระดับการศึกษาของบิดา มารดาอยู่ในระดับต่ำ ปัญหาความสัมพันธ์ทางบ้านไม่ดี และปัญหาสิ่งแวดล้อมทางบ้านไม่ดี ส่วนสาเหตุปัญหาการจัดการเรียนการสอนไม่เหมาะสม การมีจำนวนอาจารย์ผู้สอนไม่สอดคล้องกับจำนวนนักเรียน ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

อังสนา เปตะนันท์ (2536 : 91) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมสุดดมสารระเหย ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมสุดดมสารระเหยของนักเรียน มีสาเหตุจากลักษณะส่วนตัวของเด็กที่มีพัฒนาการบุคลิกภาพ ไม่เหมาะสม มาจากสภาพครอบครัวแตกแยก บิดา มารดา มีการทะเลาะกันบ่อย ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ที่อยู่อาศัยอยู่ในแหล่งชุมชนแออัด ซึ่งมีการระบาดของยาเสพติด

รุ่งทิพย์ ยอดประดู่ (2537 : 106-109) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน มีสาเหตุมาจากตัวเด็กโดยปัญหาที่พบ คือ เด็กขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา ทำให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นคง ส่วนสาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ปัญหาคือ สภาพครอบครัวการอบรมสั่งสอน บรรยากาศของครอบครัว การประพฤติปฏิบัติของบิดามารดา และสมาชิกในครอบครัว ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน และอีกสาเหตุหนึ่งคือ การเลือกคบเพื่อน

สุนีย์ ชีรวีรุฬห์ (2542 : 81-92) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก นักเรียนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ ระดับการศึกษาของบิดามารดา อยู่ในระดับต่ำ และการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่ไม่ถูกต้อง ส่วนบรรยากาศในโรงเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนได้ และเห็นว่ามีกำบังคับมากเกินไป ด้านสัมพันธภาพทางสังคมกับกลุ่มเพื่อนทั้งในและนอกโรงเรียน ไม่สามารถปรับตัวได้ และเรียกร้องความสนใจกับกลุ่มเพื่อน จึงมักเกิดปัญหากับเพื่อนอยู่เสมอ และปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยไม่ดี

จากการศึกษารายกรณีในเรื่องดังกล่าวข้างต้นพบว่า การศึกษารายกรณี สามารถใช้ได้ผลเกี่ยวกับการค้นหาสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา สามารถแก้ไข และลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กและวัยรุ่นอันจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อตนเองและสังคม โดยการศึกษากรณีนั้นได้มี

การช่วยเหลือ ป้องกันและส่งเสริมแก่ผู้รับการศึกษา ซึ่งจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษารายกรณีที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้น ผู้รับการศึกษามีความเข้าใจ และยอมรับในพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเอง และสามารถพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดีและเหมาะสมขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดว่าการศึกษารายกรณีเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถใช้แก้ปัญหาและลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กได้ โดยเฉพาะพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4 โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ สังกัด กรุงเทพมหานคร

4/25/2563

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์เรียนไม่เหมาะสม

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์เรียนไม่เหมาะสม 4/25/2563

2.1.1 ความหมายของพฤติกรรมการณ์เรียน

โฮล์ทซ์แมน (Holtzman. 1965 : 17) ได้กล่าวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียนว่า หมายถึง พฤติกรรมการเรียนที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับ

1.การใช้เวลาเรียน ได้แก่ การรู้จักใช้เวลาได้อย่างเหมาะสมในการเรียนและการทำงาน รู้จักแบ่งเวลาว่าควรทำอะไรก่อนหลัง ไม่ผัดผ่อน หลีกเลียง รอเวลา ทำในเวลา กระชั้นชิด ไม่เสียเวลากับเรื่องที่ไม่เป็นสาระจนเกินควร ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายทันต่อเวลา

2.วิธีการเรียน ได้แก่ การรู้จักใช้วิธีการเรียนอย่างถูกต้อง มีการวางแผน ตระเตรียมงานก่อนลงมือทำ รู้จักแหล่งข้อมูลที่ต้องการทราบ ทำงานด้วยความมีระเบียบ

เรนน์ และลาร์เซน (Wrenn and Larsen. 1969 : 5-11) กล่าวว่า นิสัยในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียน นักศึกษา ประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ประกอบด้วยสมาธิในการเรียน วิธีการอ่านและการจดคำบรรยาย การวางแผนการเรียนหรือการแบ่งเวลาเรียน การทบทวนบทเรียน และเจตคติที่มีต่อการเรียน

แครนตัน และบาร์คเลย์ (Cranston and Barclay .1985 : 136) ได้ให้ความหมายว่า พฤติกรรมในการเรียนของผู้เรียนและเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน การสอน ผู้สอนและสัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึงวิธีการเรียนของผู้เรียนที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าขณะนั่นเอง

ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525 :33) ได้อธิบายความหมายและลักษณะของ พฤติกรรมการเรียนพอสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียน หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมที่นักเรียน แสดงออกเพื่อมุ่งพัฒนาในด้านความรู้ เจตคติและทักษะตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ในวิชาต่างๆ

โสภา ชูพิกุลชัย (2528: 111) ให้ความหมายของพฤติกรรมการณ์เรียน หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมที่นักเรียนแสดงออกในการเรียน การตอบสนองหรือปฏิกิริยาที่นักเรียนมีต่อ ประสพการณ์ สิ่งแวดล้อมในขณะที่เรียนด้วย ดังนั้นพฤติกรรมการณ์เรียนของนักเรียนนั้นขึ้นอยู่กับ ประสพการณ์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า พฤติกรรมทางการเรียน คือ พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพอใจในการเรียน ในทางปฏิบัติ เป็นวิธีการใน การเรียน

ที่กระทำซ้ำ ๆ จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยติดตัวบุคคลนั้นไป จะเห็นได้ว่า นิสัยในการเรียนเป็นพฤติกรรมที่สืบเนื่องมาจากทักษะในการเรียนและเทคนิคในการเรียนในการสร้างกิจกรรมเชิงสื่อสารเสริมบทเรียน เพื่อการฝึกฝนการใช้ภาษาสำหรับนักเรียน อาจถือได้ว่าเป็นเทคนิคในการเรียนอย่างหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมทางด้านการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำดังนั้น นิสัยในการเรียนจึงหมายถึงพฤติกรรมทางด้านการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำ โดยที่พฤติกรรมนี้ส่วนหนึ่งมาจากเทคนิคในการเรียนรวมถึงการทำงานและการใช้เวลาอย่างเหมาะสมของนักเรียนด้วย

2.1.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน

รุ่งทิวา จักรกร (2521 : 21) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนประกอบด้วย

1. ลักษณะของผู้เรียน ซึ่งได้แก่ ความพร้อม ความต้องการที่จะเรียนรู้ ความสามารถในการรับรู้ อารมณ์ที่อยากจะเรียนรู้ ความสามารถในการจำสิ่งที่เรียนรู้แล้ว ระดับเชาวน์ปัญญา เจตคติต่อการเรียนรู้ และสุขภาพจิต

2. ลักษณะของที่จะเรียนรู้ สิ่งที่จะเรียนรู้อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

2.1 บทเรียน ได้แก่ เนื้อหาสาระหรือเรื่องราวที่จะเรียน โดยลักษณะของบทเรียน ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ คือ ความสั้น – ยาวของบทเรียน ความยาก – ง่ายของบทเรียน เป็นต้น

2.2 สื่อประกอบการเรียน ได้แก่ สื่อสารการเรียนต่างๆ ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น เช่น หนังสือ รูปภาพ แผนภูมิ สไลด์ ภาพยนตร์ และอื่นๆ โดยลักษณะของสื่อประกอบของบทเรียนที่มีต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ได้แก่ ความชัดเจน ความซับซ้อนและความเหมาะสมของสื่อ

3. วิธีการเรียนรู้ การเรียนรู้ของบุคคลอาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.2 การเรียนรู้โดยมีครูสอน

4. แรงจูงใจในการเรียน จะเป็นสิ่งที่กระตุ้นหรือแรงดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมทางการเรียนรู้ออกมา ความต้องการอยากรู้ อยากพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า มีความพึงพอใจที่จะเรียน มีเจตคติที่ดีต่อบทเรียน ต่อครูผู้สอน ย่อมก่อให้เกิดผลการเรียนที่น่าพึงพอใจ

สัจจ อุทรานันท์ (2525 : 42) ได้อธิบายว่า องค์ประกอบของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเรียนนั้น นอกเหนือจากวิธีการเรียนแล้ว ลักษณะของการเรียน อัตราการเรียนของผู้เรียนก็มีส่วนสำคัญเช่นกัน

1.1.3 พฤติกรรมเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วัชร บุรณสิงห์ (2526 : 54) ได้อธิบายไว้ว่า การจัดสรรเวลาในการศึกษาถือได้ว่าเป็นเทคนิคสำคัญ อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนให้ได้ผลดีขึ้นประการหนึ่ง กล่าวคือ ผู้เรียน

จะต้องมีการทำตารางเวลาสำหรับศึกษาของตนเอง เพื่อจะได้ทำรายการสิ่งที่จะต้องทำตามลำดับความสำคัญก่อน – หลัง และเวลาในการพักผ่อนให้เหมาะสม พร้อมทั้งมีวิธีการอ่านให้ถูกต้องเหมาะสม

ภิญโญ สาร (2531 : 5-16) ได้เสนอแนะวิธีเรียนได้แก่ พอสรุปได้ ดังนี้

1. การปฏิบัติตนในห้องเรียนที่โรงเรียน ขณะที่ครู อาจารย์กำลังสอนในชั้นเรียน นักเรียนไม่ควรพูดคุยกัน ให้ความสนใจเฉพาะสิ่งที่ครูสอนเท่านั้น ดอนใดฟังครูอธิบายไม่ทันหรือไม่เข้าใจแจ่มแจ้งควรยกมือทันที ขณะฟังหรือจดคำอธิบายของครู บางทีจดไม่ทันควรเว้นที่จดไว้ ภายหลังเตรียมจดในสิ่งที่ครูกำลังพูดอยู่ ลักษณะของการจดควรจดจากความเข้าใจของนักเรียนเอง ไม่ใช่จดทุกคำพูดของอาจารย์

2. การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน

2.1 ขยันทำแบบฝึกหัดที่ครูสั่ง หรือลองทบทวนตนเองในสิ่งที่เรียนมาแล้วในชั้นเรียน

2.2 ทบทวนเรื่องที่เรียนมาแล้ว

2.3 ควรทำตารางเวลาส่วนตัวประจำสัปดาห์เอาไว้ว่าเวลาไหนจะทำอะไร

แมดดอกซ์ (Maddox.1965 : 9) ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของพฤติกรรมการเรียนว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคล และการทำงานหนักเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพด้วย เพราะมักปรากฏว่านักเรียนที่มีสติปัญญาสูงหลายคน สอบตก หรือทำคะแนนสอบได้น้อยกว่าผู้ที่มีสติปัญญาและความถนัดในการเรียนปานกลางหรือต่ำ ซึ่งความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์การเรียนของแต่ละคนนอกจากจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญา และความสามารถทางสมองร้อยละ 50 – 60 แล้วยังขึ้นอยู่กับความพยายาม และวิธีการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพร้อยละ 30 -40 และเพิ่มเติมอีกว่า พฤติกรรมการเรียนหรือวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้น เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนดีนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นคนที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดมาก แต่ต้องเป็นคนที่รู้จักใช้เวลา ต้องรู้จักวิธีเรียน วิธีทำงานให้ได้ผลดี

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเรียน

2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ไลท์ และอเล็กซาคอส (Light and Alexakos.1970 : 450-455) ได้ศึกษาว่าการแนะแนวเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ช่วยปรับปรุงพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียนหรือไม่ โดยศึกษากับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 30 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 และ 2 เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการแนะแนวเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม กลุ่ม 3 เป็นกลุ่มควบคุมไม่หาคำปรึกษาแนะแนว ก่อนและหลังให้คำปรึกษาแนะแนวแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสำรวจนิสัยในการเรียนของเรนน (Renn's Inventory of Study Habits) แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดย

ทดสอบค่า (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) ผลการศึกษาปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับคำปรึกษาแนะแนวทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียนดีขึ้นที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

คอยโว (Koivo. 1983 : 2524-A) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

เบญจามา สุทธะพินทุ (2536 : 66) ได้ศึกษาเรื่องสาเหตุของการสูญเปล่าทางการศึกษาพบว่า การสูญเปล่าทางการศึกษาเกิดจากการที่นักศึกษาปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียนไม่ได้ ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี ไม่มีวิธีแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนของตนเอง

สุรางค์ ดันติกุลวิจิตร (2539 : 74-75) ได้ศึกษาการวางแผนใจเป็นกลุ่มควบคุมกับการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดคลองสวน จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน เป็นเวลา 12 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสองกลุ่ม

ประวีณ สุทธิสง่า (2540 : 81) ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคลแบบเผชิญความจริง ที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญ จังหวัดชลบุรี จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน เป็นเวลา 10 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่าหลังจากนักเรียนได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคลแล้ว นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นเกี่ยวกับการศึกษารายกรณี พบว่า การศึกษารายกรณีสามารถพัฒนาพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสม และสามารถลดพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสมได้ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การศึกษารายกรณีเพื่อลดพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม และเพิ่มพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสมด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนรัชฎา อำเภอรัชฎา จังหวัดตรัง ปีการศึกษา 2547 ที่มีพฤติกรรมการณ์การเรียนไม่เหมาะสมจำนวน 12 คน เป็นนักเรียนชาย 9 คน และนักเรียนหญิง 3 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัชฎา อำเภอรัชฎา จังหวัดตรัง ปีการศึกษา 2547 ที่มีพฤติกรรมการณ์การเรียนไม่เหมาะสมจำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดคุณสมบัติให้คล้ายคลึงกันโดยมีขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากร ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 คน เพื่อสอบถามถึงนักเรียนที่มีพฤติกรรมการณ์การเรียนไม่เหมาะสม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่ามีนักเรียนที่มีพฤติกรรมการณ์การเรียนไม่เหมาะสมจำนวน 12 คน เป็นชาย 9 คนและเป็นหญิง 3 คน
2. ผู้วิจัยได้ไปสังเกตพฤติกรรมการณ์ของนักเรียนเพิ่มเติม ปรากฏผลตรงกับกาให้สัมภาษณ์ของครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้ง 5 คน
3. ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนด้วยการได้มาจากการกำหนดคุณสมบัติให้คล้ายคลึงกัน ดังนี้
 - 3.1 เพศเดียวกัน คือ เพศชาย
 - 3.2 อายุใกล้เคียงกัน คือ 16 -18 ปี
 - 3.3 เรียนห้องเดียวกัน คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2ผลการคัดเลือกได้นักเรียน 5 คนตามคุณสมบัติข้างต้นทั้ง 4 ข้อ

วิธีการศึกษารายกรณี

มีวิธีการศึกษา 7 ขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน
- ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- ขั้นที่ 3 การวินิจฉัย
- ขั้นที่ 4 การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม
- ขั้นที่ 5 การทำนายผล
- ขั้นที่ 6 การติดตามผล
- ขั้นที่ 7 การสรุปและข้อเสนอแนะ

กระบวนการศึกษารายกรณีทั้ง 7 ขั้นตอนดังกล่าวมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน

การกำหนดปัญหา คือ การที่นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมโดยมีพฤติกรรม ดังนี้

- 1.1 ไม่มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
- 1.2 ไม่มีสมาธิในการเรียน
- 1.3 ไม่ส่งงานตามกำหนดเวลา
- 1.4 ไม่ทบทวนบทเรียน
- 1.5 เข้าห้องเรียนสาย
- 1.6 ชวนเพื่อนคุยขณะครูสอน
- 1.7 เอางานอื่นขึ้นมาทำในขณะที่เรียน
- 1.8 ไม่ซักถามเมื่อมีข้อสงสัยในบทเรียน
- 1.9 ไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ต่างๆ

โดยตั้งสมมติฐานในการศึกษารายกรณี ดังนี้

1. เกิดจากตัวแปรส่วนตัว ได้แก่

- 1.1 บุคลิกภาพ
- 1.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 สิ่งแวดล้อมด้านครอบครัว

- 2.1.1 สัมพันธภาพในครอบครัว
- 2.1.2 การอบรมเลี้ยงดู

2.2 สิ่งแวดล้อมด้านโรงเรียน

- 2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- 2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- 2.2.3 บรรยากาศในโรงเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน

2.3 สิ่งแวดล้อมด้านสังคม

- 2.3.1 สภาพความเป็นอยู่ของที่อยู่อาศัย ได้แก่ ชุมชนแออัด

2. รวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เทคนิคที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เทคนิค 8 เทคนิค ดังนี้

2.1 การสังเกตและการบันทึกการสังเกต เพื่อเก็บข้อมูลไว้ประกอบการวินิจฉัยและ
 เข้าในพฤติกรรมเพื่อการช่วยเหลือต่อไป โดยสังเกตนักเรียนจากสถานการณ์ต่างๆ เช่น
 สถานการณ์ในการเรียน สถานการณ์ในการเล่นกับเพื่อน สถานการณ์ในการทำกิจกรรมอิสระและ

สถานการณ์ที่อยู่บ้านในแต่ละสถานการณ์ หลังการสังเกตผู้วิจัยได้บันทึกการสังเกตโดยใช้ระเบียบ
พฤติกรรม

2.2 การสัมภาษณ์ เพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เรียนไม่เหมาะสมของ
นักเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ใช้การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview)
และไม่เป็นทางการ (Informal Interview) กับบุคคลต่อไปนี้

1. นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. อาจารย์ที่ปรึกษา
3. อาจารย์ประจำวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์
4. เพื่อนที่อยู่ละแวกบ้านเดียวกัน
5. ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ในการสัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สัมภาษณ์ครั้งละ 30 – 60 นาทีและ
บันทึกผลการสัมภาษณ์ทันทีหลังจากยุติการสัมภาษณ์ ส่วนบุคคลอื่นๆ สัมภาษณ์คนละ 2 ครั้ง ใช้
เวลา 30 – 60 นาทีและบันทึกผลการสัมภาษณ์ทันทีหลังจากยุติการสัมภาษณ์

2.3 การเยี่ยมบ้าน เพื่อจะได้สังเกตความเป็นอยู่ทางบ้านและรวบรวมข้อเท็จจริง
เกี่ยวกับทางบ้านและยังเป็นการร่วมมือกับบิดามารดา หรือผู้ปกครองในการช่วยเหลือนักเรียน
โดยปฏิบัติดังนี้

2.3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการไปเยี่ยมบ้าน

2.3.2 นัดหมายวันเวลาไปเยี่ยมบ้านกับบิดามารดา

2.3.3 ไปเยี่ยมบ้านพร้อมทั้งสังเกตและสัมภาษณ์บิดามารดา รวมทั้งบุคคล
ภายในบ้านตามความเหมาะสม เพื่อหาข้อมูลในเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว ทักษะคิดของ
ผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนและทักษะคิดของผู้ปกครองที่มีต่อผู้รับการศึกษา ความเป็นอยู่และค่านิยม
ของผู้ปกครองในด้านต่างๆ

2.3.4 บันทึกการเยี่ยมบ้าน ใช้เวลาในการเยี่ยมบ้านคนละ 1 ครั้งๆ ละ
ประมาณ 30 นาที

2.4 การเขียนอัตชีวประวัติ ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเขียน หลังจากผู้วิจัยได้
สร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนแล้ว โดยให้เขียนอัตชีวประวัติโดยไม่กำหนดหัวข้อ แต่ให้แนวทางว่า
ให้เขียนเล่าเรื่องของตนเองและครอบครัว ตั้งแต่จำความได้ในอดีตจนถึงปัจจุบัน และให้บอกความ
คาดหวังในอนาคตของนักเรียนด้วย เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติที่นักเรียนมีต่อตนเอง ต่อครอบครัว
ต่อโรงเรียน ต่อเพื่อน และต่อการศึกษา

เมื่อทราบอัตชีวประวัติแล้วจึงนำมาวิเคราะห์ โดยใช้แนวการวิเคราะห์
อัตชีวประวัติของ Froehlich (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2527 : 148 อ้างอิงจาก Froehlich. 1959) โดย
พิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. สิ่งที่เขาขาดหายไปหรือการเว้นข้อความบางอย่าง (Omission)
2. ความยาวของอัตชีวประวัติ (Length)

3. คำศัพท์ที่ใช้ (Vocabulary)
4. ระดับความลึกของความรู้สึก (Level or Depth Expression)
5. การจัดลำดับความคิด (Organization)
6. การกลบเกลื่อน (Gloss)
7. การแต่งเรื่องขึ้นเอง (Fabrication)
8. ลักษณะของการเขียน (Appearance)
9. ความผันแปรของปฏิกริยา (Tonal Variations)

2.5 บันทึกประจำวัน เป็นการให้ผู้รับการศึกษายืนยันบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง เป็นการเปิดเผยความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อเหตุการณ์ และสภาพแวดล้อมรอบตัว โดยการชี้แจงให้ผู้รับการศึกษาทราบถึงวัตถุประสงค์ในการเขียนบันทึกประจำวัน และให้เขียนต่อเนื่องเป็นเวลา 1 สัปดาห์ โดยมีหัวข้อต่อไปนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 176)

1. ชื่อ อายุ เพศของผู้บันทึก
2. วัน เดือน ปี ที่บันทึก
3. กิจกรรมที่ทำในวันนั้น

หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกประจำวันมาทำการวิเคราะห์ตีความหมาย เพื่อหาข้อมูลในการดำเนินเรื่องราวในชีวิตประจำวัน ความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งการเขียนบันทึกประจำวันนี้ ทำให้ทราบนิสัยส่วนตัวของนักเรียน

2.6 สังคมมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่ม และศึกษา โครงสร้างทางสังคมของกลุ่มว่ามีธรรมชาติที่แท้จริงอย่างไร โดยผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำสังคมมิติให้ครูประจำชั้นทราบ และผู้วิจัยขอเวลาในการทำสังคมมิติเองในชั้นเรียน มีการกำหนดสถานการณ์ขึ้นตามความมุ่งหมายในการสำรวจของผู้วิจัย คือ ต้องการสำรวจว่านักเรียนที่ถูกศึกษานั้นมีความสัมพันธ์ทางด้านสังคมในการคบเพื่อนอย่างไร

วิธีดำเนินการในชั้นมีดังนี้

1. แจกกระดาษที่มีขนาด 3 x 5 นิ้ว แล้วให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุลของตนไว้ที่หัวกระดาษ พร้อมทั้งเขียนวันที่ และห้องเรียนกำกับไว้ด้วย
2. กำหนดสถานการณ์คือ “การทำรายงานกลุ่ม ต้องเน้นเพื่อนในห้องเดียวกันโดยให้เลือกเพื่อนได้ 2 คน ตามลำดับความชอบมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ”
3. ให้นักเรียนเขียนชื่อเพื่อนลงในแผ่นกระดาษที่แจกให้ โดยให้เรียงลำดับเลือก ใครคนแรกเป็นอันดับ 1 และคนรองลงมาเป็นอันดับ 2

เมื่อได้ข้อมูลแล้วนำมาจัดกระทำข้อมูล สร้างตารางสังคมมิติขึ้น เขียนชื่อนักเรียนในช่องผู้เลือก และผู้ได้รับเลือก กรอกระแนลงในตารางพร้อมกับสรุปผลของคะแนนที่กรอกลงมาในตารางนั้น นำผลสรุปของคะแนนที่กรอกลงในตารางมาสร้างแผนผังสังคมมิติ โดยการดำเนินการดังนี้

1. กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ได้แก่

1.1 นักเรียนชาย ○

1.2 นักเรียนหญิง □

1.3 เลือกเป็นอันดับที่ 1 →

1.4 เลือกเป็นอันดับที่ 2→

1.5 เลือกซึ่งกันและกันในอันดับ 1 ↔

1.6 เลือกซึ่งกันและกันในอันดับ 2↔

2. สร้างแผนผังสังคมมิติโดยใช้หลักทางสถิติดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ, 2527 :

194 - 195)

2.1 กำหนดวงกลม 4 วงที่มีขนาดต่างกัน สามารถซ้อนกันได้ทั้ง 4 วง โดยใช้หลักของควอไทล์ (Quatile) ซึ่งแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน

2.2 เรียงลำดับคะแนน (X)

2.3 หาความถี่ของคะแนน (F)

2.4 หาคะแนนความถี่สะสมของคะแนน (CF)

2.5 หาดำแหน่งควอไทล์ 1, 2 และ 3

2.5.1 วงกลมในสุด คือคนที่ได้คะแนนมากกว่าควอไทล์ที่ 3 ขึ้นไป

2.5.2 วงกลมถัดออกมาติดวงกลมนอก คือ คนที่ได้คะแนนอยู่ในระหว่างควอไทล์ที่ 1 และ 2

2.5.3 วงกลมนอกสุดคือ คนที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนในควอไทล์ที่ 1

3. ตีความหมายจากแผนผังสังคมมิติที่จัดกระทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยพิจารณาว่า นักเรียนในชั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีการแบ่งกลุ่มเป็นกี่กลุ่มแต่ละกลุ่มมีใครบ้าง ลักษณะของกลุ่มเป็นอย่างไร มีใครอยู่โดดเดี่ยว หรือถูกทอดทิ้ง เป็นการตีความหมายความสัมพันธ์ของนักเรียนที่ถูกศึกษาเปรียบเทียบกับเพื่อนในกลุ่ม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้กลวิธี “ใครเอ่ย” (Guess Who or Who's Who Technique) โดยใช้แบบสอบถาม “ใครเอ่ย” ควบคู่กับการทำสังคมมิติ

2.7 ใช้แบบสอบถามและแบบสำรวจเพื่อจะได้ทราบถึงรายละเอียดบางประการที่เป็นประโยชน์ในการวินิจฉัยปัญหาและช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

2. แบบสอบถามใครเอ่ย

3. แบบสำรวจความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง

4. แบบสอบถามปลายเปิดแบบเติมประโยคให้สมบูรณ์ Sentence

Completion Test (S.C.T.)

2.8 แบบทดสอบ เพื่อนำผลการทดสอบมาช่วยในการวินิจฉัยปัญหาเพื่อเป็นประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ แก่กลุ่มตัวอย่างซึ่งแบบทดสอบที่ใช้ มีดังนี้

2.8.1 แบบทดสอบเชาวน์ปัญญาใช้แบบทดสอบ Standard Progressive Matrices (S.P.M.)

2.8.2 แบบทดสอบบุคลิกภาพ ใช้แบบทดสอบ ดังนี้

2.8.2.1 Bender Gestalt Test

2.8.2.2 Draw A Person Test

2.8.2.3 Kinetic House Tree Person (K-H-T-P)

2.9 ระเบียบสะสม เพื่อใช้เก็บข้อมูลของผู้รับการศึกษา ซึ่งทางโรงเรียนได้รวบรวมไว้แล้ว โดยเก็บข้อมูลของนักเรียนเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ครอบครัว สุขภาพ การศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือร่วมกับข้อมูลที่ได้จากแหล่งอื่น ๆ

3. การวินิจฉัย

ผู้วิจัยนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูล มาเป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยว่าจะไรเป็นสาเหตุของพฤติกรรมการณ์เรียนไม่เหมาะสมโดยดูผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละเทคนิคที่สอดคล้องกันมาเป็นหลักการในการวินิจฉัย

4. การช่วยเหลือ

ให้การช่วยเหลือนักเรียนโดยการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่รับการศึกษาทั้ง 5 คน โดยกระบวนการให้คำปรึกษาซึ่งจะช่วยให้เด็กเรียนรู้จักและยอมรับตนเอง รับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง จนสามารถนำไปสู่การตัดสินใจเลือกกระทำอย่างฉลาดและเหมาะสมต่อตนเอง

5. การทำนายผล

เพื่อบอกให้ทราบว่าพฤติกรรมการณ์เรียนไม่เหมาะสมสามารถแก้ไขได้หรือไม่ โดยอาศัยความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เป็นผลมาจากการวิเคราะห์และวินิจฉัย เพื่อคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับแนวโน้มของการช่วยเหลือ

6. การติดตามผล

ทำการติดตามผลในขณะที่ทำการศึกษายุ่งๆ คือ ติดตามผลทุกครั้งที่ได้พบผู้รับการศึกษาหรือแต่ละครั้งที่ให้การช่วยเหลือ ป้องกันและส่งเสริม เพื่อประเมินผลว่าสิ่งที่กระทำไปนั้นถูกต้องได้ผลดีหรือไม่ควรมีการแก้ไขปรับปรุงอย่างไรต่อไป

7. การสรุปผลและข้อเสนอแนะ ปฏิบัติดังนี้

7.1 สรุปผลทุกครั้งหลังทำการศึกษาแต่ละครั้ง เพื่อได้ทราบว่าทำอะไรบ้าง และให้ข้อเสนอแนะว่าจะมีการวางแผนทำอะไรในครั้งต่อไป

7.2 สรุปผลก่อนยุติการศึกษารั้งสุดท้าย โดยสรุปผลของการทำการศึกษาไว้ทั้งหมดและให้ข้อเสนอแนะไว้เพื่อประโยชน์สำหรับผู้ที่จะให้ความช่วยเหลือบุคคลทั้ง 5 รายนี้ต่อไป โดยเสนอแนะไว้ 3 ทาง ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษาเป็นรายกรณี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นรายกรณี
3. ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลที่สนใจหรือจะศึกษาปัญหาพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมในลักษณะเช่นเดียวกันต่อไป

การประชุมปรึกษาเป็นรายกรณี (Case Conference)

การประชุมปรึกษาเป็นรายกรณี เป็นการประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับนักเรียนที่เป็นผู้ถูกศึกษารายกรณีซึ่งการประชุมปรึกษารายกรณีนั้น สามารถทำได้ตั้งแต่ชั้นรวบรวมข้อมูลจนถึงขั้นติดตามผล โดยมีจุดประสงค์ของการประชุมปรึกษารายกรณี เพื่อพิจารณาปัญหาตามข้อเท็จจริง จากบุคคลหลายฝ่ายในที่ประชุม และเพื่อลดความโน้มเอียง หรือการมองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแง่ร้าย ทำให้ได้รับข้อเสนอในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาจากบุคคลหลายฝ่ายในที่ประชุม ในการประชุมปฏิบัติ ดังนี้

1. การประชุมปรึกษาเป็นรายกรณี ใช้การประชุมปรึกษาเป็นรายกรณีในลักษณะของการประชุมกลุ่มใหญ่ ซึ่งประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้
 - 1.1 ประธาน ได้แก่ ครูแนะแนว
 - 1.2 ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชาและอาจารย์ฝ่ายปกครอง
 - 1.3 ผู้สนใจ ได้แก่ อาจารย์ในโรงเรียน
2. การประชุมปรึกษาเป็นรายกรณี ทำการประชุมปรึกษาเป็นรายกรณี รายละอย่างน้อย 1 ครั้ง ฤละ 1 คน ใช้เวลาในการประชุมประมาณ 1 ชั่วโมง
3. ในการประชุมแต่ละครั้ง ผู้วิจัยกล่าวรายงานประวัติและวิธีการต่างๆ ที่ศึกษาโดยไม่มีบันทึกย่อแจกสมาชิก เนื่องจากเกรงว่าจะเป็นหลักฐานที่สมาชิกอาจนำไปเปิดเผยต่อไป

แบบแผนการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ในลักษณะของการวิจัยเชิงสัมพันธ์ (Interrelationship Studies) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองอย่างละเอียดทุกขั้นตอนโดยใช้เครื่องมือต่างๆ ดังรายละเอียดที่กล่าวไว้ในหัวข้อเรื่องเทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูล จึงเป็นการนำข้อมูลมาสรุปเพื่อหาข้อเท็จจริง

ดังนั้น การรายงานผลการวิจัยครั้งนี้ จึงเขียนสรุปเป็นรายบุคคล และโดยภาพรวมทั้ง 5 ราย ตั้งแต่ลักษณะของปัญหา ประวัติด้านต่างๆ โดยย่อ การศึกษาสาเหตุของการมีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมตลอดจนกระบวนการศึกษารายกรณี 7 ขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การวินิจฉัย การช่วยเหลือ การทำนายผล การติดตามผล การสรุปผล และการให้ข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการใช้เทคนิค 8 เทคนิค ในการรวบรวมข้อมูลและสามารถสรุป วิเคราะห์โดยภาพรวมได้ ดังนี้

กรณีศึกษารายที่ 1 นาย ก. (ระยะเวลาศึกษาเริ่มวันที่ 7 กุมภาพันธ์ - 7 เมษายน พ.ศ. 2548)

ลักษณะทั่วไป นาย ก เป็นนักเรียนชาย อายุ 17 ปี ผิวเหลือง รูปร่างสันทัด ไร้ผม ทรงนักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ แต่งกายสะอาด ใบหน้ารูปไข่ พูดจาสุภาพ เรียบร้อย พูดเก่ง ขณะที่มีสัมพันธภาพกับกับผู้อื่น นาย ก เป็นคนที่ชอบช่วยเหลือเพื่อนและพูดจาสุภาพ ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่างๆ ของทางโรงเรียนเป็นอย่างดี จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 9 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

มีการสังเกตในห้องเรียนวิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาฟิสิกส์ วิชาเคมี ทำการสังเกตสัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวม 9 ครั้ง ซึ่งในการสังเกตแต่ละครั้งใช้เวลา 30 นาที พบว่า นาย ก ไม่ค่อยคุยขณะเรียน ไม่ขาดเรียน เข้าห้องเรียนสาย 2 ครั้ง ชักถามอาจารย์เมื่อไม่เข้าใจ ไม่ส่งการบ้าน 1 ครั้ง

2. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ นาย ก ทราบว่านาย ก อาศัยอยู่กับมารดา ซึ่งเป็นบ้านส่วนตัว มีพี่น้อง 5 คน นาย ก เป็นคนที่ 4 มารดาอาชีพเกษตรกร รายได้เดือนละ 4,000 บาท ส่วนบิดาเสียชีวิตแล้ว ได้เงินมาโรงเรียนจากมารดา เป็นคนที่ชอบงานอิสระ เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจจะปรึกษามารดา งานอดิเรกที่ชอบคือทำผ้าบาติก วาดรูป เล่นดนตรี เล่นฟุตบอล ชอบให้เพื่อนมาบ้านบ้างเป็นครั้งคราว

2.2 การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ทราบว่า นาย ก ไม่ค่อยจะอ่านหนังสือ เวลาว่างก็จะเล่นดนตรี วาดรูป บางครั้งก็ดูทีวี ช่วยงานที่บ้านในบางครั้ง ในวันธรรมดาพอกลับจากโรงเรียนก็จะไปเล่นฟุตบอล จากนั้นก็อาบน้ำ ดูทีวีและบางครั้งก็จะโทรคุยกับเพื่อน

2.3 การสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษา ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย ก เป็นเด็กที่ทำกิจกรรมดีมาก พูดจาสุภาพเรียบร้อย ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน กล้าแสดงออก บางครั้งก็ตั้งใจเรียนดีบางครั้งก็ไม่ตั้งใจเรียน บางครั้งเข้าห้องเรียนสาย ไม่ค่อยขาดเรียน

2.4 การสัมภาษณ์อาจารย์ประจำวิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาฟิสิกส์ วิชาเคมี ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย ก เป็นเด็กที่พูดจาสุภาพ กล้าซักถามเมื่อไม่เข้าใจ บทเรียน บางครั้งขาดเรียนเพื่อไปทำกิจกรรมทางโรงเรียนเนื่องจาก นาย ก เป็นนักดนตรี

วงโยธวาทิต

2.5 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิท ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย ก เป็นคนที่ร่วมทำกิจกรรมกับทางโรงเรียนบ่อยมาก เพราะนาย ก มีความสามารถทางด้านศิลปะและดนตรี เวลาอยู่กับเพื่อนๆ จะทำตัวสบาย ๆ สนุกสนาน เป็นกันเอง

3. การเยี่ยมบ้าน ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน จำนวน 1 ครั้ง คือ เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2548 ได้สังเกต สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ปกครอง ดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า ครอบครัวของนาย ก มีฐานะปานกลาง ลักษณะบ้านเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น มีบริเวณบ้านกว้าง ภายในบ้านและบริเวณบ้านสะอาด หน้าบ้านมีโต๊ะหินวางอยู่ มุมซ้ายของบ้านเป็นเพิงสำหรับรับซื้อน้ำยางสด ภายในบ้านมีเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ พัดลม เครื่องเล่นวีซีดี ชั้นล่างมีการจัดสรรแบ่งสัดส่วน ได้แก่ มุมรับแขกอยู่ด้านขวามือเมื่อเข้าบ้าน ถัดไปเป็นห้องของนาย ก ภายในห้องสะอาด จัดของไว้เป็นระเบียบ มีภาพลายบาติกจำนวนมาก มีกีตาร์ 1 ตัว ตรงข้ามกับห้องนาย ก เป็นห้องน้ำล้างห้องน้ำวางตู้เย็น ส่วนห้องครัวอยู่ด้านหลังสุด ภายในห้องครัวมีโต๊ะอาหาร ส่วนชั้นบนเป็นห้องนอน 3 ห้องคือห้องมารดาและห้องน้องสาว และห้องที่อยู่ติดบันไดเป็นห้องเก็บของ บริเวณรอบบ้านร่มรื่น มีเสียงดังบ้างเพราะเสียงรถบรรทุกทุกคืน

3.2 จากการสัมภาษณ์ พบว่า นาย ก ช่วยเหลืองานที่บ้านได้ทุกอย่าง ทั้งกรีดยางเก็บน้ำยาง ระหว่างการสนทนามารดาจะคุยมากกว่า นาย ก เสริมเป็นบางครั้ง งานบ้านนาย ก และมารดาจะช่วยกันดูแล

3.3 จากการเยี่ยมบ้านครั้งนั้น พอจะสรุปได้ว่า สถานที่พักอาศัยมีลักษณะกว้างขวาง ความเป็นระเบียบแต่ไม่ถูกสุขลักษณะเพราะห้องน้ำอยู่ติดกับห้องครัว ความสัมพันธ์ระหว่างนาย ก และมารดาเป็นไปด้วยดี เวลามีปัญหา ก็จะปรึกษามารดาเสมอ

4. อดีตชีวิตและบันทึกประจำวัน

4.1 อดีตชีวิต

จากอดีตชีวิต ทราบว่า นาย ก เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง บิดามารดาแยกทางกันตั้งแต่ต้นยังเด็ก มีพี่น้อง 5 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

ชีวิตในวัยเด็กของนาย ก ครอบครัวไม่ค่อยร่ำรวยนักเพราะบิดาไปมีภรรยาใหม่มารดาจึงต้องพา นาย ก และลูกคนอื่นๆ กลับมาอยู่บ้านยาย เหตุการณ์ที่จำฝังใจ คือ ไม่ดื่มน้ำขางซ้าย ใช้เวลารักษานาน แต่โชคดีที่ตาไม่บอด

ชีวิตในปัจจุบัน พบว่า นาย ก ขณะนี้เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นคนมีเพื่อนมาก มีความสุขกับการได้ทำในสิ่งที่ชอบ คือ เล่นฟุตบอล วาดรูป เล่นดนตรี สนุกเมื่ออยู่ในโรงเรียนแม้บางครั้งจะเครียดเรื่องเรียนไปบ้าง

ชีวิตในอนาคต นาย ก. ต้องการประกอบธุรกิจส่วนตัว ซึ่งเป็นธุรกิจเกี่ยวกับงานศิลปะอาชีพมัลติมีเดียหรืออาชีพที่สุจริต ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ใคร

จากการวิเคราะห์อดีตชีวิตประวัติของ นาย ก. พบว่า นาย ก. ไม่เข้าใจว่าทำไมบิดามารดาจึงต้องแยกทางกันแต่พอโตขึ้นก็เข้าใจ มารดาเป็นคนที่เลี้ยงดูมาตลอด ชอบศิลปะ จึงทำให้เป็นคนอ่อนโยน

4.2 บันทึกประจำวัน

จากการทำบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ทราบว่า นาย ก. มีกิจวัตรประจำวันในแต่ละวันคล้ายคลึงกัน คือ ตื่นนอนเวลา 07.40 น. จากนั้นไปโรงเรียนเริ่มซ้อมดนตรี เริ่มเรียนหนังสือเวลา 08.30 น.- 15.30 น. หลังจากเลิกเรียน จึงทำบาติก ตั้งแต่เวลา 15.45 น. – 17.00 น. ทำการบ้านเวลา 18.00 น.- 23.00 น. ยกเว้นในวันหยุดจะมีกิจกรรมอย่างเพิ่มขึ้น คือ ช่วยกรีดยาง เก็บน้ำยาง

จากบันทึกประจำวัน พบว่า นาย ก. ไม่ได้พูดถึงความสัมพันธ์ต่างๆ ภายในครอบครัว ภารกิจที่ต้องปฏิบัติทุกวัน คือ การซ้อมดนตรีในตอนเช้า

5. สังคมมิติ

จากสังคมมิติ สถานการณ์ คือ “ การทำรายงานกลุ่ม” ปรากฏว่า นาย ก. อยู่ในบทบาทของ NEGLECTEE หมายถึง เป็นผู้ที่ไม่ได้รับเลือกจากกลุ่มเพียงเล็กน้อย คือ ได้รับเลือกเพียง 2 คน

6. แบบสอบถาม

6.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว พบว่า นาย ก. อาศัยอยู่กับมารดาและน้องสาวบ้านที่พักอยู่เป็นบ้านของตนเอง เป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้นมีบริเวณบ้าน บิดา ถึงแก่กรรม มารดามีอาชีพเกษตรกร มีรายได้เดือนละ 4,000 บาท มีห้องนอนส่วนตัว มีพี่น้อง 5 คน นาย ก. เป็นคนที่ 4 เป็นคนรักบ้าน ในด้านสังคม พบว่าเวลาอยู่กับเพื่อนจะสนุกสนาน เพราะคิดว่าเพื่อนจะคอยช่วยเพื่อน ชอบให้เพื่อนมาที่บ้านกิจกรรมที่ชอบทำยามว่าง คือ วาดรูป อ่านหนังสือ เล่นกีฬา เคยเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมกลุ่มและในชั้นเรียน ด้านการศึกษา นาย ก. ชอบวิชา วิทยาศาสตร์ และศิลปะ รู้สึกว่าโรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านหลังที่ 2 รักโรงเรียนมาก คบะที่อยากเข้าเรียนมาก คือ มนุษยศาสตร์ อยากประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว

6.2 แบบสอบถามความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง

จากแบบสอบถามความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง พบว่า นาย ก. ต้องการเรียนให้จบเป็นศิลปิน ประกอบธุรกิจส่วนตัว ไม่ชอบคนดีสองหน้า ชอบคนที่พูดตรงๆ คิดว่าตนทำทุกอย่างดีที่สุดแล้ว

6.3 แบบสอบถามปลายเปิดแบบเติมประโยคให้สมบูรณ์

จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดแบบเติมประโยคให้สมบูรณ์ ทราบว่า นาย ก. รู้สึกว่าอยากให้แม่เอาใจใส่มากกว่านี้และรู้สึกผิดที่เคยขโมยเงินแม่

6.4 แบบสอบถามใครเอ่ย

จากแบบสอบถามใครเอ่ยพบว่า นาย ก. ได้รับการประเมินจากเพื่อนๆ ว่าเป็นคนที่ชอบซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจจากครู

7. แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบ ปรากฏผล ดังนี้

7.1 แบบสอบถามเชาว์ปัญญา Standard Progressive Matrices (S.P.M.)

พบว่า นาย ก. มีผลการทดสอบเทียบเป็น I.Q. = 85 ซึ่งมีเชาว์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปัญญาทึบ

7.2 แบบทดสอบ Bender Gestalt Test

จากแบบทดสอบ Bender Gestalt Test พบว่า นาย ก. มีความรอบคอบ วางแผน คิดก่อนทำ มีความสมบูรณ์ทางเพศ มีอารมณ์อ่อนไหว มีระเบียบ มีความทะเยอทะยาน เชื้อมั่นในตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความยุติธรรม

7.3 แบบทดสอบ Draw A Person test (D-A-P)

จากแบบทดสอบ D-A-P พบว่า นาย ก. เชื้อมั่นในตนเอง มีความทะเยอทะยาน ดิ้นรนเพื่อความสำเร็จ ต้องการความรัก ความเอาใจใส่ มีพฤติกรรมที่ต้องการให้สังคมยอมรับ

7.4 แบบทดสอบ Kinetic-House-Tree-Person Drawing (K-H-T-P)

จากแบบทดสอบ Kinetic-House-Tree-Person Drawing พบว่า นาย ก. เป็นคนรักแม่เพราะวาดตัวเองอยู่ในบ้าน วาดต้นไม้ไม่สมบูรณ์แต่มีกิ่งก้าน แสดงว่าไม่ค่อยพึงพอใจในตัวพ่อเนื่องจากพ่อมีภรรยาหลายคน วาดประตูเน้นที่ลูกบิด แสดงว่า มีแนวโน้มหมกมุ่นเรื่องเพศ หน้าต่างเปิด แสดงว่า ต้องการมีความสัมพันธ์กับคนอื่น

8. ระเบียบสะสม

จากการศึกษาระเบียบสะสม พบว่า นาย ก. มีสุขภาพแข็งแรงดี มีผลการเรียนปานกลาง เอาใจใส่การเรียนไม่สม่ำเสมอ มีความรับผิดชอบพอใช้ เป็นคนใจเย็น ไม่ค่อยมีเวลาทบทวนบทเรียน

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้รวบรวมทั้ง 8 เทคนิค ดังกล่าววินิจฉัยได้ว่านาย ก. มีพฤติกรรม การเรียนไม่เหมาะสมมาจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

1. เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่า นาย ก. สนใจกิจกรรมมากกว่าการเรียนจึงใช้เวลาที่อยู่ในโรงเรียนทำกิจกรรมทางโรงเรียนมากจนไม่ค่อยมีเวลากับการเรียน ได้แก่ ไปประกวดวาดภาพ ไปเล่นดนตรีกับวงโยธวาทิต ไปจัดงานแสดงผลงานตามสถานที่ต่างๆ

2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล การเยี่ยมบ้าน อดีตชีวิตประวัติ ทำให้ทราบว่า นาย ก. ต้องการให้มารดาเอาใจใส่ตนมากกว่านี้ มีเวลาให้กับตน

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามและสังเกตพฤติกรรม ทำให้ทราบว่า นาย ก. เป็นนักเรียนที่ทำกิจกรรมกับทางโรงเรียนน้อยมาก ทำให้ส่งงานไม่ทันเวลา ในบางครั้งมาเรียนสาย มีส่วนร่วมกับการงานในชั้นเรียนน้อย ดังนั้น สัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นเรียนจึงส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเรียนไม่เหมาะสม

2.3 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้าน ทำให้ทราบว่า สภาพความเป็นอยู่ของที่อยู่อาศัย ไม่มีผลต่อพฤติกรรมเรียนไม่เหมาะสมของ นาย ก. เพราะครอบครัวของ นาย ก. อาศัยอยู่บ้านของตนเอง มีบริเวณบ้าน บรรยากาศดี อากาศถ่ายเทสะดวก ใกล้เคียง บ้านก็เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมีสนามฟุตบอลสำหรับออกกำลังกาย ดังนั้นสภาพความเป็นอยู่ของที่อยู่อาศัย ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมเรียนไม่เหมาะสม

การช่วยเหลือ

หลังจากการวินิจฉัยปัญหา นาย ก. ผู้วิจัยได้ดำเนินการช่วยเหลือตามขั้นตอนที่เหมาะสม ดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่ นาย ก. เพื่อให้ นาย ก. สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้โดยพิจารณาสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริงและตระหนักถึงความเป็นจริงว่าหน้าที่ของตนเองคือ การศึกษา นอกจากนี้ยังช่วยให้รู้จักถึงสิ่งที่ถูกหรือสิ่งที่ผิดและลดพฤติกรรมเรียนไม่เหมาะสมได้ เทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษา เช่น การใช้คำถามปลายเปิด การใช้ความเจียม การฟัง การชี้แนะ การให้กำลังใจและการสรุป เป็นต้น จากการใช้เทคนิคดังกล่าวปรากฏว่า นาย ก. มีความเข้าใจถึงปัญหาของตน สามารถลดพฤติกรรมเรียนไม่เหมาะสมได้

1.2 ขอความร่วมมือเพื่อนในชั้นเรียนให้ความสนใจและช่วยเหลือ นาย ก. อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้ นาย ก. สามารถปรับปรุงตนเองให้ลดพฤติกรรมเรียนไม่เหมาะสม

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference) 1 ครั้ง ในวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2548 เวลา 10.00 น. ถึง 11.00 น. ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์แนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชาแต่ละวิชาดังกล่าวเบื้องต้น เพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหานาย ก. ในเรื่องที่มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม โดยจากการประชุมปรึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาให้ความสนใจ เอาใจใส่ ให้กำลังใจ ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้นาย ก. มีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม

สรุปผลจากการประชุมปรึกษารายกรณี

จากการประชุมปรึกษารายกรณีมีมติให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาให้ความสนใจ เอาใจใส่ ให้กำลังใจ ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้นาย ก. มีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม

2.2 ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของผู้รับการศึกษา เพื่อให้เกิดความใส่ใจในตัว นาย ก. มากขึ้นและขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหานาย ก.

การทํานายผล

เนื่องจากปัญหานาย ก. เป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ คือ ปัญหาเกิดจากผู้รับการศึกษา ปัญหาจากครอบครัวและปัญหาจากโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้านาย ก. รวมทั้งผู้ปกครอง อาจารย์และเพื่อนๆ ในโรงเรียนตั้งใจจริงที่จะแก้ปัญหานี้อย่างจริงจัง ผู้วิจัยทำนายผลว่าสาเหตุดังกล่าวไม่รุนแรงมากนัก หากนาย ก. ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และการชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมก็จะสามารถช่วยเหลือได้ นอกจากนี้ นาย ก. ยังอยู่ในวัยที่สามารถรับการแก้ไข เปลี่ยนแปลงได้และยังยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขเป็นอย่างดีด้วย

การติดตามผล

หลังจากได้ให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ปรากฏว่าจากการให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยได้ติดตามผลโดยการสอบถามผู้ปกครอง อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาแต่ละวิชาดังกล่าวข้างต้น และสังเกตพฤติกรรม พบว่า นาย ก. ได้พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น โดยมีส่วนร่วมทำงานในชั้นเรียนมากขึ้น ลดกิจกรรมของทางโรงเรียนลงบ้างเพื่อจะได้มีเวลาให้กับการเรียน แต่เนื่องจากระยะเวลาของการศึกษามีข้อจำกัด เมื่อยุติการศึกษาแล้ว ผู้วิจัยก็ยังสามารถติดตามผลและช่วยเหลือต่อไปได้อีก ซึ่ง นาย ก. จะต้องศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา

นาย ก. ควรยอมรับถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเอง จัดสรรเวลาให้เหมาะสม ลดกิจกรรมกับทางโรงเรียนลง เพื่อจะได้มีเวลาให้กับการเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.1 มารดา ควรให้การดูแลเอาใจใส่และให้เวลากับนาย ก. เพื่อให้ นาย ก. มีความอบอุ่นและมีคนที่ให้คำปรึกษา

2.2 อาจารย์แนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา ควรให้ความสนใจอย่างต่อเนื่อง ให้ความใส่ใจ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ

2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน ควรให้ความช่วยเหลือนาย ก. ในด้านการเรียน โดยชักชวนให้มีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม ควรอธิบายถึงผลเสียของการมีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมให้นาย ก. ทราบเพื่อให้นาย ก. ได้ยอมรับ ทำความเข้าใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรสร้างสัมพันธภาพ ความคุ้นเคย ให้ความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้ นาย ก. เกิดความศรัทธาในตัวผู้ศึกษา กล่าวที่จะขอคำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหา เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือและแก้ไขได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้รับการศึกษาควรฝึกใช้เทคนิคต่างๆ ในการให้คำปรึกษาและควรฝึกการประชุมปรึกษารายกรณีให้เกิดความชำนาญ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

กรณีศึกษารายที่ 2 นาย ข. (ระยะเวลาศึกษาเริ่มวันที่ 7 กุมภาพันธ์ - 9 เมษายน พ.ศ. 2548)

ลักษณะทั่วไป นาย ข. เป็นนักเรียนชาย อายุ 18 ปี ผิวดำแดง รูปร่างสันทัด ไขมันทรงนักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ แต่งกายสะอาด ใบหน้ากลม พูดจาสุภาพ นาย ข. ไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่างๆ ของทางโรงเรียนเป็น จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

มีการสังเกตในห้องเรียนวิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาฟิสิกส์ วิชาเคมี ทำการสังเกตสัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวม 9 ครั้ง ซึ่งในการสังเกตแต่ละครั้งใช้เวลา 30 นาที พบว่านาย ข. ขวนเพื่อนที่นั่งข้างๆ คอยขณะที่ครูกำลังสอน ไม่ค่อยขาดเรียน เอาจานวิชาอื่นมาทำในเวลาเรียน มีความรับผิดชอบน้อย ส่งงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด

2. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ นาย ข. ทราบว่านาย ข. อาศัยอยู่กับบิดามารดา ซึ่งเป็นบ้านส่วนตัว มีพี่น้อง 4 คน นาย ข. เป็นคนที่ 1 บิดาและมารดาประกอบอาชีพเกษตรกร รายได้ต่อ

คนเดือนละ 5,000 บาท ได้เงินมาโรงเรียนจากบิดามารดา เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจจะปรึกษาบิดามารดาและเพื่อนสนิท งานอดิเรกที่ชอบคือ เล่นฟุตบอล ชอบให้เพื่อนมาบ้านเสมอ

2.2 การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ทราบว่า นาย ข. อ่านหนังสือบ้างเป็นบางครั้งแต่แต่ละครั้งใช้เวลาน้อย เวลาว่างก็จะเล่นฟุตบอล ออกไปเที่ยวกับเพื่อน บางครั้งก็ดูทีวี ช่วยงานที่บ้าน คือ ช่วยขายเนื้อหมูในวันที่มีตลาดนัดและตอนเช้าของบางวันจะช่วยกรีดยางก่อนไปโรงเรียน ในวันธรรมดาพอลกลับจากโรงเรียนก็จะไปเล่นฟุตบอล จากนั้นก็อาบน้ำ ดูทีวี นั่งคุยกับน้อง ๆ และเข้านอน

2.3 การสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษา ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย ข. เป็นเด็กที่พูดจาสุภาพเรียบร้อย ไม่มีปัญหากับเพื่อน ไม่ค่อยกล้าแสดงออก บางครั้งเข้าห้องเรียนสาย ไม่ค่อยขาดเรียน

2.4 การสัมภาษณ์อาจารย์ประจำวิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาฟิสิกส์ วิชาเคมี ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย ข. เป็นเด็กที่พูดจาสุภาพ ไม่ค่อยซักถามกับครูแต่จะถามจากเพื่อน ๆ ชอบชวนเพื่อนคุยขณะที่ครูกำลังสอน ส่งงานช้ากว่ากำหนด

2.5 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิท ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย ข. เป็นเพื่อนที่สนิท เพราะบ้านอยู่ใกล้กัน เล่นฟุตบอลเก่ง เวลาอยู่กับเพื่อน ๆ จะทำตัวสบาย ๆ สนุกสนาน เป็นกันเอง ช่วยบิดาออกไปขายหมูที่ตลาดเป็นประจำ

3. การเยี่ยมบ้าน ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน จำนวน 1 ครั้ง คือเมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2548 ได้สังเกต สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ปกครอง ดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า ครอบครัวของนาย ข. มีฐานะปานกลาง ลักษณะบ้านเป็นบ้านเดี่ยวชั้นเดียว มีบริเวณบ้านกว้าง ภายในบ้านและบริเวณบ้านสะอาด หน้าบ้านมีเตียงสำหรับนั่งเล่น ภายในบ้านมีเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ พัดลม เครื่องเล่นวีซีดี ห้องแรกเป็นห้องโถงกว้าง ถัดไปเป็นห้องนอนติดกัน 2 ห้อง ส่วนด้านหลังสุดเป็นห้องครัว ซึ่งอยู่ติดกับห้องน้ำและมุมขวามือของบ้านมีห้องนอนอีก 1 ห้อง ซึ่งเป็นห้องของ นาย ข. ภายในห้องมีที่นอนวางอยู่กับพื้น ในห้องนอนไม่ค่อยสะอาดและมีของใช้วางอยู่เกลื่อนกลาด หลังบ้านเป็นทำเป็นคอกหมู บริเวณนี้จะมีอากาศไม่ค่อยดี คือ มีกลิ่นอุจจาระหมู บริเวณรอบบ้านไม่มีต้นไม้อากาศจึงร้อน

3.2 จากการสัมภาษณ์ พบว่า นาย ข. ช่วยเหลืองานที่บ้านทุกอย่าง ทั้งกรีดยาง เก็บนํ้ายาง ขายเนื้อหมู ให้อาหารหมู ระหว่างการสนทนามารดาจะคุยมากกว่าบิดา นาย ข. เสริมเป็นบางครั้ง งานบ้านนาย ข.และน้อง ๆ จะช่วยกันดูแล

3.3 จากการเยี่ยมบ้าน พอจะสรุปได้ว่า สถานที่พักอาศัยมีลักษณะกว้างขวาง ความเป็นระเบียบแต่ไม่ถูกสุขลักษณะเพราะห้องน้ำอยู่ติดกับห้องครัว ความสัมพันธ์ระหว่าง นาย ข. และบิดามารดาเป็นไปด้วยดี เวลามีปัญหาจะปรึกษาบิดามารดาเสมอ

4. อดีตชีวิตประวัติและบันทึกประจำวัน

4.1 อดีตชีวิตประวัติ

จากอดีตชีวิตประวัติ ทราบว่า นาย ข. เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง มีพี่น้อง 4 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

ชีวิตในวัยเด็กของนาย ข. ครอบครัวราบรื่นดี เคยได้รับอุบัติเหตุแขนหักเนื่องจากเล่นกับเพื่อน

ชีวิตในปัจจุบัน พบว่า นาย ข. ขณะนี้เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นคนมีเพื่อนมาก ช่วยเหลืองานที่บ้านได้ทุกอย่าง ทั้งขายเนื้อหมูและกรรุดยาง

ชีวิตในอนาคต นาย ข. ต้องการเรียนคณะนิติศาสตร์หรือรัฐศาสตร์ จบมาแล้วอยากประกอบอาชีพรับราชการตำรวจ

จากการวิเคราะห์อดีตชีวิตประวัติ พบว่า นาย ข. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวราบรื่นดี บิดามารดารักใคร่กันดี นาย ข. ช่วยงานที่บ้านทุกอย่าง เมื่อโตขึ้นต้องการประกอบอาชีพรับราชการตำรวจ

4.2 บันทึกประจำวัน

จากการทำบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ทราบว่า นาย ข. มีกิจวัตรประจำวันในแต่ละวันคล้ายคลึงกัน คือ ตื่นนอนเวลา 06.20 น. จากนั้นก็ล้างจาน หุงข้าว ทำภารกิจส่วนตัว ไปโรงเรียนเวลา 07.30 น. หลังจากเลิกเรียนกลับบ้านมาอาบน้ำแล้วออกไปเล่นฟุตบอล เวลา 19.45 น. บางวันดูโทรทัศน์ ยกเว้นในวันหยุดจะมีกิจกรรมอย่างเพิ่มขึ้น คือ ช่วยกรรุดยาง ขายหมู

จากบันทึกประจำวัน พบว่า นาย ข. ไม่ได้พูดถึงความสัมพันธ์ต่างๆ ภายในครอบครัว ภารกิจที่ต้องปฏิบัติทุกวัน คือ ล้างจาน หุงข้าว

5. สังคมมิติ

จากสังคมมิติ สถานการณ์ คือ “ การทำรายงานกลุ่ม” ปรากฏว่า นาย ข. อยู่ในบทบาทของ NECLECTEE หมายถึง เป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากกลุ่มเพียงเล็กน้อย คือ ผู้เลือกเพียง 1 คน

6. แบบสอบถาม

6.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว พบว่า นาย ข. อาศัยอยู่กับบิดามารดา บ้านที่พักอยู่เป็นบ้านของตนเอง เป็นบ้านเดี่ยวชั้นเดียว มีบริเวณบ้าน บิดาและมารดามีอาชีพเกษตรกร มีรายได้ต่อคนเดือนละ 5,000 บาท มีห้องนอนส่วนตัว มีพี่น้อง 4 คน นาย ข. เป็นคนที่ 1 เป็นคนรักบ้าน ในด้านสังคม พบว่าเวลาอยู่กับเพื่อนจะสนุกสนาน เพื่อนมาเที่ยวที่บ้านบ่อย ชอบให้เพื่อนมาที่บ้าน กิจกรรมที่ชอบทำยามว่าง คือ เล่นฟุตบอล ไม่เคยเป็นผู้นำในการทำกิจกรรม

กลุ่มและในชั้นเรียน ด้านการศึกษา นาย ช. ชอบวิชา ฟิสิกส์ รู้สึกว่าโรงเรียนดี คณะที่อยากเข้าเรียนมาก คือ นิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ อยากรับราชการตำรวจ

6.2 แบบสอบถามความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง

จากแบบสอบถามความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง พบว่า นาย ช. ต้องการเรียนให้จบแล้วรับราชการตำรวจ มีความสุขเมื่อได้อยู่กับครอบครัว ภูมิใจกับสิ่งที่ทำอย่างเต็มความสามารถ

6.3 แบบสอบถามปลายเปิดแบบเติมประโยคให้สมบูรณ์

จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดแบบเติมประโยคให้สมบูรณ์ ทราบว่า นาย ช. รู้สึกผิดที่เคยเล่นการพนัน ขโมยเงินเป็นเด็กเกเร อยากได้รับความรักและต้องการเวลาจากบิดามารดา

6.4 แบบสอบถามใคร่อย่

จากแบบสอบถามใคร่อย่พบว่า นาย ช. ได้รับการประเมินจากเพื่อนๆ ว่าเป็นคนที่ชอบชวนเพื่อนคุยและเล่นในเวลาเรียน มีส่วนร่วมในห้องเรียนน้อย ชอบแกล้งเพื่อนบ่อยครั้ง

7. แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบ ปรากฏผล ดังนี้

7.1 แบบสอบถามเชาว์ปัญญา Standard Progressive Matrices (S.P.M.)

พบว่า นาย ช. มีผลการทดสอบเทียบเป็น I.Q. = 91 ซึ่งมีเชาว์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติ

7.2 แบบทดสอบ Bender Gestalt Test

จากแบบทดสอบ Bender Gestalt Test พบว่า นาย ช. ไม่มีความรอบคอบ ไม่มีการวางแผน ไม่คิดก่อนทำ มีความเบี่ยงเบนทางเพศ มีอารมณ์อ่อนไหว ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ตี้อหวัจนฝ่าแต่หากเชื่อใครจะถูกชักจูงได้ง่าย เอาแต่ใจตัวเอง ก้าวร้าว มีความระแวง มีความยุติธรรม มีระเบียบ มีความทะเยอทะยาน

7.3 แบบทดสอบ Draw A Person test (D-A-P)

จากแบบทดสอบ D-A-P พบว่า นาย ช. เป็นคนที่ค่อนข้างหุนหันพลันแล่น บุคลิกภาพขี้อาย เพศตรงข้ามอาจมีอิทธิพลมากกว่า มีความรู้สึกผิด บางครั้งก็ลังเลในความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีอารมณ์แบบเด็กๆ ขาดวุฒิภาวะ จะแสดงความโกรธและก้าวร้าวอย่างเปิดเผย มีความระแวง

7.4 แบบทดสอบ Kinetic-House-Tree-Person Drawing (K-H-T-P)

จากแบบทดสอบ Kinetic-House-Tree-Person Drawing พบว่า นาย ช. วาดคนอยู่ในบ้านแสดงว่า ต้องการความปลอดภัย ต้องการคนดูแลและรักแม่ ไม่วาดประตูบ้าน แสดงว่าต้องการความปลอดภัย มีทางเดินยาวเข้าบ้าน หมายถึง ต้องการเข้าสังคมมากขึ้น วาดต้นไม้ห่างออกไป แสดงว่า ไม่ค่อยสนิทกับพ่อ

8. ระเบียบสะสม

จากการศึกษาระเบียบสะสม พบว่า นาย ข. มีผลการเรียนปานกลาง เอาใจใส่การเรียนไม่สม่ำเสมอ มีความรับผิดชอบน้อย เป็นคนใจร้อน ไม่ค่อยทบทวนบทเรียน

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้รับรวมทั้ง 8 เทคนิค ดังกล่าววินิจฉัยได้ว่านาย ข. มีพฤติกรรม การเรียนไม่เหมาะสมมาจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

1. สาเหตุจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่า นาย ข. ชอบเล่นฟุตบอลในตอนพักกลางวัน แม้มีการบ้านที่ยังทำไม่เสร็จก็ไม่สนใจจะทำ หลังจากทำแบบทดสอบ ทำให้ทราบว่า นาย ข. มี พฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม ได้แก่ ชอบคุยในเวลาเรียน และทำงานอื่นในขณะที่เรียน

2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล การเยี่ยมบ้าน ทำให้ทราบว่า นาย ข. ต้องการได้รับความรักจากบิดามารดาและเอาใจใส่ตนมากกว่านี้ มีเวลาให้กับ ตน สนใจเรื่องการเรียนของตน

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม สังคมมิติ ทำให้ทราบว่า นาย ข. เป็น นักเรียนที่ไม่ค่อยกล้าแสดงออก บางครั้งเพื่อนเตือนก็ไม่ฟัง ค่อนข้างใจร้อนและมีความ รับผิดชอบน้อย ไม่ช่วยเหลืองานที่เป็นส่วนรวมเมื่อเพื่อนขอให้ช่วยก็จะเดินหนีไป ดังนั้น สัมพันธภาพกับเพื่อนในชั้นเรียนจึงส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม

2.3 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้าน ทำให้ทราบว่า สภาพความเป็นอยู่ ของที่อยู่อาศัย ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมของ นาย ข. เพราะครอบครัวของ นาย ข. อาศัยอยู่บ้านของตนเอง มีบริเวณบ้าน ข้างบ้านเป็นสวนยางพารา ดังนั้นสภาพความ เป็นอยู่ของที่อยู่อาศัย ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม

การช่วยเหลือ

หลังจากการวินิจฉัยปัญหา นาย ข. ผู้วิจัยได้ดำเนินการช่วยเหลือตามขั้นตอนที่ เหมาะสม ดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่ นาย ข. เพื่อให้ นาย ข. ตระหนักถึงความเป็นจริงว่าหน้าที่ ของตนเองคือการศึกษา นอกจากนี้ยังช่วยให้รู้จักถึงสิ่งที่ถูกหรือสิ่งที่ผิดและลดพฤติกรรมการ

เรียนไม่เหมาะสมได้ เทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษา เช่น การใช้คำถามปลายเปิด การใช้ความเงียบ การฟัง การให้กำลังใจและการสรุป เป็นต้น จากการใช้เทคนิคดังกล่าว ปรากฏว่า นาย ข. มีความเข้าใจถึงปัญหาของตน สามารถลดพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมได้

1.2 ชี้แนะแนวทางการเรียนที่ถูกต้องและเหมาะสม ได้แก่ ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนที่เรียนเข้าใจช่วยอธิบายและนาย ข. ก็จัดบันทึกย่อไว้สำหรับนำไปทบทวนเอง

1.3 ขอความร่วมมือเพื่อนในชั้นเรียนให้ความสนใจและช่วยเหลือ นาย ข. อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้นาย ข. สามารถปรับปรุงตนเองให้ลดพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference) 1 ครั้ง ในวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2548 เวลา 11.00 น. ถึง 12.00 น. ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์แนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชาแต่ละวิชาดังกล่าวเบื้องต้น เพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหานาย ข. ในเรื่องที่มีพฤติกรรมเรียนไม่เหมาะสม โดยจากการประชุมปรึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ให้แรงเสริมเมื่อมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้นาย ข. มีพฤติกรรมเรียนที่เหมาะสม

สรุปผลจากการประชุมปรึกษารายกรณี

จากการประชุมปรึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ให้แรงเสริมเมื่อมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้นาย ข. มีพฤติกรรมเรียนที่เหมาะสม

2.2 ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของผู้รับการศึกษา เพื่อให้เกิดความใส่ใจในตัว นาย ก. มากขึ้นและขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหานาย ข.

การทำนายผล

หลังจากได้ให้การช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ปรากฏว่าจากการให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยได้ติดตามผลโดยการสอบถามผู้ปกครอง อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาแต่ละวิชาดังกล่าวข้างต้น และสังเกตพฤติกรรม พบว่า นาย ข. ได้พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น โดยการซักถามในเรื่องที่ยังไม่เข้าใจกับเพื่อนบ้าง พยายามรีบเร่งทำงานเพื่อที่จะได้ไปเล่นฟุตบอล แต่เนื่องจากระยะเวลาของการศึกษามีข้อจำกัด เมื่อยุติการศึกษาแล้ว ผู้วิจัยก็ยังสามารถติดตามผลและช่วยเหลือต่อไปได้อีก ซึ่ง นาย ข. จะต้องศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

การติดตามผล

จากการให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยได้ติดตามผลโดยการสอบถามผู้ปกครอง อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาแต่ละวิชาดังกล่าวข้างต้น และสังเกตพฤติกรรม พบว่า นาย ข.ได้พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น แต่เนื่องจากระยะเวลาของการศึกษามีข้อจำกัด เมื่อยุติการศึกษาแล้ว ผู้วิจัยก็ยังสามารถติดตามผลและช่วยเหลือต่อไปได้อีก ซึ่ง นาย ข.จะต้องศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา

1.1 นาย ข. แบ่งเวลาสำหรับการเรียน การออกกำลังกายและการพักผ่อน อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.1 บิดามารดา ควรให้การดูแลเอาใจใส่และให้เวลากับนาย ข. ติดตามเรื่องการเรียนของนาย ข. อยู่เสมอ เพื่อให้ นาย ข. มีความอบอุ่นและมีคนให้คำปรึกษาเสมอเมื่อมีปัญหา

2.2 อาจารย์แนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา ควรให้ความสนใจอย่างต่อเนื่อง ให้ความใส่ใจ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรให้ความเอาใจใส่ ความคุ้นเคย ซึ่งจะทำให้ นาย ข. เกิดความไว้วางใจและกล้าที่จะขอคำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่อไป เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

กรณีศึกษารายที่ 3 นาย ว. (ระยะเวลาศึกษาเริ่ม 7 กุมภาพันธ์ - 7 เมษายน พ.ศ. 2548)

ลักษณะทั่วไป นาย ว. เป็นนักเรียนชาย อายุ 17 ปี ผิวดำแดง รูปร่างท้วม ไร้ผมทรง นักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ แต่งกายสะอาด ใบหน้ากลม พูดน้อย พูดจาสุภาพ นาย ว. ไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่างๆ ของทางโรงเรียน จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

มีการสังเกตในห้องเรียนวิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาฟิสิกส์ วิชาเคมี ทำการสังเกตสัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวม 9 ครั้ง ซึ่งในการสังเกตแต่ละครั้งใช้เวลา 30 นาที พบว่า นาย ว. ไม่ค่อยขาดเรียน เอาจานวิชาอื่นมาทำในเวลาเรียน มีความรับผิดชอบพอใช้ ไม่ซักถามเมื่อไม่เข้าใจบทเรียน มองออกนอกห้องเรียน

2. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ นาย ว. ทราบว่านาย ว. อาศัยอยู่กับมารดา พี่ชายและพี่สะใภ้ ซึ่งเป็นบ้านส่วนตัว มีพี่น้อง 4 คน นาย ว. เป็นคนที่ 4 บิดาและมารดาประกอบอาชีพเกษตรกร รายได้เดือนละ 2,000 บาท ได้เงินมาโรงเรียนจากมารดา เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจจะปรึกษามารดา และเพื่อนสนิท งานอดิเรกที่ชอบคือ เล่นฟุตบอล อ่านหนังสือ ชอบให้เพื่อนมาบ้านบ้างครั้ง คราว

2.2 การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ทราบว่า นาย ว. เป็นคนที่ไม่ค่อยคุย จะเงียบขรึม อ่านหนังสือมากเวลาใกล้สอบ เวลาว่างก็จะเล่นฟุตบอล ออกไปเที่ยวกับเพื่อนบ่อยครั้ง บางครั้ง ก็ดูทีวี ไม่ค่อยได้ช่วยงานที่บ้านเพราะบ้านอยู่ห่างจากโรงเรียนมากจำเป็นต้องออกจากบ้านแต่เช้า ยกเว้นวันหยุดที่ได้ช่วยงานบ้าง ในวันธรรมดาพอกลับจากโรงเรียนก็จะไปเล่นฟุตบอล ช่วยทำงานบ้านเล็กๆ น้อยๆ จากนั้นก็อาบน้ำ ดูทีวี และเข้านอน

2.3 การสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษา ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย ว. เป็นเด็กที่พูดจาสุภาพเรียบร้อย ไม่มีปัญหากับเพื่อน ไม่ค่อยกล้าแสดงออก ไม่ชอบแสดงความคิดเห็น

2.4 การสัมภาษณ์อาจารย์ประจำวิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาฟิสิกส์ วิชาเคมี ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย ว. เป็นเด็กที่พูดจาสุภาพ ไม่ค่อยซักถามกับครู เอาจานวิชาอื่นมาทำในเวลาเรียน มีความรับผิดชอบพอใช้

2.5 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิท นายธีรศักดิ์ ภิรมรักษ์ ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย ว. ชอบเล่นฟุตบอล เวลาอยู่กับเพื่อนๆ จะทำตัวสบาย ๆ สนุกสนาน เป็นกันเอง แต่จะไม่ค่อยคุย ชอบทำหน้าเฉยๆ และเป็นคนมีน้ำใจกับเพื่อน ไม่ชอบเข้าห้องสมุด

3. การเยี่ยมบ้าน ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน จำนวน 1 ครั้ง คือเมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2548 ได้สังเกต สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ปกครอง ดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า ครอบครัวของนาย ว. มีฐานะไม่ค่อยดี ลักษณะบ้านเป็นบ้านไม้เก่า ๆ 2 ชั้น มีบริเวณบ้านกว้าง ทางเข้าบ้านสร้างเป็นโรงเล็กๆ สำหรับรีดยางแผ่นและเก็บยางแผ่นภายในบ้านและบริเวณบ้านไม่สะอาด หน้าบ้านมีเตียงสำหรับนั่งเล่น ข้างบ้านมีโต๊ะหิน ภายในบ้านมีเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้แก่ โทรทัศน์ พัดลม วิทยุ ชั้นล่างเป็นห้องโถงกว้าง ถัดไปด้านขวามือเป็นห้องนอนซึ่งกั้นด้วยผ้า màn ด้านหลังสุดเป็นห้องครัว เวลาทานอาหารจะนั่งบนเสื่อ ส่วนห้องน้ำจะแยกออกจากตัวบ้าน ส่วนชั้นบนไม่มีห้อง เปิดโล่งกว้าง มีหมอน มุ้งและที่นอนวางกองอยู่มุมห้อง พื้นบ้านและฝาบ้านมีฝุ่นจับหนา หลังคามีหยากไยเกาะหนา

3.2 จากการสัมภาษณ์ พบว่า นาย ว. ไม่ค่อยได้ช่วยเหลืองานที่บ้าน ยกเว้นวันหยุดที่ได้ช่วยงานบ้าง งานบ้านทั้งหมดมารดาและพี่สะใภ้จะเป็นผู้ดูแล มารดาค่อนข้างเป็นห่วง นาย ว. มากเพราะเป็นน้องสุดท้อง กลัวจะติดยาเสพติด

3.3 จากการเยี่ยมบ้าน พอจะสรุปได้ว่า สถานที่พักอาศัยมีลักษณะกว้างขวาง ไม่ค่อยมีความเป็นระเบียบ ความสัมพันธ์ระหว่างนาย ว. และมารดาเป็นไปด้วยดี เวลามีปัญหา ก็จะปรึกษามารดาเสมอ

4. อัดชีวประวัติและบันทึกประจำวัน

4.1 อัดชีวประวัติ

จากอัดชีวประวัติ ทราบว่า นาย ว. เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะไม่ค่อยดี มีพี่น้อง 4 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

ชีวิตในวัยเด็กของนาย ว. ครอบครัวราบรื่นดี ตนเองเป็นเด็กที่ซนมากมักได้แผลอยู่บ่อยๆ และโดนทำโทษเป็นประจำ

ชีวิตในปัจจุบัน พบว่า นาย ว. ขณะนี้เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชอบอยู่กับเพื่อนมากกว่าอยู่กับครอบครัว ชอบเที่ยวและมีความคิดเป็นของตัวเอง

ชีวิตในอนาคต นาย ว. ต้องการเรียนต่อคณะนิติศาสตร์ อยากประกอบอาชีพรับราชการเป็นปลัดอำเภอ เพราะคิดว่าเป็นงานที่เป็นหลักเป็นฐาน

จากการวิเคราะห์อัดชีวประวัติ พบว่า นาย ว. ในอดีตครอบครัวราบรื่นดี ตนช่วยงานที่บ้านบ้างในวันหยุด เมื่อโตขึ้นต้องการเป็นปลัดอำเภอ

4.2 บันทึกประจำวัน

จากการทำบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ทราบว่า นาย ว. มีกิจวัตรประจำวันในแต่ละวันคล้ายคลึงกัน คือ ตื่นนอน ไปโรงเรียน หลังจากเลิกเรียน ออกไปเล่นฟุตบอล อ่านหนังสือ ทำการบ้านและเข้านอน วันหยุดก็มีออกไปเที่ยว ไปวัดกับมารดา

จากบันทึกประจำวัน พบว่า นาย ว. ไม่ได้พูดถึงความสัมพันธ์ต่างๆ ภายในครอบครัว กิจกรรมที่ทำทุกวัน คือ เล่นฟุตบอล

5. สังคมมิติ

จากสังคมมิติ สถานการณ์ คือ “ การทำรายงานกลุ่ม ” ปรากฏว่า นาย ว. อยู่ในบทบาทของ NECLECTEE หมายถึง เป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากกลุ่มเพียงเล็กน้อย คือ ได้รับเลือกจากกลุ่มเพียง 1 คน

6. แบบสอบถาม

6.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว พบว่า นาย ว. อาศัยอยู่กับมารดา พี่ชายและพี่สะใภ้ ส่วนบิดาถึงแก่กรรม บ้านที่พักอยู่เป็นบ้านของตนเอง เป็นบ้านไม้ชั้น 2 ชั้น มีบริเวณบ้าน มารดามีอาชีพเกษตรกร มีรายได้ต่อคนเดือนละ 2,000 บาท ไม่มีห้องนอนส่วนตัว มีพี่น้อง 4 คน นาย ว.เป็นคนที่ 4 เป็นคนรักบ้าน ในด้านสังคม พบว่าเวลาอยู่กับเพื่อนจะสนุกสนาน

เพื่อนมาเที่ยวที่บ้านบ้าง ชอบให้เพื่อนมาที่บ้านครั้งคราว กิจกรรมที่ชอบทำยามว่าง คือ เล่นฟุตบอล เคยเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมกลุ่มและในชั้นเรียน ด้านการศึกษา นาย ว. ชอบวิชาพละ รู้สึกว่าโรงเรียนดี คณะที่ชอบเข้าเรียนมาก คือ นิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ อยากรับราชการเป็นปลัดอำเภอ

6.2 แบบสอบถามความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง

จากแบบสอบถามความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง พบว่า นาย ว. ต้องการเรียนให้จบแล้วรับราชการเป็นปลัดอำเภอ มีความสุขเมื่อได้อยู่กับครอบครัว ไม่ชอบคนที่ลักขโมย ต้องการทำความดีให้เป็นจริง คิดว่าตนเองเป็นคนสบายๆ เรื่อยๆ รู้สึกดีเมื่อรู้ว่าตนเองสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้

6.3 แบบสอบถามปลายเปิดแบบเดิมประโยคให้สมบูรณ์

จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดแบบเดิมประโยคให้สมบูรณ์ ทราบว่า นาย ว. รู้สึกผิดที่เคยทะเลาะกับพ่อ ต้องการการเอาใจใส่จากมารดาและคนรอบข้าง

6.4 แบบสอบถามใคร่อย

จากแบบสอบถามใคร่อยพบว่า นาย ว. ได้รับการประเมินจากเพื่อนๆ ว่าเป็นคนที่ไม่ส่งการบ้านบ่อยที่สุด ไม่ตั้งใจเรียน เจียบขริม ไม่ส่งงานตามกำหนดเวลา ไม่มีความรับผิดชอบ เหม่อลอยขณะเรียน

7. แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบ ปรากฏผล ดังนี้

7.1 แบบสอบถามเชาวน์ปัญญา Standard Progressive Matrices (S.P.M.)

พบว่า นาย ว. มีผลการทดสอบเทียบเป็น I.Q. = 96 ซึ่งมีเชาวน์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติ

7.2 แบบทดสอบ Bender Gestalt Test

จากแบบทดสอบ Bender Gestalt Test พบว่า นาย ว. ไม่มีความรอบคอบ ไม่มีการวางแผน ไม่คิดก่อนทำ ไม่มีความเรียบร้อย มีอารมณ์อ่อนไหว แปรปรวน มีความเชื่อมั่นในตนเอง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ดื้อเจียบ ก้าวร้าว ไม่มีความระแวง มีอคติกับสิ่งที่ไม่พอใจ มีระเบียบ มีความทะเยอทะยาน มีความต้องการทางเพศ

7.3 แบบทดสอบ Draw A Person test (D-A-P)

จากแบบทดสอบ D-A-P พบว่า นาย ว. เป็นคนที่เชื่อมั่นในตนเอง ชอบคิดการใหญ่โต ก้าวร้าว หุนหันพลันแล่น ลังเลที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น พยายามควบคุมความก้าวร้าว ต้องการอำนาจ เป็นคนคล่องแคล่ว พยายามปกปิดตนเอง มีบุคลิกภาพถดถอย

7.4 แบบทดสอบ Kinetic-House-Tree-Person Drawing (K-H-T-P)

จากแบบทดสอบ Kinetic-House-Tree-Person Drawing พบว่า นาย ว. วาดต้นไม้มีแต่กิ่ง แสดงถึง การเสียชีวิตของบิดา ต้นไม้กิ่งตาย แสดงว่า ไม่พอใจในการติดต่อกับคนอื่น วาดต้นไม้เดียว แสดงว่า รู้สึกโดดเดี่ยว ต้นไม้มีรู แสดงว่า มีแนวโน้มมองโลกในแง่ร้าย บ้าน

หลังเล็กๆ แสดงถึง แม่ไม่ค่อยมีบทบาทในบ้าน บ้านไม่มีประตู แสดงว่า ต้องการความปลอดภัย และแยกตัวไม่เข้ากับใครโดยเฉพาะคนในบ้าน วาดคนอยู่ใกล้บ้าน แสดงว่า สนิทกับแม่ วาดเส้นเบาบางอย่าง แสดงว่า ลังเลในการติดต่อกับสิ่งนั้นๆ ไม่มีความแน่ใจ ไม่เด็ดขาด

8. ระเบียบสะสม

จากการศึกษาระเบียบสะสม พบว่า นาย ว. มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เอาใจใส่การเรียนไม่สม่ำเสมอ มีความรับผิดชอบพอใช้ เป็นคนใจร้อน ชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำในชั่วโมงเรียน ไม่ซักถามเมื่อไม่เข้าใจบทเรียน

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่รวบรวมทั้ง 8 เทคนิค ดังกล่าววินิจฉัยได้ว่านาย ว. มีพฤติกรรมกรเรียนไม่เหมาะสมมาจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

1. สาเหตุจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม คือ ไม่กระตือรือร้นกับการเรียน เอางานอื่นมาทำในขณะที่เรียน ไม่ส่งงานตามเวลาที่กำหนด

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่า นาย ว. ไม่ค่อยกระตือรือร้นกับการเรียน ทำตัวสบายๆ จนเกินไป หลังจากทำแบบทดสอบ ปรากฏว่า นาย ว. มีพฤติกรรมกรเรียนไม่เหมาะสม

2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล การเยี่ยมบ้าน ทำให้ทราบว่า นาย ว. ต้องการได้รับการจากเอาใจใส่จากมารดาและคำปรึกษาและคำแนะนำที่เหมาะสม

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม ทำให้ทราบว่า นาย ว. เป็นนักเรียนที่ไม่ค่อยกล้าแสดงออก ค่อนข้างใจร้อน เป็นคนเจี๊ยบๆ ไม่สนใจจะหาความรู้จากเพื่อนๆ และแหล่งความรู้ต่างๆ มีเพื่อนสนิทเพียงคนเดียว ไม่สนใจการบ้านที่อาจารย์ให้ทำ

2.3 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม การเยี่ยมบ้าน ทำให้ทราบว่า นาย ว. อาศัยอยู่บ้านของตนเอง มีบริเวณบ้าน เพื่อนบ้านวัยเดียวกันไม่เรียนหนังสือ ซึ่งมักมาชักชวนให้นาย ว. ไปเที่ยวด้วยกันเสมอและส่วนมากดิดสารเสพติด

การช่วยเหลือ

หลังจากการวินิจฉัยปัญหา นาย ว. ผู้วิจัยได้ดำเนินการช่วยเหลือตามขั้นตอนที่เหมาะสม ดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่ นาย ว. เพื่อให้ นาย ว. ยอมรับถึงพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสมของตนตระหนักถึงความเป็นจริงว่าหน้าที่ของตนเองคือการศึกษา นอกจากนี้ยังช่วยให้รู้จักถึงสิ่งที่ถูกหรือสิ่งที่ผิดและลดพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมได้ เทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษา เช่น การใช้คำถามปลายเปิด การใช้ความเรียบ การฟัง การชี้แนะ การให้กำลังใจและการสรุป เป็นต้น จากการใช้เทคนิคดังกล่าวปรากฏว่า นาย ว. มีความเข้าใจถึงปัญหาของตน สามารถลดพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมได้

1.2 ขอความร่วมมือเพื่อนในชั้นเรียนให้ความสนใจและช่วยเหลือ นาย ว. อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้นาย ว. สามารถปรับปรุงตนเองให้ลดพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference) 1 ครั้ง ในวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2548 เวลา 11.00 น. ถึง 12.00 น. ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์แนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชาแต่ละวิชาดังกล่าวเบื้องต้น เพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหานาย ว. ในเรื่องที่มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม โดยจากการประชุมปรึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาให้ความสนใจ ให้กำลังใจ ให้แรงเสริมเมื่อมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้นาย ว. มีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม

สรุปผลจากการประชุมปรึกษารายกรณี

จากการประชุมปรึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาให้ความสนใจ ให้กำลังใจ ให้แรงเสริมเมื่อมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้นาย ว. มีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม

2.2 ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของผู้รับการศึกษา เพื่อให้เกิดความใส่ใจในตัว นาย ก. มากขึ้นและขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหานาย ว.

2. ปรึกษานักเรียนที่เกิดขึ้นกับมารดาที่บ้านของผู้รับการศึกษา เพื่อให้เอาใจใส่ในตัว ของนาย ว. ให้คำแนะนำและมีเวลาให้กับเขามากขึ้น พร้อมจะให้คำปรึกษาอยู่เสมอ

การทำนายผล

เนื่องจากปัญหาของนาย ว. เป็นปัญหาที่ยังไม่รุนแรงมากนักและเจ้าตัวก็คิดจะปรับพฤติกรรมการเรียนของตนเอง หากนาย ว. ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และการชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมก็จะสามารถช่วยเหลือได้ นอกจากนี้ นาย ว. ยังอยู่ในวัยที่สามารถรับการแก้ไข เปลี่ยนแปลงได้และยังยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขเป็นอย่างดีด้วย

การติดตามผล

จากการให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยได้ติดตามผลโดยการสอบถามผู้ปกครอง อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาแต่ละวิชาดังกล่าวข้างต้น และสังเกตพฤติกรรม พบว่า นาย ว.ได้พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น แต่เนื่องจากระยะเวลาของการศึกษามีข้อจำกัด เมื่อยุติการศึกษาแล้ว ผู้วิจัยก็ยังสามารถติดตามผลและช่วยเหลือต่อไปได้อีก ซึ่ง นาย ว.จะต้องศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา

นาย ว. ควรวางแผนการใช้เวลาให้ดีกว่านี้ เอาใจใส่กับการเรียนมากกว่านี้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.1 มารดา ควรให้การดูแลเอาใจใส่และให้เวลากับบุตร เพื่อให้บุตรมีความอบอุ่น และมีคนพร้อมที่จะให้คำปรึกษาอยู่ใกล้ๆ เสมอ

2.2 อาจารย์แนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา ควรให้ความสนใจอย่างต่อเนื่อง ให้ความใส่ใจ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรให้ความเอาใจใส่ ซึ่งจะทำให้ นาย ว. เกิดความไว้วางใจและกล้าที่จะขอคำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่อไป เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

กรณีศึกษารายที่ 4 นาย ส. (ระยะเวลาศึกษาเริ่มวันที่ 7 กุมภาพันธ์ - 8 เมษายน พ.ศ. 2548)

ลักษณะทั่วไป นาย ส. เป็นนักเรียนชาย อายุ 17 ปี ผิวดำแดง รูปร่างสันทนต์ ไขมันทรนนักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ แต่งกายไม่ค่อยสะอาด ใบหน้ากลม คุดแกง พูดจาสุภาพ นาย ส. ไม่ค่อยได้ทำกับกิจกรรมต่างๆ ของทางโรงเรียน จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

มีการสังเกตในห้องเรียนวิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาฟิสิกส์ วิชาเคมี ทำการสังเกตสัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวม 9 ครั้ง ซึ่งในการสังเกตแต่ละครั้งใช้เวลา 30 นาที พบว่า นาย ส. ไม่ค่อยขาดเรียน ชักถามเมื่อไม่เข้าใจบทเรียน ส่งงานไม่ตรงตามกำหนดเวลา คุด บางครั้งในขณะเรียน

2. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ นาย ส. ทราบว่านาย ส. อาศัยอยู่กับบิดามารดา และพี่สาว ซึ่งเป็นบ้านส่วนตัว มีพี่น้อง 2 คน นาย ส. เป็นคนที่ 2 บิดาประกอบอาชีพรับจ้าง รายได้เดือนละ 2,500 บาทและมารดาประกอบอาชีพเกษตรกร รายได้เดือนละ 2,500 บาท ได้เงินมาโรงเรียนจากบิดามารดา เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจจะปรึกษาบิดามารดา งานอดิเรกที่ชอบคือ เล่นกีตาร์ ชอบให้เพื่อนมาบ้านเสมอ

2.2 การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ทราบว่า นาย ส. เป็นคนที่ขี้เก๋ง สนุกสนาน ชอบร้องเพลง อ่านหนังสือบ้างแต่นานๆ ครั้ง เวลาว่างก็จะเล่นกีตาร์ ร้องเพลง เล่นฟุตบอล บางครั้งก็ดูทีวี ช่วยงานที่บ้านคือ ช่วยกรีดยาง ทำยางแผ่น ในวันธรรมดาพอลกลับจากโรงเรียนก็จะไปเล่นฟุตบอล จากนั้นก็อาบน้ำ ดูทีวี ทำการบ้านและเข้านอน

2.3 การสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษา ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย ส. เป็นเด็กที่พูดจาสุภาพเรียบร้อย ไม่มีปัญหากับเพื่อน ชอบร้องเพลงมาก เป็นคนที่สนุกสนาน ไม่เคยหนีเรียน ไม่ซัดถามแม้จะเรียนไม่เข้าใจ

2.4 การสัมภาษณ์อาจารย์ประจำวิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาฟิสิกส์ วิชาเคมี ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย ส. เป็นเด็กที่พูดจาสุภาพ ไม่ค่อยซัดถามกับครู มีความรับผิดชอบพอใช้ ยิ้มแย้มอยู่ตลอดเวลา

2.5 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิท ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย ส. ชอบเล่นกีตาร์ ชอบร้องเพลงมากๆ เวลาอยู่กับเพื่อนๆ จะทำตัวสบาย ๆ สนุกสนาน มักจะร้องเพลงให้เพื่อนๆ ฟังเสมอ เป็นกันเอง และเป็นคนมีน้ำใจกับเพื่อน

3. การเยี่ยมบ้าน ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน จำนวน 1 ครั้ง คือเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2548 ได้สังเกต สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ปกครอง ดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า ครอบครัวของนาย ส. มีฐานะปานกลาง ลักษณะบ้านเป็นบ้าน 2 ชั้น มีบริเวณบ้าน หน้าบ้านมีบ่อน้ำอาบ ภายในบ้านและบริเวณบ้านสะอาดพอสมควร หน้าบ้านมีเตียงสำหรับนั่งเล่น 2 ตัว ภายในบ้านมีเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้แก่ โทรทัศน์ พัดลม เครื่องเล่น ชั้นล่างเป็นห้องโถงกว้าง ถัดไปด้านขวามือเป็นห้องนอน 1 ห้องซึ่งเป็นห้องของนาย ส. ภายในห้องค่อนข้างเป็นระเบียบ ข้างๆ เป็นห้องครัว ด้านหลังสุดเป็นห้องน้ำ เวลาทานอาหารจะนั่งบนเสื่อ ส่วนชั้นบนมีห้องนอน 2 ห้อง ค่อนข้างสะอาด บริเวณบ้านเป็นพื้นดิน มีต้นไม้ใหญ่ประมาณ 3 – 4 ต้น รั้วรั้น

3.2 จากการสัมภาษณ์ พบว่า นาย ส. ช่วยเหลืองานที่บ้านหลายอย่าง งานบ้านทั้งหมดพี่สาวและตนเองจะเป็นผู้ดูแล

3.3 จากการเยี่ยมบ้าน พอจะสรุปได้ว่า สถานที่พักอาศัยมีลักษณะกว้าง ค่อนข้างมีความเป็นระเบียบ ความสัมพันธ์ระหว่างนาย ส. และสมาชิกในครอบครัวเป็นไปด้วยดี เวลามีปัญหา ก็จะปรึกษามาร่วมกันในครอบครัวเสมอ

4. อัตชีวประวัติและบันทึกประจำวัน

4.1 อัตชีวประวัติ

จากอัตชีวประวัติ ทราบว่า นาย ส. เกิดมาในครอบครัวที่มีปานกลาง มีพี่น้อง 2 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

ชีวิตในวัยเด็กของนาย ส. เรียนโรงเรียนใกล้บ้าน มีเหตุการณ์ที่จำได้ไม่ลืม คือเอายางวงติดใส่เพื่อนที่กำลังหลับ ครั้งที่ 2 เกือบเอาชีวิตไม่รอด คือ เหล็กแทงคอและครั้งที่ 3 รถที่นั่งมาเกือบพลิกคว่ำ ชีวิตในครอบครัวราบรื่นดี เป็นเด็กที่ขยันมาก

ชีวิตในปัจจุบัน พบว่า นาย ส. ขณะนี้เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อยู่ที่โรงเรียน ก็มีความสุข สนุกสนานกับเพื่อน ขณะเรียนก็ตั้งใจฟังครูสอนบ้างไม่ตั้งใจบ้าง อยู่ที่บ้านช่วยทำงาน เวลาว่างจะซ้อมเล่นกีตาร์ เล่นฟุตบอล

ชีวิตในอนาคต นาย ส. อยากมีงานที่ดี ๆ ทำ มีรายได้ดี อยากเป็นนักร้อง นักแสดงและจะได้พาครอบครัวไปเที่ยว

จากการวิเคราะห์อัตชีวประวัติ พบว่า นาย ส. ในครอบครัวราบรื่นดี ตนช่วยงานที่บ้าน เมื่อโตขึ้นต้องการเป็นทำงานที่มีรายได้ดี อยากเป็นนักร้อง นักแสดง

4.2 บันทึกประจำวัน

จากการทำบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ทราบว่า นาย ส. มีกิจวัตรประจำวันในแต่ละวันคล้ายคลึงกัน คือ ตื่นนอน ไปโรงเรียน หลังจากเลิกเรียน ออกไปเล่นฟุตบอล อ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ ทำการบ้านและเข้านอน วันหยุดก็ช่วยทำอย่างแผ่น

จากบันทึกประจำวัน พบว่า นาย ส. ไม่ได้พูดถึงความสัมพันธ์ต่าง ๆ ภายในครอบครัว กิจกรรมที่ทำทุกวัน คือ เล่นฟุตบอล

5. สังคมมิติ

จากสังคมมิติ สถานการณ์ คือ “ การทำรายงานกลุ่ม ” ปรากฏว่า นาย ส. อยู่ในบทบาทของ NECLECTEE หมายถึง เป็นผู้ที่ได้รับการเลือกจากกลุ่มเพียงเล็กน้อย คือ ได้รับเลือกเพียง 1 คน

6. แบบสอบถาม

7.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว พบว่า นาย ส. อาศัยอยู่กับบิดามารดา บ้านที่พักอยู่เป็นบ้านของตนเอง เป็นบ้าน 2 ชั้น มีบริเวณบ้าน บิดามีอาชีพรับจ้าง รายได้เดือนละ 2,500

บาท มารดามีอาชีพเกษตรกร มีรายได้เดือนละ 2,500 บาท มีห้องนอนส่วนตัว มีพี่น้อง 2 คน นาย ส. เป็นคนที่ 2 เป็นคนรักบ้าน ในด้านสังคม พบว่าเวลาอยู่กับเพื่อนจะสนุกสนาน เป็นกันเอง ร่าเริง เพื่อนมาเที่ยวที่บ้านบ้าง ชอบให้เพื่อนมาที่บ้านเสมอ กิจกรรมที่ชอบทำยามว่าง คือ เล่นฟุตบอล ฟังเพลง เคยเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมกลุ่ม ด้านการศึกษา นาย ส. ชอบวิชาดนตรี คณะที่อยากเข้าเรียนมาก คือ นิติศาสตร์และนิเทศศาสตร์ อยากเป็นนักร้อง นักแสดง หรือทนายความ

6.2 แบบสอบถามความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง

จากแบบสอบถามความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง พบว่า นาย ส. ชอบร้องเพลงและเล่นฟุตบอล เป็นนักร้อง นักแสดงคือสิ่งที่ใฝ่ฝัน รู้สึกว่าตนเองสามารถทำให้เพื่อนมีความสุขได้ และพยายามทำทุกสิ่งทุกอย่างให้เต็มความสามารถแม้บางครั้งไม่เป็นที่พอใจของพ่อแม่

6.3 แบบสอบถามปลายเปิดแบบเดิมประโยคให้สมบูรณ์

จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดแบบเดิมประโยคให้สมบูรณ์ ทราบว่า นาย ส. ต้องการให้บิดามีเวลาให้และมีความรักให้บ้าง รู้สึกผิดที่ได้โกหกพ่อแม่

6.4 แบบสอบถามใครเอ่ย

จากแบบสอบถามใครเอ่ยพบว่า นาย ส. ได้รับการประเมินจากเพื่อนๆ ว่าเป็นคนที่ชอบซักถามอาจารย์และถูกอาจารย์ตำหนิบ่อยที่สุด

7. แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบ ปรากฏผล ดังนี้

7.1 แบบสอบถามเชาว์ปัญญา Standard Progressive Matrices (S.P.M.)

พบว่า นาย ส. มีผลการทดสอบเทียบเป็น I.Q. = 80 ซึ่งมีเชาว์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปัญญาทึบ

7.2 แบบทดสอบ Bender Gestalt Test

จากแบบทดสอบ Bender Gestalt Test พบว่า นาย ส. ไม่มีการวางแผน ไม่มีความเรียบร้อย ความคิดกระเจิดกระเจิง มีความเชื่อมั่นในตนเอง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น คือเจียบ ระวาง มีเหตุผล มีระเบียบ มีความทะเยอทะยาน มีความต้องการทางเพศ

7.3 แบบทดสอบ Draw A Person test (D-A-P)

จากแบบทดสอบ D-A-P พบว่า นาย ส. เป็นคนที่เชื่อมั่นในตนเอง หุนหันพลันแล่น เป็นพวกหวาดระแวง ต้องการความเข้มแข็ง มีอำนาจ ต้องการความอิสระ มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งที่หยาบคาย

7.4 แบบทดสอบ Kinetic-House-Tree-Person Drawing (K-H-T-P)

จากแบบทดสอบ Kinetic-House-Tree-Person Drawing พบว่า นาย ส. วาดต้นไม้ใหญ่กว่าบ้าน แสดงถึง พ่อมีบทบาทในบ้านมากกว่าแม่ คนเดินอยู่ข้างบ้าน แสดงถึง นาย ส. สนุกกับแม่มากกว่าและปรับตัวได้ดี วาดหน้าต่างเป็นช่องๆ แสดงว่า ต้องการความปลอดภัย วาดประตูเน้นลูกบิด แสดงว่า มีแนวโน้มหมกมุ่นเรื่องเพศ

8. ระเบียบสะสม

จากการศึกษาระเบียบสะสม พบว่า นาย ส. มีผลการเรียนปานกลาง เอาใจใส่การเรียนไม่สม่ำเสมอ มีความรับผิดชอบพอใช้ ไม่ค่อยทบทวนบทเรียน

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้รับรวบรวมทั้ง 8 เทคนิค ดังกล่าววินิจฉัยได้ว่านาย ส. มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมมาจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

1. สาเหตุจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่า นาย ส. ไม่ค่อยกระตือรือร้นกับการเรียน มีความรับผิดชอบน้อย หลังจากทำแบบทดสอบ ทำให้ทราบว่า นาย ส. มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม

2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล การเยี่ยมบ้าน ทำให้ทราบว่า นาย ส. ต้องการเวลาจากบิดามารดาและเอาใจใส่ตนมากกว่านี้ และต้องการคำปรึกษาคำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนที่เหมาะสม

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม ทำให้ทราบว่า นาย ส. เป็นนักเรียนที่มีความรับผิดชอบน้อย ไม่เอาใจใส่กับการเรียนเท่าที่ควร ไม่มีความกระตือรือร้นกับการเรียน ขณะอยู่กับเพื่อนในโรงเรียนจะมีความสนุกสนาน มักจะชอบร้องเพลงให้เพื่อนฟังเสมอ แต่เรื่องการเรียนรู้จะไม่สนใจ

2.3 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน ทำให้ทราบว่า นาย ส. อาศัยอยู่บ้านของตนเอง มีเพื่อนบ้านวัยเดียวกันที่สนิทอยู่ 2 คนซึ่งไม่ได้เรียนหนังสือ มักมาชักชวนนาย ส. เล่นกีตาร์ เล่นฟุตบอลหลังจากนาย ส. กลับมาจากโรงเรียนกว่าจะกลับบ้านก็มีดึกแล้ว ซึ่งนาย ส. ก็เหนื่อยและเพลียจากการเล่นกีตาร์และฟุตบอล จึงไม่ค่อยได้ทบทวนบทเรียนและไม่ได้ทำการบ้าน

การช่วยเหลือ

หลังจากการวินิจฉัยปัญหา นาย ส. ผู้วิจัยได้ดำเนินการช่วยเหลือตามขั้นตอนที่เหมาะสม ดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่ นาย ส. เพื่อให้ นาย ส. ยอมรับถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมของตนตระหนักถึงความเป็นจริงว่าขณะนี้หน้าที่ของตนเองคือการศึกษา นอกจากนี้ยังช่วยให้ลดพฤติกรรมเรียนรู้ไม่เหมาะสมได้ เทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษา เช่น การใช้คำถามปลายเปิด การใช้ความเจียม การฟัง การชี้แนะ การให้กำลังใจและการสรุป เป็นต้น จากการใช้เทคนิคดังกล่าวปรากฏว่า นาย ส. มีความเข้าใจถึงปัญหาของตน สามารถลดพฤติกรรมเรียนรู้ไม่เหมาะสมได้

1.2 ขอความร่วมมือเพื่อนในชั้นเรียนให้ความสนใจและช่วยเหลือ นาย ส. อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้นาย ส. สามารถปรับปรุงตนเองให้ลดพฤติกรรมเรียนรู้ไม่เหมาะสม

2.การช่วยเหลือโดยทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference) 1 ครั้ง ในวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2548 เวลา 14.00 น. ถึง 15.00 น. ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์แนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชาแต่ละวิชาดังกล่าวเบื้องต้น เพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหานาย ส. ในเรื่องที่มีพฤติกรรมเรียนรู้ไม่เหมาะสม โดยจากการประชุมปรึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาให้ความสนใจ ให้กำลังใจ ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้ นาย ส. มีพฤติกรรมเรียนรู้ที่เหมาะสม

สรุปผลจากการประชุมปรึกษารายกรณี

จากการประชุมปรึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาให้ความสนใจ ให้กำลังใจ ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้ นาย ส. มีพฤติกรรมเรียนรู้ที่เหมาะสมและสรุปว่าสาเหตุพฤติกรรมเรียนรู้ไม่เหมาะสมมาจากตัว นาย ส. เอง

2.2 ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของผู้รับการศึกษา เพื่อให้เกิดความใส่ใจในตัว นาย ส. มากขึ้นและขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหานาย ส.

การทำนายผล

เนื่องจากปัญหานาย ส. เป็นปัญหาที่ยังไม่รุนแรงมากนักและเจ้าตัวก็คิดจะปรับพฤติกรรมเรียนของตนเอง หากนาย ส. ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และการชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมก็จะสามารถช่วยเหลือได้ นอกจากนี้ นาย ส. ยังอยู่ในวัยที่สามารถรับการแก้ไข เปลี่ยนแปลงได้และยังยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขเป็นอย่างดีด้วย

การติดตามผล

จากการให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยได้ติดตามผลโดยการสอบถามผู้ปกครอง อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาแต่ละวิชาดังกล่าวข้างต้น และสังเกตพฤติกรรม พบว่า นาย ส.

ได้พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น แต่เนื่องจากระยะเวลาของการศึกษามีข้อจำกัด เมื่อยุติการศึกษาแล้ว ผู้วิจัยก็ยังสามารถติดตามผลและช่วยเหลือต่อไปได้อีก ซึ่ง นาย ส. จะต้องศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา

นาย ส. ควรวางแผนการใช้เวลาให้ดีกว่านี้ เอาใจใส่กับการเรียนมากกว่านี้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.1 บิดามารดา ควรให้การดูแลเอาใจใส่และให้เวลากับบุตร เพื่อให้บุตรมีความอบอุ่นและมีคนที่จะให้คำปรึกษา

2.2 อาจารย์แนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา ควรให้ความสนใจอย่างต่อเนื่อง ให้ความใส่ใจ ให้คำปรึกษา-คำแนะนำ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรให้ความเอาใจใส่ ซึ่งจะทำให้ นาย ส. เกิดความไว้วางใจและกล้าที่จะขอคำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่อไป เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

กรณีศึกษารายที่ 5 นาย พ. (ระยะเวลาศึกษาเริ่มวันที่ 7 กุมภาพันธ์ - 8 เมษายน พ.ศ. 2548)

ลักษณะทั่วไป นาย พ. เป็นนักเรียนชาย อายุ 17 ปี ผิวขาวเหลือง รูปร่างผอม สูง 1.65 เมตร นักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ แต่งกายไม่ค่อยสะอาด ใบหน้ารูปไข่ คอยแก่งกับเพื่อน นาย พ. ไม่ค่อยได้ทำกับกิจกรรมต่างๆ ของทางโรงเรียน จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. การสังเกตและบันทึกการสังเกต

มีการสังเกตในห้องเรียนวิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาฟิสิกส์ วิชาเคมี ทำการสังเกตสัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวม 9 ครั้ง ซึ่งในการสังเกตแต่ละครั้งใช้เวลา 30 นาที พบว่านาย พ. ไม่ตั้งใจเรียนในวิชาที่ไม่ชอบ ชักถามเมื่อไม่เข้าใจบทเรียน ส่งงานไม่ตรงตามกำหนดเวลา พอใจเมื่อครูติตดการกิจมาสอนไม่ได้ ชวนเพื่อนคุยขณะครูสอน

2. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ นาย พ. ทราบว่านาย พ. อาศัยอยู่กับบิดามารดา ซึ่งเป็นบ้านส่วนตัว มีพี่น้อง 3 คน นาย พ. เป็นคนที่ 2 บิดาประกอบอาชีพเกษตรกร รายได้เดือนละ 5,000 บาท และมารดาประกอบอาชีพเกษตรกร รายได้เดือนละ 5,000 บาท ได้เงินมาโรงเรียนจากบิดา

มารดา เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจจะปรึกษามารดาและเพื่อน งานอดิเรกที่ชอบคือ เล่นสนุกเกอร์ และฟุตบอล ชอบให้เพื่อนมาบ้านเสมอ

2.2 การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ทราบว่า นาย พ. จะช่วยทำงานในวันหยุด คือ รับซื้อน้ำยางสด กรีดยาง พอเสร็จจากนี้ก็จะออกไปเที่ยวบ้านเพื่อนบ้าง ไปเล่นสนุกเกอร์บ้าง เดือนก็ไม่ค่อยฟัง ไม่ค่อยจะสนใจเรียน หนังสือไม่ค่อยได้อ่านเลย

2.3 การสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษา ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย พ. เป็นเด็กที่พูดจาสุภาพเวลาอยู่กับเพื่อน ไม่มีปัญหากับเพื่อน เคยหนีเรียน ไม่ซักถามแม้จะเรียนไม่เข้าใจส่งงานไม่ตรงเวลา

2.4 การสัมภาษณ์อาจารย์ประจำวิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาฟิสิกส์ วิชาเคมี ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย ส. เป็นเด็กที่ไม่ค่อยซักถามกับครู มีความรับผิดชอบน้อย ชอบชวนเพื่อนคุย เข้าเรียนสาย

2.5 การสัมภาษณ์เพื่อนสนิท ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย พ. ชอบเล่นสนุกเกอร์ เวลาอยู่กับเพื่อนๆ จะสนุกสนาน ไม่ค่อยได้ทำการบ้านเอง

3. การเยี่ยมบ้าน ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน จำนวน 1 ครั้ง คือเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2548 ได้สังเกต สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ปกครอง ดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า ครอบครัวของนาย พ. มีฐานะปานกลาง ลักษณะบ้านเป็นบ้านชั้นเดียว มีบริเวณบ้าน ภายในบ้านและบริเวณบ้านสะอาดพอสมควร หน้าบ้านมีโต๊ะและเก้าอี้สำหรับนั่งเล่น 2 ตัว ภายในบ้านมีเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้แก่ โทรทัศน์ พัดลม เครื่องเล่น มีห้องนอน 3 ห้อง ถัดไปเป็นห้องครัวเล็กๆ ด้านหลังสุดเป็นห้องน้ำ หลังบ้านมุงเป็นเพิงเล็ก ๆ สำหรับเก็บของ ภายในห้องนอนของนาย พ. ไม่ค่อยสะอาด ผ้าห่มและผ้าปูที่นอนไม่ได้เก็บ

3.2 จากการสัมภาษณ์ พบว่า นาย พ. ช่วยเหลืองานที่บ้านโดยเฉพาะในวันหยุดงานบ้านทั้งหมดมารดาจะเป็นผู้ดูแล

3.3 จากการเยี่ยมบ้าน พอจะสรุปได้ว่า สถานที่พักอาศัยมีลักษณะกว้าง ค่อนข้างมีความเป็นระเบียบ ความสัมพันธ์ระหว่างนาย พ. และสมาชิกในครอบครัวเป็นไปด้วยดี เวลามีปัญหาก็จะปรึกษามารดาในครอบครัวเสมอ

4. อัตชีวประวัติและบันทึกประจำวัน

4.1 อัตชีวประวัติ

จากอัตชีวประวัติ ทราบว่า นาย พ. เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง มีพี่น้อง 3 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

ชีวิตในวัยเด็กของนาย พ. เรียนโรงเรียนใกล้บ้าน เป็นคนที่เข้ากับเพื่อนง่าย

ชีวิตในปัจจุบัน พบว่า นาย พ. อยู่ที่บ้านช่วยทำงาน คือ วันเสาร์ อาทิตย์ จะไปรับซื้อน้ำยางสดกับพ่อและช่วยกรีดยาง เวลาว่างจะเล่นสนุกเกอร์ เล่นฟุตบอล

ชีวิตในอนาคต นาย พ. อยากไปเรียนต่อที่ ม. รามคำแหง และจบออกมาอยากเป็นทนายความหรือรับราชการ

จากการวิเคราะห์อดีตชีวิตประวัติ พบว่า นาย พ. ความสัมพันธ์ในครอบครัวราบรื่นดี ดนช่วยงานที่บ้าน เมื่อโตขึ้นต้องการเป็นทนายความหรือรับราชการ

4.2 บันทึกรประจำวัน

จากการทำบันทึกรประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ทราบว่า นาย พ. มีกิจวัตรประจำวันในแต่ละวันคล้ายคลึงกัน คือ ตื่นนอน ไปโรงเรียน หลังจากเลิกเรียน ออกไปเล่นฟุตบอล ดูโทรทัศน์ ทำการบ้านและเข้านอน วันหยุดก็ช่วยทำรับซื้อน้ำยางสด กรีดยาง

จากบันทึกรประจำวัน พบว่า นาย พ. ไม่ได้พูดถึงความสัมพันธ์ต่าง ๆ ภายในครอบครัว กิจกรรมที่ทำทุกวัน คือ เล่นฟุตบอล

5. สังคมมิติ

จากสังคมมิติ สถานการณ์ คือ “ การทำรายงานกลุ่ม” ปรากฏว่า นาย พ. อยู่ในบทบาทของ NECLECTEE หมายถึง เป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากกลุ่มเพียงเล็กน้อย คือ 1 คน

6. แบบสอบถาม

6.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว พบว่า นาย พ. อาศัยอยู่กับบิดามารดา บ้านที่พักอยู่เป็นบ้านของตนเอง เป็นบ้านชั้นเดียว มีบริเวณบ้าน บิดามีอาชีพเกษตรกร รายได้เดือนละ 5,000 บาท มารดามีอาชีพเกษตรกร มีรายได้เดือนละ 5,000 บาท มีห้องนอนส่วนตัว มีพี่น้อง 3 คน นาย พ.เป็นคนที่ 2 เป็นคนรักบ้าน ในด้านสังคม พบว่าเวลาอยู่กับเพื่อนจะสนุกสนาน เป็นกันเอง ร่าเริง เพื่อนมาเที่ยวที่บ้านบ่อยครั้ง ชอบให้เพื่อนมาที่บ้านเสมอ กิจกรรมที่ชอบทำยามว่าง คือ เล่นฟุตบอล เล่นสนุกเกอร์ เคยเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมกลุ่ม ด้านการศึกษานาย พ. ชอบวิชาฟิสิกส์ คณะที่อยากเข้าเรียนมาก คือ นิติศาสตร์ อยากรับราชการตำรวจ

6.2 แบบสอบถามความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง

จากแบบสอบถามความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง พบว่า นาย พ.เข้ากับคนอื่นได้ง่าย มีน้ำใจ ชอบนิสัยเหล่านี้ของตัวเอง คิดว่าตนเป็นคนที่มีความสามารถ อนาคตอยากรับราชการ

6.3 แบบสอบถามปลายเปิดแบบเติมประโยคให้สมบูรณ์

จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดแบบเติมประโยคให้สมบูรณ์ ทราบว่า นาย พ.รู้สึกผิดที่เคยโกหกพ่อแม่ เคยทำข้อสอบแล้วได้คะแนนไม่ดี เคยเที่ยวเตร่จนกลับบ้านมืดค่ำและต้องการให้พ่อแม่มีเวลาอยู่กับที่บ้านและลูกมากกว่านี้

6.4 แบบสอบถามใคร่อย

จากแบบสอบถามใครเคยพบว่า นาย พ. ได้รับการประเมินจากเพื่อนๆ ว่าเป็นคนที่เข้าเรียนสาย คุยเล่นขณะเรียน แก่งเล้งเพื่อน ไม่รับผิดชอบงาน ถูกครูตำหนิบ่อย ไม่ส่งงานที่ได้รับมอบหมาย มีส่วนร่วมในการทำงานในห้องเรียนน้อยที่สุด

7. แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบ ปรากฏผล ดังนี้

7.1 แบบสอบถามเชาว์ปัญญา Standard Progressive Matrices (S.P.M.)

พบว่า นาย พ. มีผลการทดสอบเทียบเป็น I.Q. = 94 ซึ่งมีเชาว์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติ

7.2 แบบทดสอบ Bender Gestalt Test

จากแบบทดสอบ Bender Gestalt Test พบว่า นาย พ. ไม่มีการจัดลำดับความคิด มีความสมบูรณ์ทางเพศ อ่อนไหว ใจร้อน ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เอาแต่ใจตัวเอง ไม่มีความยุติธรรม ไม่ระแวง มีเหตุผล มีระเบียบ มีความทะเยอทะยานมาก มีความต้องการทางเพศ

7.3 แบบทดสอบ Draw A Person test (D-A-P)

จากแบบทดสอบ D-A-P พบว่า นาย พ. เป็นคนที่หลงใหลตนเอง ชอบแสดงตัว หุนหันพลันแล่น อารมณ์ไม่มั่นคง ต้องการให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญ แสวงหาอำนาจ ก้าวร้าวทางคำพูด เป็นพวกหวาดระแวง ต้องการความเข้มแข็ง มีอำนาจ ปรับตัวได้ดีและมีความรู้สึกผิดกับบางเรื่อง

7.4 แบบทดสอบ Kinetic-House-Tree-Person Drawing (K-H-T-P)

จากแบบทดสอบ Kinetic-House-Tree-Person Drawing พบว่า นาย พ. วาดหน้าต่างเปิด ต้องการความสัมพันธ์กับคนอื่น วาดหลังคาใหญ่ หมายถึง แสวงหาความพึงพอใจจากการเพื่อฝัน วาดประตูหน้า แสดงว่า เป็นคนสู้น เน้นลูกบิด แสดงว่ามีแนวโน้มหมกมุ่นเรื่องเพศ วาดต้นไม้ต้นเดียว แสดงว่า รู้สึกโดดเดี่ยว วาดลำต้นใหญ่เกินไป แสดงว่า ก้าวร้าว วาดคนเดินอย่างสบาย แสดงว่า ปรับตัวได้ดี คนเดินอยู่หน้าบ้าน แสดงว่า สนุกกับแม่มากกว่าพ่อ วาดเส้นหนัก แสดงว่า มีความวิตกกังวล วาดเส้นเหยียดตรง แสดงว่า ก้าวร้าว

8. ระเบียบสะสม

จากการศึกษาระเบียบสะสม พบว่า นาย พ. มีผลการเรียนปานกลาง เอาใจใส่การเรียนไม่สม่ำเสมอ มีความรับผิดชอบน้อย ไม่ค่อยทบทวนบทเรียน มาเรียนสายบ่อยครั้ง

การวินิจฉัย

จากข้อมูลที่ได้รวบรวมทั้ง 8 เทคนิค ดังกล่าววินิจฉัยได้ว่านาย พ. มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมมาจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

1. สาเหตุจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่า นาย พ. ไม่ค่อยกระตือรือร้นกับการเรียน มีความรับผิดชอบน้อย หลังจากทำแบบทดสอบ ทำให้ทราบว่า นาย พ. มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม คือ ไม่มีความรับผิดชอบ

2. สาเหตุจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล การเยี่ยมบ้าน ทำให้ทราบว่า นาย พ. ต้องการได้รับการเอาใจใส่จากบิดามารดา มีเวลาให้กับตนและต้องการคำปรึกษา คำแนะนำที่เหมาะสม

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม ทำให้ทราบว่า นาย พ. เป็นนักเรียนที่มีความรับผิดชอบน้อย ไม่เอาใจใส่กับการเรียน มาเรียนสายบ่อยครั้ง ไม่ค่อยช่วยเหลือเพื่อนในการทำงานกลุ่มและจะไม่รับหน้าที่ใด ๆ ในกลุ่มเลย

2.3 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน ทำให้ทราบว่า นาย พ. จะไม่ค่อยอยู่บ้านในวันหยุดและหลังเลิกเรียนในวันธรรมดาเพราะมักจะออกไปเล่นสนุกเกอร์และฟุตบอลกับเพื่อน ทราบจากมารดาของนาย พ. ว่า เพื่อนกลุ่มที่ชวนไปเล่นสนุกเกอร์บ่อยๆ ดิดสารเสพติดด้วยตนจึงกลัวว่านาย พ. จะดิดสารเสพติดด้วย

การช่วยเหลือ

หลังจากการวินิจฉัยปัญหา นาย พ. ผู้วิจัยได้ดำเนินการช่วยเหลือตามขั้นตอนที่เหมาะสม ดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ให้คำปรึกษาแก่ นาย พ. เพื่อให้ นาย พ. เข้าใจและยอมรับถึงพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสมของตนตระหนักถึงความเป็นจริงว่าขณะนี้หน้าที่ของตนเองคือการศึกษา นอกจากนี้ยังช่วยให้รู้จักถึงสิ่งที่ถูกหรือผิดและลดพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมได้ เทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษา เช่น การใช้คำถามปลายเปิด การใช้ความเงียบ การฟัง การชี้แนะ การให้กำลังใจและการสรุป เป็นต้น จากการใช้เทคนิคดังกล่าวปรากฏว่า นาย พ. มีความเข้าใจถึงปัญหาของตน สามารถลดพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมได้

1.2 ขอความร่วมมือเพื่อนในชั้นเรียนให้ความสนใจ ชักชวนกันเรียนและช่วยเหลือ นาย พ. อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้นาย พ. สามารถปรับปรุงตนเองให้ลดพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษาหารือ (Case Conference) 1 ครั้ง ในวันที่

12 เมษายน พ.ศ. 2548 เวลา 10.00 น. ถึง 11.00 น. ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์แนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชาแต่ละวิชาดังกล่าวเบื้องต้นและผู้ปกครอง เพื่อปรึกษาถึง ปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของ นาย พ. ในเรื่องที่มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม โดยจากการประชุมปรึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้ นาย พ. มีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม

สรุปผลจากการประชุมปรึกษารายกรณี

จากการประชุมปรึกษารายกรณีที่ประชุมมีมติให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาและผู้ปกครอง ให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้ นาย พ. มีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสมและสรุปว่าสาเหตุพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมมาจากตัวนาย พ. เอง

2.2 ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของผู้รับการศึกษา เพื่อให้เกิดความใส่ใจและสอดส่อง นาย พ. มากขึ้นและขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของนาย พ.

การทำนายผล

เนื่องจากปัญหาของนาย พ. เป็นปัญหาที่ยังไม่รุนแรงมากนักและเจ้าตัวก็คิดจะปรับพฤติกรรมการเรียนของตัวเอง หากนาย พ. ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และการชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมก็จะสามารถช่วยเหลือได้ นอกจากนี้ นาย พ. ยังอยู่ในวัยที่สามารถรับการแก้ไข เปลี่ยนแปลงได้และยังยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขเป็นอย่างดีด้วย

การติดตามผล

จากการให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยได้ติดตามผลโดยการสอบถามผู้ปกครอง อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาแต่ละวิชาดังกล่าวข้างต้น และสังเกตพฤติกรรม พบว่า นาย พ. ได้พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น แต่เนื่องจากระยะเวลาของการศึกษามีข้อจำกัด เมื่อยุติการศึกษาแล้ว ผู้วิจัยก็ยังสามารถติดตามผลและช่วยเหลือต่อไปได้อีก ซึ่ง นาย พ. จะต้องศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา

นาย พ. ควรวางแผนการใช้เวลาให้ดีกว่านี้ เอาใจใส่กับการเรียนมากกว่านี้ ตระหนักว่าหน้าที่ที่สำคัญตอนนี้คือการเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.1 บิดามารดา ควรให้การดูแลเอาใจใส่และให้เวลากับบุตร เพื่อให้บุตรมีความอบอุ่นและมีคนที่จะให้คำปรึกษา คำแนะนำ

2.2 อาจารย์แนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา ควรให้ความสนใจอย่างต่อเนื่อง ให้ความสนใจ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรให้ความเอาใจใส่ ซึ่งจะทำให้ นาย พ. เกิดความไว้วางใจ และกล้าที่จะขอคำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่อไป เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

จากการช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 คน โดยใช้การศึกษารายกรณีนั้น พบว่า หลังจากให้การช่วยเหลือแล้ว นักเรียน จำนวน 3 คน ยังคงมีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมคงเดิม ได้แก่ นาย ธ. นาย ว. และนาย พ. คือ ยังคงไม่ตั้งใจเรียน มาเรียนสาย ไม่ส่งงานตามเวลาที่กำหนด ไม่ทบทวนบทเรียน มีความรับผิดชอบน้อย คุยกับเพื่อนขณะที่ครูกำลังสอน แต่มี 2 คน คือ นาย ก. และ นาย ส. ที่มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมลดลงเกือบทั้งหมด คือ มีความรับผิดชอบมากขึ้น มีสมาธิในการเรียน ส่งงานตามเวลาที่กำหนด เวลาว่างจะทบทวนบทเรียน ดังแสดงผลการศึกษารายกรณีโดยสรุปได้ดังแสดงในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม ก่อน – หลัง ทำการศึกษารายกรณี

ชื่อผู้รับการศึกษา	พฤติกรรมก่อนทำการศึกษารายกรณี	พฤติกรรมหลังทำการศึกษารายกรณี	
		พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น	พฤติกรรมที่คงเดิม
1. นาย ก.	<u>พฤติกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน</u> 1.ไม่รับผิดชอบงาน 2.ไม่มีสมาธิในการเรียน 3.ไม่ส่งงานตามเวลาที่กำหนด <u>พฤติกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน</u> 4.ไม่ทบทวนบทเรียน	1. มีความรับผิดชอบมากขึ้น 2. เริ่มมีสมาธิในการเรียน 3. ส่งงานตามเวลาที่กำหนด	1. ทบทวนบทเรียนเป็นบางครั้ง
2. นาย ข.	<u>พฤติกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน</u> 1.ไม่มีสมาธิในการเรียน 2.ไม่ส่งงานตามเวลาที่กำหนด 3.เข้าห้องเรียนสาย 4.ชวนเพื่อนคุยขณะที่ครูกำลังสอน 5.เอางานวิชาอื่นมาทำในเวลาเรียน <u>พฤติกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน</u> 6.ไม่ทบทวนบทเรียน	1. มีสมาธิในการเรียน 2.ส่งงานตามเวลาที่กำหนด	1. เข้าห้องเรียนสาย 2.ชวนเพื่อนคุยขณะที่ครูกำลังสอน 3. ไม่ทบทวนบทเรียน 4. เอางานวิชาอื่นมาทำในเวลาเรียน

ตาราง 1 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม ก่อน – หลัง ทำการ
ศึกษารายกรณี (ต่อ)

ชื่อผู้รับ การศึกษา	พฤติกรรมก่อนทำการศึกษาราย กรณี	พฤติกรรมหลังทำการศึกษารายกรณี	
		พฤติกรรมที่ เปลี่ยนแปลงไปในทาง ที่ดีขึ้น	พฤติกรรมที่คงเดิม
3. นาย ว.	<u>พฤติกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน</u> 1. ไม่มีสมาธิในการเรียน 2. ไม่เข้าใจบทเรียนก็ไม่กล้า ซักถาม 3. เข้าห้องเรียนสาย 4. เองงานวิชาอื่นมาทำในเวลา เรียน <u>พฤติกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน</u> 5. ไม่ทบทวนบทเรียน	1. เริ่มกล้าซักถามเมื่อ ไม่เข้าใจบทเรียน 2. เริ่มทบทวน บทเรียน	1. เข้าห้องเรียนสาย 2. ไม่มีสมาธิในการ เรียน 3. เองงานวิชาอื่นมา ทำในเวลาเรียน
4. นาย ส.	<u>พฤติกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน</u> 1. ไม่มีสมาธิในการเรียน 2. เข้าห้องเรียนสาย 3. ส่งงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด <u>พฤติกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน</u> 4. ไม่ศึกษาค้นคว้าจากแหล่ง ความรู้	1. เข้าห้องเรียน ทันเวลา 2. ส่งงานตามเวลาที่ กำหนด 3. เริ่มมีสมาธิในการ เรียน	1. ไม่ศึกษาค้นคว้าจาก แหล่งความรู้
5. นาย พ.	<u>พฤติกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน</u> 1. ไม่ตั้งใจเรียน 2. ไม่มีสมาธิในการเรียน 3. ส่งงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด 4. ชวนเพื่อนที่คุยขณะที่ครูกำลัง สอน <u>พฤติกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน</u> 5. ไม่ทบทวนบทเรียน	1. ไม่ชวนเพื่อนที่นั่ง ข้างๆ คุยขณะที่ครู กำลังสอน 2. ทบทวนบทเรียน บ้างเป็นครั้งคราว	1. ไม่ตั้งใจเรียนในวิชา ที่ไม่ชอบ 2. ไม่มีสมาธิในการ เรียน 3. ส่งงานไม่ตรงตาม เวลาที่กำหนด

จากตาราง 1 ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมก่อน – หลัง
 ทำการศึกษารายกรณีจะเห็นว่าผู้รับการศึกษากลับ 5 ราย มีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมลดลง
 โดยมีพฤติกรรมที่ไม่ตั้งใจเรียน มาเรียนสาย ไม่รับผิดชอบงาน ไม่มีสมาธิในการเรียน
 ไม่ส่งงานตามเวลาที่กำหนด ชวนเพื่อนคุยขณะที่ครูกำลังสอน เอาจานวิชาอื่นมาทำในเวลา
 เรียน ไม่เข้าใจบทเรียนก็ไม่กล้าซักถาม ไม่ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ ไม่ทบทวนบทเรียน

ผู้ที่มีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนลดลง ได้แก่ นาย ก. นาย ข. และนาย ส.

ผู้ที่มีพฤติกรรมมาเรียนสายลดลง ได้แก่ นาย ส. ผู้ที่มีพฤติกรรมไม่รับผิดชอบงาน
 ลดลง ได้แก่ นาย ก.

ผู้ที่มีพฤติกรรมไม่มีสมาธิในการเรียนลดลง ได้แก่ นาย ก. นาย ข. และ นาย ส. ผู้ที่มี
 พฤติกรรมส่งงานไม่ตรงตามเวลาลดลง ได้แก่ นาย ก. นาย ข. และ นาย ส.

ผู้ที่มีพฤติกรรมชวนเพื่อนคุยขณะที่ครูกำลังสอนลดลง ได้แก่ นาย พ. ผู้ที่มี
 พฤติกรรมไม่กล้าซักถามเมื่อไม่เข้าใจบทเรียนลดลง ได้แก่ นาย ว.

และผู้ที่มีพฤติกรรมไม่ทบทวนบทเรียนลดลง ได้แก่ นาย ว. และ นาย พ.

นอกจากนี้ผู้ที่มีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมลดลงมากที่สุด คือ นาย ก. และ นาย
 ส. ส่วนผู้ที่มีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมลดลงน้อยที่สุด คือ นาย ข. นาย ว. และ นาย พ.
 ตามลำดับ

เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ผู้วิจัยขอสรุปเป็นตัวเลขของพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมได้
 ดังนี้

1. นาย ก. ก่อนการศึกษารายกรณี มีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม	4	พฤติกรรม
หลังการศึกษารายกรณี มีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมลดลง	2	พฤติกรรม
และมีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมคงเดิม	2	พฤติกรรม
2. นาย ข. ก่อนการศึกษารายกรณี มีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม	6	พฤติกรรม
หลังการศึกษารายกรณี มีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมลดลง	3	พฤติกรรม
และมีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมคงเดิม	3	พฤติกรรม
3. นาย ว. ก่อนการศึกษารายกรณี มีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม	5	พฤติกรรม
หลังการศึกษารายกรณี มีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมลดลง	2	พฤติกรรม
และมีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมคงเดิม	3	พฤติกรรม
4. นาย ส. ก่อนการศึกษารายกรณี มีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม	4	พฤติกรรม
หลังการศึกษารายกรณี มีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมลดลง	1	พฤติกรรม
และมีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมคงเดิม	3	พฤติกรรม
5. นาย พ. ก่อนการศึกษารายกรณี มีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม	5	พฤติกรรม
หลังการศึกษารายกรณี มีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมลดลง	2	พฤติกรรม
และมีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมคงเดิม	3	พฤติกรรม

เมื่อทำการศึกษารายกรณีทั้ง 5 ราย แล้ว พบว่า นักเรียนทั้ง 5 คน มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมลดลงทุกคน โดยลดลงอย่างน้อย 1 พฤติกรรม คือ นักเรียนคนที่ 4 คือ นาย ส. และยังมีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมคงเดิม โดยมีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมคงเดิมน้อยที่สุด คือนักเรียนคนที่ 1 คือนาย ก มีพฤติกรรมคงเดิม 2 พฤติกรรม นอกนั้นนักเรียนอีก 4 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 2-5 คือ นาย ข. นาย ว. นาย ส. และ นาย พ. มีพฤติกรรมคงเดิม 3 พฤติกรรม

ตาราง 2 แสดงสาเหตุพฤติกรรมการณ์เรียนไม่เหมาะสม

ชื่อผู้รับ การศึกษา	พฤติกรรมการณ์เรียนไม่เหมาะสม	สาเหตุของพฤติกรรมการณ์เรียน ไม่เหมาะสม
นาย ก.	<u>พฤติกรรมการณ์เรียนในห้องเรียน</u> ไม่รับผิดชอบงาน ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่ส่งงานตามเวลาที่กำหนด <u>พฤติกรรมการณ์เรียนนอกห้องเรียน</u> ไม่ทบทวนบทเรียน	ด้านส่วนตัว - สนใจกิจกรรมมากเกินไป - แบ่งเวลาสำหรับการทำ กิจกรรมและการเรียนไม่เหมาะสม ด้านครอบครัว - มารดามีเวลาให้ไม่เพียงพอ ด้านโรงเรียน - มีส่วนร่วมกับการทำงานกลุ่ม ในชั้นเรียนน้อย ด้านสังคม - ไม่มี
นาย ข.	<u>พฤติกรรมการณ์เรียนในห้องเรียน</u> ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่ส่งงานตามเวลา ที่กำหนด เข้าห้องเรียนสาย ชวนเพื่อน คุยขณะที่ครูกำลังสอน เองงานวิชาอื่นมา ทำในเวลาเรียน <u>พฤติกรรมการณ์เรียนนอกห้องเรียน</u> ไม่ทบทวนบทเรียน	ด้านส่วนตัว - ไม่สนใจการเรียน ด้านครอบครัว - บิดามารดาไม่ให้ความสนใจ ไถ่ถามเรื่องการเรียน ด้านโรงเรียน - ไม่ช่วยเหลืองานกลุ่ม ด้านสังคม - ไม่มี

ชื่อผู้รับ การศึกษา	พฤติกรรมการณ์เรียนไม่เหมาะสม	สาเหตุของพฤติกรรมการณ์เรียน ไม่เหมาะสม
นาย ว.	<u>พฤติกรรมการณ์เรียนในห้องเรียน</u> ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่เข้าใจบทเรียน ก็ไม่กล้าซักถาม เข้าห้องเรียนสาย เองงาน วิชาอื่นมาทำในเวลาเรียน <u>พฤติกรรมการณ์</u> <u>เรียนนอกห้องเรียน</u> ไม่ทบทวนบทเรียน	ด้านส่วนตัว - ไม่กระตือรือร้นกับการเรียน - ไม่ส่งงานตามกำหนดเวลา - เองงานอื่นมาทำขณะเรียน ด้านครอบครัว - ไม่ได้รับคำแนะนำที่ เหมาะสม ด้านโรงเรียน - ไม่สนใจที่จะซักถามเรื่องที่ ไม่เข้าใจหรือถามการบ้านจาก เพื่อน ด้านสังคม - เพื่อนใกล้บ้าน ซึ่งติดสาร เสพติดอาจชักชวนให้มีพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสมและเป็นภัยต่อสังคม
นาย ส.	<u>พฤติกรรมการณ์เรียนในห้องเรียน</u> ไม่มีสมาธิในการเรียน เข้าห้องเรียนสาย ส่งงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด <u>พฤติกรรมการณ์เรียนนอกห้องเรียน</u> ไม่ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้	ด้านส่วนตัว - ไม่กระตือรือร้นต่อการเรียน - มีความรับผิดชอบน้อย ด้านครอบครัว - ขาดการเอาใจใส่ ให้ คำปรึกษาและคำแนะนำ ด้านโรงเรียน - ไม่มี ด้านสังคม - เพื่อนชักชวนทำกิจกรรม บ่อยเกินไป

ชื่อผู้รับ การศึกษา	พฤติกรรมการณ์เรียนไม่เหมาะสม	สาเหตุของพฤติกรรมการณ์เรียน ไม่เหมาะสม
นาย พ.	<u>พฤติกรรมการณ์เรียนในห้องเรียน</u> ไม่ตั้งใจเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน ส่งงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด ชวนเพื่อนคุยขณะที่ครูกำลังสอน <u>พฤติกรรมการณ์เรียนนอกห้องเรียน</u> ไม่ทบทวนบทเรียน	ด้านส่วนตัว - ไม่กระตือรือร้นต่อการเรียน - ไม่มีความรับผิดชอบ ด้านครอบครัว - ขาดการเอาใจใส่ ให้ คำปรึกษาและคำแนะนำ ด้านโรงเรียน - มาเรียนสายบ่อยครั้ง - ไม่ช่วยเหลืองานกลุ่ม ด้านสังคม - เพื่อนชักชวนเล่นสนุกเกอร์ และฟุตบอลบ่อยครั้งหลังกลับจาก โรงเรียนและวันหยุด

จากตาราง 2 ซึ่งแสดงสาเหตุพฤติกรรมการณ์เรียนไม่เหมาะสมจะเห็นได้ว่าผู้รับการศึกษาทั้ง 5 ราย ที่มีพฤติกรรมการณ์เรียนไม่เหมาะสม มีสาเหตุมาจากตัวแปรด้านส่วนตัวและด้านสิ่งแวดล้อม โดยผู้ที่มีสาเหตุมาจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ นาย ก. นาย ข. นาย ว. นาย ส. และนาย พ. คือ ไม่กระตือรือร้นกับการเรียน ไม่รับผิดชอบงาน สนใจกิจกรรมมากกว่าการเรียน ส่วนสาเหตุจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว คือ ขาดคำแนะนำ การดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร ผู้ที่มีสาเหตุจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว ได้แก่ กรณีศึกษาทั้ง 5 ราย สาเหตุจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน คือ มาเรียนสาย ไม่มีส่วนร่วมกับการงานในชั้นเรียน ส่งผลให้สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนไม่ดี ผู้ที่มีสาเหตุจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ นาย ก. นาย ข. นาย ว. และ นาย พ. สาเหตุจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม คือ เพื่อนใกล้บ้านชักชวนทำกิจกรรมและเที่ยวเป็นประจำ ผู้ที่มีสาเหตุจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในสังคม ได้แก่ นาย ว. นาย ส. และ นาย พ.

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาสาเหตุของการมีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม ของนักเรียน และดำเนินการช่วยเหลือให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมลดลง ตลอดจนพัฒนาให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนให้เหมาะสมเพิ่มมากขึ้น

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ครูผู้สอน อาจารย์และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ที่มีความรู้ความสามารถในการศึกษารายกรณี ได้นำวิธีการศึกษารายกรณีไปใช้ แก้ไขพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการปฏิบัติตนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อเจริญเติบโตขึ้นเป็นประชากรที่มีคุณภาพในสังคม

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนรัชฎา อำเภอรัชฎา จังหวัดตรัง ปีการศึกษา 2547 ที่มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม จำนวน 12 คน เป็นนักเรียนชาย 9 คน และนักเรียนหญิง 3 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัชฎา อำเภอรัชฎา จังหวัดตรัง ปีการศึกษา 2547 ที่มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดคุณสมบัติให้คล้ายคลึงกันจากประชากร ดังนี้

- 2.1 เพศเดียวกัน คือ เพศชาย
- 2.2 อายุใกล้เคียงกัน คือ 16 -18 ปี
- 2.3 เรียนห้องเดียวกัน คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2

ตัวแปรที่ศึกษา

ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งใช้การศึกษารายกรณีในการศึกษาและดำเนินการช่วยเหลือ

เทคนิคที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การสังเกต (Observation) และการบันทึกการสังเกต (Observational Record)
2. การสัมภาษณ์ (Interview)
3. การเยี่ยมบ้าน (Home-Visit)
4. อัตชีวประวัติ และบันทึกประจำวัน (Autobiography and Diary)
5. สังคมมิติ (Sociometry)
6. แบบสอบถาม (Questionnaire)
 - 6.1 แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนตัว
 - 6.2 แบบสอบถามสำรวจความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง
 - 6.3 แบบสอบถามปลายเปิดแบบเติมประโยคให้สมบูรณ์
7. แบบทดสอบ (Testing)
 - 7.1 แบบทดสอบเชาว์ปัญญาใช้แบบทดสอบ Standard Progressive Matrices (S.P.M.)
 - 7.2 แบบทดสอบบุคลิกภาพ ใช้แบบทดสอบ ดังนี้
 - 7.2.1 Bender Gestalt Test
 - 7.2.2 Draw A Person Test
 - 7.2.3 Kinetic House Tree Person (K-H-T-P)
8. ระเบียบสะสม (Cumulative Record)

วิธีการศึกษารายกรณี

ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 ราย เป็นรายกรณี โดยใช้กระบวนการศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี 7 ขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน
- ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- ขั้นที่ 3 การวินิจฉัย
- ขั้นที่ 4 การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม
- ขั้นที่ 5 การทำนายผล
- ขั้นที่ 6 การติดตามผล
- ขั้นที่ 7 การสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลและอภิปรายผลการศึกษา

1. กรณีศึกษาของนาย ก.

1.1 ประวัติ

นาย ก. เป็นบุตรคนที่ 4 ในจำนวน 5 คน ครอบครัวมีฐานะปานกลางอาศัยอยู่กับมารดาและน้องสาว บิดา ถึงแก่กรรม มารดามีอาชีพเกษตรกร มีผลการเรียนปานกลาง ปัจจุบันอายุ 17 ปี เป็นคนผิวเหลือง รูปร่างสันทนต์ แต่งกายสะอาด ใบหน้ารูปไข่ พุดจาสุภาพ เรียบร้อย พุดเก่ง ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่างๆ ของทางโรงเรียนเป็นอย่างดี งานอดิเรก คือ วาดรูป ทำผ้าบาติก เล่นดนตรี เล่นฟุตบอล รู้สึความารดาไม่ค่อยให้ความสนใจใฝ่อยากให้มารดาดูแลเอาใจใส่มากกว่านี้

1.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นาย ก. มีปัญหาเกี่ยวพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม ดังนี้

- 1.2.1 ไม่รับผิดชอบงาน
- 1.2.2 ไม่มีสมาธิในการเรียน
- 1.2.3 ไม่ส่งงานตามเวลาที่กำหนด
- 1.2.4 ไม่ทบทวนบทเรียน

1.3 การช่วยเหลือ

ให้คำปรึกษาแก่ นาย ก. เพื่อให้ นาย ก. สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้โดยพิจารณาสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริงและตระหนักถึงความเป็นจริงว่าหน้าที่ของตนเอง คือ การศึกษาและขอความร่วมมือเพื่อนในชั้นเรียนให้ความสนใจและช่วยเหลือ นาย ก. อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้ นาย ก. สามารถปรับปรุงตนเองให้ลดพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมจากการประชุมปรึกษารายกรณีให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาให้ความสนใจ ใส่ ให้กำลังใจ ทั้งช่วยเหลือและแก้ไข เพื่อส่งเสริมให้ นาย ก. มีพฤติกรรมเรียนที่เหมาะสมและยังผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของผู้รับการปรึกษา เพื่อให้เกิดความใส่ใจในตัว นาย ก. มากขึ้นและขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหานาย ก.

1.4 สรุปและการติดตามผล

หลังจากให้ความช่วยเหลือ นาย ก. ให้จัดสรรเวลาในการเรียน มีความตั้งใจและให้ความร่วมมือในการแก้ไขพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมของตนเองจึงทำให้พฤติกรรมเรียนไม่เหมาะสมลดลง ได้แก่ ความรับผิดชอบมากขึ้น เริ่มมีสมาธิในการเรียน ส่วนพฤติกรรมที่ยังคงเดิม ได้แก่ ส่งงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด ไม่ทบทวนบทเรียน

2. กรณีศึกษาของนาย ข.

2.1 ประวัติ

นาย ข. เป็นบุตรคนที่ 1 ในจำนวน 4 คน ครอบครัวมีฐานะปานกลางอาศัยอยู่กับบิดามารดา บิดาและมารดาประกอบอาชีพเกษตรกร รายได้ต่อคนเดือนละ 5,000 บาท มีผลการเรียนปานกลาง ปัจจุบันอายุ 18 ปี ผิวดำแดง รูปร่างสันทนต์ แต่งกายสะอาด ใบหน้ากลม พูดจาสุภาพ รู้สึกว่าบิดามารดาไม่ค่อยให้ความสนใจใฝ่อยากให้มารดาดูแลเอาใจใส่มากกว่านี้

2.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นาย ข. มีปัญหาเกี่ยวพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม ดังนี้

2.2.1 ไม่มีสมาธิในการเรียน

2.2.2 ไม่ส่งงานตามเวลาที่กำหนด

2.2.3 เข้าห้องเรียนสาย

2.2.4 ขวนเพื่อนคุยขณะที่ครูกำลังสอน

2.2.5 เองงานวิชาอื่นมาทำในเวลาเรียน

2.2.6 ไม่ทบทวนบทเรียน

2.3 การช่วยเหลือ

ให้คำปรึกษาแก่ นาย ข. เพื่อให้ นาย ข. สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้โดยพิจารณาสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริงและตระหนักถึงความเป็นจริงว่าหน้าที่ของตนเอง คือ การศึกษาและขอความร่วมมือเพื่อนในชั้นเรียนให้ความสนใจและช่วยเหลือ นาย ข. อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้นาย ข. สามารถปรับปรุงตนเองให้ลดพฤติกรรม การเรียนไม่เหมาะสมจากการประชุมปรึกษารายกรณีให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาให้ความสนใจ ใส่ใจ ให้กำลังใจ ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้ นาย ข. มีพฤติกรรม การเรียนที่เหมาะสมและยังผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของผู้รับการศึกษา เพื่อให้เกิดความใส่ใจในตัว นาย ข. มากขึ้นและขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของนาย ข.

2.4 สรุปและการติดตามผล

หลังจากให้ความช่วยเหลือ นาย ข. ให้แบ่งเวลาสำหรับการเรียน ออกกำลังกายและพักผ่อนอย่างเหมาะสม มีความตั้งใจและให้ความร่วมมือในการแก้ไขพฤติกรรม การเรียนไม่เหมาะสมของตนเองจึงทำให้พฤติกรรม การเรียนไม่เหมาะสมลดลง ได้แก่ มีสมาธิในการเรียน ส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนดและเงานวิชาอื่นมาทำในเวลาเรียน ส่วนพฤติกรรมที่ยังคงเดิม ได้แก่ เข้าห้องเรียนสาย ขวนเพื่อนคุยขณะที่ครูกำลังสอน ไม่ทบทวนบทเรียน

3. กรณีศึกษาของนาย ว.

3.1 ประวัติ

นาย ว. เป็นบุตรคนที่ 4 ในจำนวน 4 คน มารดาประกอบอาชีพเกษตรกร บิดาถึงแก่กรรม ครอบครัวมีฐานะไม่ค่อยดี มีผลการเรียนพอใช้ ปัจจุบันอายุ 18 ปี ผิวดำแดง รูปร่างสันทัด แต่งกายสะอาด ใบหน้ากลม พูดจาสุภาพ รู้สึกว่ามารดาไม่ค่อยให้ความสนใจใส่ใจและให้คำแนะนำ อยากให้มารดาดูแลเอาใจใส่มากกว่านี้

3.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นาย ว. มีปัญหาเกี่ยวพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม ดังนี้

3.2.1 ไม่มีสมาธิในการเรียน

3.2.2 ไม่เข้าใจบทเรียนก็ไม่กล้าซักถาม

3.2.3 เข้าห้องเรียนสาย

3.2.4 เอาจานวิชาอื่นมาทำในเวลาเรียน

3.2.5 ไม่ทบทวนบทเรียน

3.3 การช่วยเหลือ

ให้คำปรึกษาแก่ นาย ว. เพื่อให้ นาย ว. สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้โดยพิจารณาสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริงและตระหนักถึงความเป็นจริงว่าหน้าที่ของตนเอง คือ การศึกษาและขอความร่วมมือเพื่อนในชั้นเรียนให้ความสนใจและช่วยเหลือ นาย ว. อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้นาย ว. สามารถปรับปรุงตนเองให้ลดพฤติกรรม การเรียนไม่เหมาะสมจากการประชุมปรึกษารายกรณีให้อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาให้ความสนใจ ใส่ใจให้กำลังใจ ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้ นาย ว. มีพฤติกรรม การเรียนที่เหมาะสมและยังผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของผู้รับการศึกษา เพื่อให้เกิดความใส่ใจในตัว นาย ว. มากขึ้นและขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหานาย ว.

3.4 สรุปและการติดตามผล

หลังจากให้ความช่วยเหลือ นาย ว. ให้วางแผนการใช้เวลาในแต่ละวัน มีความตั้งใจและให้ความร่วมมือในการแก้ไขพฤติกรรม การเรียนไม่เหมาะสมของตนเองจึงทำให้พฤติกรรม การเรียนไม่เหมาะสมลดลง ได้แก่ ซักถามเมื่อไม่เข้าใจบทเรียน เริ่มทบทวนบทเรียนบ้าง ส่วนพฤติกรรมที่ยังคงเดิม ได้แก่ เข้าห้องเรียนสาย ไม่มีสมาธิในการเรียน เอาจานวิชาอื่นมาทำในเวลาเรียน

4. กรณีศึกษาของนาย ส.

4.1 ประวัติ

นาย ส. เป็นบุตรคนที่ 2 ในจำนวน 2 คน บิดาประกอบอาชีพรับจ้างมารดาประกอบอาชีพเกษตรกร ครอบครัวมีฐานะปานกลาง มีผลการเรียนปานกลาง ปัจจุบันอายุ 17 ปี ผิวดำแดง รูปร่างสันทัด แต่งกายไม่ค่อยสะอาด ใบหน้ากลม คุ้ยเก้ง ยิ้มเก้งรู้สึกว่ามีเวลาให้ ไม่ค่อยให้คำแนะนำ อยากให้บิดามารดาดูแลเอาใจใส่มากกว่านี้

4.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นาย ส. มีปัญหาเกี่ยวพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม ดังนี้

4.2.1 ไม่มีสมาธิในการเรียน

4.2.2 เข้าห้องเรียนสาย

4.2.3 ส่งงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด

4.2.4 ไม่ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้

4.3 การช่วยเหลือ

ให้คำปรึกษาแก่ นาย ส. เพื่อให้ นาย ส. ยอมรับถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมของตนตระหนักถึงความเป็นจริงว่าขณะนี้หน้าที่ของตนเองคือการศึกษา ขอความร่วมมือเพื่อนในชั้นเรียนให้ความสนใจและช่วยเหลือ นาย ส. อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็แรงจูงใจให้ นาย ส. สามารถปรับปรุงตนเองให้ลดพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสมและอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้ นาย ส. มีพฤติกรรมเรียนรู้ที่เหมาะสมและยังผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของผู้รับการศึกษา เพื่อให้เกิดความใส่ใจในตัว นาย ส. มากขึ้นและขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหานาย ส.

4.3 สรุปและการติดตามผล

หลังจากให้ความช่วยเหลือ นาย ส. วางแผนการใช้เวลาให้เหมาะสม มีความตั้งใจและให้ความร่วมมือในการแก้ไขพฤติกรรมเรียนรู้ไม่เหมาะสมของตนเองจึงทำให้พฤติกรรมเรียนรู้ไม่เหมาะสมลดลง ได้แก่ เข้าห้องเรียนสาย ส่วนพฤติกรรมที่ยังคงเดิม ได้แก่ ไม่มีสมาธิในการเรียน ส่งงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด ไม่ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้

5. กรณีศึกษาของนาย พ.

5.1 ประวัติ

นาย พ. เป็นบุตรคนที่ 2 ในจำนวน 3 คน บิดาและมารดาประกอบอาชีพเกษตรกร ครอบครัวมีฐานะปานกลาง มีผลการเรียนปานกลาง ปัจจุบันอายุ 17 ปี ผิวขาวเหลือง รูปร่างผอม สูง แต่งกายไม่ค่อยสะอาด ใบหน้ารูปไข่ คุ้ยเก้ง รู้สึกว่ามีเวลาให้ ไม่ค่อยให้คำแนะนำ อยากให้บิดามารดาดูแลเอาใจใส่มากกว่านี้

5.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นาย พ. มีปัญหาเกี่ยวพฤติกรรมกรเรียนไม่เหมาะสม ดังนี้

5.2.1 ไม่ตั้งใจเรียน

5.2.2 ไม่มีสมาธิในการเรียน

5.2.3 ส่งงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด

5.2.4 ขวนเพื่อนที่นั่งข้างๆ คอยขณะที่ครูกำลังสอน

5.2.5 ไม่ทบทวนบทเรียน

5.3 การช่วยเหลือ

ให้คำปรึกษาแก่ นาย พ. เพื่อให้ นาย พ. ยอมรับถึงพฤติกรรมกรเรียนที่ไม่เหมาะสมของตนตระหนักถึงความเป็นจริงว่าขณะนี้หน้าที่ของตนเองคือการศีกษา ขอความร่วมมือเพื่อนในชั้นเรียนให้ความสนใจและช่วยเหลือ นาย พ. อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้นาย พ. สามารถปรับปรุงตนเองให้ลดพฤติกรรมกรเรียนไม่เหมาะสมและอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชาให้ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ทั้งช่วยเหลือและแก้ไขเพื่อส่งเสริมให้ นาย พ. มีพฤติกรรมกรเรียนที่เหมาะสมและยังผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของผู้รับการศีกษา เพื่อให้เกิดความใส่ใจในตัว นาย พ. มากขึ้นและขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหานาย พ.

5.4 สรุปและการติดตามผล

หลังจากให้ความช่วยเหลือ นาย พ. ให้จัดสรรเวลาในการเรียน มีความตั้งใจและให้ความร่วมมือในการแก้ไขพฤติกรรมกรเรียนไม่เหมาะสมของตนเองจึงทำให้พฤติกรรมกรเรียนไม่เหมาะสมลดลง ได้แก่ ไม่ชวนเพื่อนที่นั่งข้างๆ คอยขณะที่ครูกำลังสอน มีการทบทวนบทเรียนบ้าง ส่วนพฤติกรรมที่ยังคงเดิม ได้แก่ ไม่ตั้งใจเรียนในวิชาที่ไม่ชอบ ไม่มีสมาธิในการเรียน ส่งงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด

จากการวินิจฉัยนักเรียนทั้ง 5 คน ที่มีพฤติกรรมกรเรียนไม่เหมาะสมนั้น ผลการศีกษารายกรณีพอจะสรุปสาเหตุได้ดังนี้

1. สาเหตุจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ พฤติกรรมกรเรียนไม่เหมาะสม คือ ไม่เอาใจใส่ต่อการเรียน ไม่กระตือรือร้นกับการเรียน ไม่รับผิดชอบต่อการเรียนและทำกิจกรรมมากเกินไป

2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 สิ่งแวดล้อมด้านครอบครัว ได้แก่ การเอาใจใส่ของบิดามารดาต่อตัวนักเรียน บิดามารดาขาดความใกล้ชิด ขาดคนชี้แนะแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม

2.2 สิ่งแวดล้อมด้านโรงเรียน ได้แก่ การไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม

3. การช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม

การช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม กลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 ราย มีดังนี้

1. การประชุมปรึกษาหารือ (Case Conference) ซึ่งประกอบด้วยผู้วิจัย อาจารย์แนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ ป้องกันและส่งเสริม ให้ผู้รับการศึกษาสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างแท้จริง
2. การชี้แนะแนวทางปฏิบัติพฤติกรรมที่ถูกต้อง เพื่อช่วยให้ผู้รับการศึกษา มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม ให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไป
3. การเยี่ยมบ้านเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครองในการขอความร่วมมือที่จะช่วยเหลือแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของเด็ก
4. ให้การดูแลเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ โดยการติดตามผลเป็นระยะ ๆ
5. การทำนายผล

จากการศึกษารายกรณีทั้ง 5 ราย พบว่า การทำนายผลอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งนี้ เนื่องจากผู้รับการศึกษายังอยู่ในวัยที่สามารถรับการแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงได้และให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ อาจารย์แนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชาและผู้ปกครอง ยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือ ความร่วมมือเป็นอย่างดี

6. การติดตามผล

จากการติดตามผลเป็นระยะ ๆ ตลอดเวลาของการศึกษา พบว่า ผู้รับการศึกษามีการพัฒนาขึ้น มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น เอาใจใส่ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนในทางที่เหมาะสมมากขึ้น แสดงให้เห็นว่า ผู้รับการศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา

ผู้รับการศึกษาควรเข้าใจและยอมรับความจริงถึงพฤติกรรม การเรียนไม่เหมาะสมของตนเองว่าเป็นพฤติกรรมที่ควรจะต้องปรับปรุงแก้ไข รู้จักกล้าที่จะแสดงพฤติกรรมทางการเรียนในทางที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อที่จะอยู่ร่วมกับคนในสังคมอย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.1 บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ควรให้ความรัก ความอบอุ่นและการดูแลเอาใจใส่ บุตรหลานของท่านอย่างใกล้ชิด ให้โอกาสในการขอคำปรึกษา คำแนะนำ คอยให้กำลังใจและเสริมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่เด็ก ให้ความสำคัญและสนใจในความเป็นอยู่ของเด็กทั้งที่บ้าน ที่โรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนและการคบเพื่อน ซึ่งต้องอยู่บนรากฐานของความยืดหยุ่น เพราะครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดในการหล่อหลอมบุคลิกภาพของเด็กตั้งแต่เล็กจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูดี มีสัมพันธภาพที่ดีกับบิดามารดา มีความรักความอบอุ่น มีการใช้เหตุผล เด็กก็มักจะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมต่อไป

2.2 อาจารย์แนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา

ควรให้ความสนใจ เอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ทั้งในเรื่องการเรียน ความประพฤติ การมาโรงเรียน ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย อย่างสม่ำเสมอ ควรให้กำลังใจ และชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม ในการปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับ มีพฤติกรรมที่เหมาะสม

2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน

ควรช่วยกันดูแล สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือผู้รับการศึกษา โดยการเสริมแรง พฤติกรรมที่เหมาะสมด้วย การให้คำชมเชยและยอมรับพร้อมทั้งให้กำลังใจ เพื่อให้ผู้รับการศึกษา แสดงพฤติกรรมนั้นต่อไป ซึ่งจะส่งผลดีต่อไป

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรสร้างสัมพันธภาพ ความคุ้นเคย การยอมรับและเข้าใจในตัวผู้รับการศึกษา ให้ความดูแลเอาใจใส่ผู้รับการศึกษา ตลอดจนให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้รับการศึกษาเกิดความไว้วางใจและศรัทธาในตัวผู้ศึกษาถึงเจตนาที่ดีและเพื่อให้ผู้รับการศึกษาไม่กลัวที่จะระบายความรู้สึกที่แท้จริงในใจออกมาซึ่งจะทำให้สามารถให้ความช่วยเหลือและพัฒนาได้อย่างเหมาะสมโดยการปรับพฤติกรรมได้อย่างถูกต้อง

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารายกรณีในพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอื่นๆ เช่น เด็กที่มีปัญหาการติดยาเสพติด ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว ปัญหาพฤติกรรมการเล่นแบบที่ไม่เหมาะสม

2. การศึกษารายกรณี ควรมีเวลาในการศึกษาให้มากขึ้น เช่น 4 เดือน 6 เดือน เป็นต้น เพราะยังใช้เวลานานเท่าใดก็จะทำให้เข้าใจสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลได้ชัดเจนยิ่งขึ้นเท่านั้น ซึ่งจะเป็นแนวทางในการช่วยเหลือแก้ไขและส่งเสริมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. ควรศึกษารายกรณีกลุ่มตัวอย่างในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น มัธยมศึกษาตอนต้น หรือระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2527). การศึกษารายกรณี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิงกาญจน์ ปานทอง. (2545) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตรบัณฑิตสถาบันราชภัฏพระนคร. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ขวัญเรือน อาชีวบุญลอย. (2527). "การวิเคราะห์การมัธยมศึกษาในประเทศไทย",วารสารครุศาสตร์ 13 ตุลาคม – ธันวาคม.
- คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจโครงการศึกษาเกี่ยวกับสภาพความต้องการและกิจกรรมของเด็กและเยาวชนในชุมชนแออัด ในเขตกรุงเทพมหานคร. (2528). รายงานการวิจัยเรื่อง "ความต้องการปัญหากิจกรรมและการใช้เวลาของเด็กเยาวชนในชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานคร" กรุงเทพฯ : เล่ม 6 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์นายกรัฐมนตรี.
- ดวงกมล วงษ์ศรีหัทธ. (2541). การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวในครอบครัวระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวันบางขัน อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. ปริญญาโท กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทศพร มณีศรีขำ. (2539). การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. (2525). " พฤติกรรมในการเรียนการสอน" เอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมการสอนประถมศึกษาหน่วยที่ 6 -10 กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดพันธ์พิบบลิตซิ่ง.
- ธีรภูมิ ประทุมพรรัตน์. (2530). การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- นันทิกา แยมสรวล. (2529). การศึกษาเฉพาะรายกรณี. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บงกช โควินท์. (2544). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมรังแกเพื่อน โรงเรียนวัดราชสิทธารามสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประจิม เมืองแก้ว. (2536). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โรงเรียนทุ่งทรายวิทยา กิ่งอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดกำแพงเพชร. ปริญญาโท กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ประวิณ สุทธิสง่า. (2540). การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคลแบบเผชิญความจริงที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนอัสสัมชัญ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- พนม ลิมอารีย์. (2530). การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พรหมธิดา แสนคำเครือ. (2529). การแนะแนวเบื้องต้น. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รุ่งทิพย์ ยอดประดู่. (2537). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมก่อวุ่นในชั้นเรียน โรงเรียนนาหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
ถ่ายเอกสาร.
- รุ่งทิวา จักรกร. (2527). วิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- วิชราภรณ์ อภิวัชรางกูล. (2535). การศึกษารายกรณีของนักศึกษาพยาบาลสุราษฎร์ธานี ที่มีแนวโน้มกระทำอัตวินิบาตกรรม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัชรีย์ บุรณสิงห์.(2526). "การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ" วารสารรามคำแหงฉบับพิเศษพัฒนาบุคลากร หน้า 48 – 54 .
- สมพร สุทัศน์ย์. (2530). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ จ.ด.(จิตวิทยา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- สงัด อุทรานันท์. (2525). การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ.กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักราชเลขาธิการ. (2531). พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช. กรุงเทพฯ.
- สุนีย์ ชีรวีรุฬห์. (2542). การศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ดันติกุลวิจิตร.(2539). ผลของการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดคลองสวน อ.บ้านโพธิ์ จ. ฉะเชิงเทรา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- โสภา ชูพิกุลชัย.(2518). จิตวิทยาทั่วไป.ภาคจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- อนันต์ อนันตรังสี. (2517). หลักการแนะแนว. พระนคร กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- อังสนา เปตะนันท์. (2536). *การศึกษาสายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดบางโพ
โสมมาวาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมสุดดมสารระเหย. ปรินญาณพนธ์
กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.*
- อารีย์ ดัณฑ์เจริญรัตน์. (2526). *การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล. พิษณุโลก :มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.*
- /Cranston, Charles M. and Mccort Barclay.(1985, April)"A learner Analysis Experiment :
Cognitive Style Versus Learning Style in Undergraduate Nursing Education,
Journal of Nursing Education." 24 : 136 - 138.
- / Feshbach,S (1976, August).The Catharsis Hypothesis and Some Consequences of
Interaction with Aggressive and Neutral Play Objects. *Journal of Personality and
Social Psychology.* 15(6) 390-394.
- Friedman,M.and R.H. Roseman.(1974). " Behavior Pattern and Coronary Angiographic
Findings." *Journal of the American Medical Association.* (11) 240:164.
- Hildreth, Gertued H. (1966) *Introduction to the Gifted.* New York : Mc Graw – hill Book
Co.,:424.
- Koivo, Anne Diblak. (1983, February). *The Relationship of Student Perception of Study
Habits and Attitudes Based on Differences in Sex and Academic Achievement.*
Dissertation abstracts International.43 :2624 –A.
- Light , Louise L.and Alexakos C.E.(1970 , July - August) "Effect of Individual and Group
Counseling on Stusy Habit," *The Journal of Education Research.*25 :450-455.
- / Maddox, Harry. (1965) "How to Study," *The English Language Book Society.* London:2
- Popham, James W. and Moore, Mary R.(1960, September - May).A Validity Check on the
brown.Holtzman Survey of Study Habits and Attitudes and the Brown Collage
Inventory of Academic Adjustment," *The Personal and Guidance Journal.* 38
(6): 552-554.
- /Wrenn, C Gilbert and Larsen P.Robert. (1969). *Studying Effectively.* pp.5 -11 Stanford :
Stanford University Press.

ภาคผนวก

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมข้อความในแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงที่สุด การตอบตามความจริงย่อมจะเป็นประโยชน์แก่ตัวนักเรียนเอง แบบสอบถามนี้จะเก็บไว้เป็นความลับ

ประวัติส่วนตัวและครอบครัวของข้าพเจ้า

1. ข้าพเจ้าชื่อ.....นามสกุล.....เพศ.....
อายุ ปี วัน/เดือน/ปี เกิด.....
เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา.....
2. ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ หมู่ที่..... ซอย ถนน
ตำบล อำเภอ จังหวัด.....
เบอร์โทรศัพท์
3. ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน หมู่ที่ ถนน
ตำบล อำเภอ จังหวัด.....
เบอร์โทรศัพท์
4. บิดาชื่อ นามสกุล อายุ ปี
อาชีพ.....รายได้เฉลี่ยเดือนละ บาท
ที่ทำงาน โทรศัพท์
มารดาชื่อ นามสกุล อายุ ปี
อาชีพ.....รายได้เฉลี่ยเดือนละ บาท
ที่ทำงาน โทรศัพท์
5. สถานภาพของบิดามารดา
() อยู่ด้วยกัน () แยกกันอยู่ () หย่าจากกัน
ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ () บิดาและมารดา () บิดา () มารดา
() ญาติ ซึ่งเกี่ยวข้องเป็น
() อื่นๆ (ระบุ)
ลักษณะของที่อยู่อาศัย () บ้านส่วนตัว () บ้านเช่า
() คอนโด () ห้องเช่า
() อื่น ๆ (ระบุ)
มีห้องส่วนตัวหรือไม่
6. มีพี่น้อง คน ชาย คน หญิง คน ตัวนักเรียนเป็นคนที่

7. ระดับการศึกษาของบิดาระดับการศึกษาของมารดา
8. เพื่อนของนักเรียนที่อยู่บ้านใกล้ที่สุดที่จะติดต่อได้สะดวก คือ
ชื่อนามสกุลเรียนอยู่ชั้น
โทรศัพท์
10. ผู้อุปการะด้านการเงิน () บิดาและมารดา () บิดา () มารดา
() ญาติ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ
() อื่นๆ (ระบุ)

การสังคมและกิจกรรมของข้าพเจ้า

ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เหมาะสมกับนักเรียนและเติมข้อความลงในช่องว่าง

- ที่อยู่ของข้าพเจ้า คือ () บ้านบิดามารดา () บ้านญาติ () บ้านเช่า
และอื่นๆ (อธิบาย)
- ความรู้สึกของข้าพเจ้าที่มีต่อที่อยู่อาศัย () ชอบมาก () ชอบ () ไม่ชอบเลย
- เพื่อนๆ มาเที่ยวหรือเยี่ยมเยียนข้าพเจ้าที่บ้าน () บ่อยๆ () มาบ้าง () ไม่มาเลย
- ข้าพเจ้าชอบให้เพื่อนมาบ้าน () ชอบให้มาเสมอ () ชอบให้มาครั้งคราว () ไม่ชอบให้มาเลย
- ความรู้สึกของข้าพเจ้าเมื่ออยู่กับเพื่อน ๆ
- ข้าพเจ้าได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเอง () ใช่ () ไม่ใช่
- ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ () เป็นประจำ () ใช้อย่าง () ไม่ใช่เลย
กิจกรรมที่ข้าพเจ้าชอบทำเมื่อมีเวลาว่าง คือ
- กีฬาที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุด คือ
- งานอดิเรกของข้าพเจ้า คือ
- ข้าพเจ้า () เคย () ไม่เคย เป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรม
- ข้าพเจ้า () เคย () ไม่เคย เป็นหัวหน้าชั้น
- ในโรงเรียนนี้ข้าพเจ้ามี () เพื่อนมาก () เพื่อนน้อย () ไม่มีเพื่อนเลย
เพื่อนที่ข้าพเจ้ารักและไว้วางใจมากที่สุด คือ
สิ่งที่ข้าพเจ้าและเพื่อนรักทำด้วยกันเสมอ ๆ คือ
- เมื่อข้าพเจ้าเติบโตขึ้น บิดาต้องการให้มีอาชีพ
มารดาต้องการให้มีอาชีพ
จุดมุ่งหมายในชีวิต
ความใฝ่ฝันในอนาคต

15. ความรู้สึกของข้าพเจ้าเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในโรงเรียน
-
16. ปัญหาหรือความไม่สบายใจที่ข้าพเจ้าต้องการได้รับความช่วยเหลือ
1.
2.
3.

ประวัติการศึกษา

1. ปัจจุบันข้าพเจ้าเรียนอยู่ในระดับชั้นสายการเรียน
2. ความรู้สึกของข้าพเจ้าเกี่ยวกับวิชาที่เคยเรียน
- วิชาที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุด คือ
- วิชาที่ข้าพเจ้าชอบน้อยที่สุด คือ
- วิชาที่เรียนยากมากที่สุด คือ
- วิชาที่เรียนง่ายที่สุด คือ
3. วิชาที่ข้าพเจ้าเอาใจใส่มากที่สุด คือ
4. ตามปกติข้าพเจ้าใช้เวลาอ่านหนังสือหรือทบทวนบทเรียนที่บ้านวันละชั่วโมง
5. ข้าพเจ้า () ทำตารางเวลาดูหนังสือ () ไม่ทำตารางเวลาดูหนังสือ
6. ข้าพเจ้า () มีสมาธิในการดูหนังสือ () ไม่มีสมาธิในการดูหนังสือ
7. ข้าพเจ้าเรียนหนังสืออยู่ในเกณฑ์ () ดี () ปานกลาง () อ่อน
8. ตามปกติข้าพเจ้า () ชอบ () ไม่ชอบ เรียนหนังสือ
9. คณะที่ข้าพเจ้าใฝ่ฝันอยากเข้าเรียน คือ
10. อาชีพที่ข้าพเจ้าอยากทำ คือ

แบบฟอร์มการสังเกต

การบันทึกการสังเกต ครั้งที่

ชื่อผู้ถูกสังเกต..... อายุ ปี เพศ
 วัน เวลา ที่สังเกต
 สถานที่

พฤติกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็น

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สังเกต
 ตำแหน่ง.....

การสัมภาษณ์ครั้งที่

ชื่อ – สกุล ผู้รับการสัมภาษณ์ อายุ ปี เพศ

วัน เวลาที่สัมภาษณ์

สถานที่สัมภาษณ์

จุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์

สรุปผลจากการสัมภาษณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็น.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

นัดสัมภาษณ์ครั้งต่อไป วันที่ เดือน พ.ศ.

เวลา สถานที่

ลงชื่อ ผู้สัมภาษณ์

แบบสำรวจความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง

1. สิ่งที่คุณชื่นชอบข้าพเจ้า คือ
2. จุดมุ่งหมายในชีวิตของข้าพเจ้า คือ
3. ข้าพเจ้ากลัวเมื่อ
4. ไม่มีอะไรที่ทำให้ข้าพเจ้าโกรธมากไปกว่า
5. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจเมื่อ
6. คนอื่นมักคิดว่าข้าพเจ้า
7. ข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้า
8. ข้าพเจ้ามีความสุขที่สุดเมื่อ
9. ข้าพเจ้าไม่สามารถ
10. ข้าพเจ้าประหลาดเมื่อ
11. ข้าพเจ้าชอบ
12. สิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้ากังวลมากที่สุด คือ
13. ข้าพเจ้าคิดว่าอนาคตของข้าพเจ้า
14. ข้าพเจ้าอยากรู้จัก
15. ข้าพเจ้าไม่ชอบคนที่
16. ข้าพเจ้าชอบคนที่
17. เมื่อถึงเวลาที่ต้องตัดสินใจ
18. ข้าพเจ้าพยายามอย่างเหลือเกินที่จะ
19. ข้าพเจ้าภูมิใจเกี่ยวกับ
20. เมื่อข้าพเจ้าแข่งขันกับผู้อื่นข้าพเจ้า

ชื่อนามสกุลชั้น

แบบสอบถามปลายเปิดแบบเดิมประโยคให้สมบูรณ์

ชื่อ - สกุล
 วัน เดือน ปี ที่ทำแบบทดสอบ (DATE TESTED)
 วัน เดือน ปี เกิด (DATE OF BIRTH)

วิธีตอบแบบทดสอบ

จงเติมประโยคหรือข้อความต่อไปนี้ให้สมบูรณ์ โดยอ่านแต่ละประโยคหรือแต่ละข้อความ แล้วเติมสิ่งแรกที่ผ่านสมองของท่านเพื่อให้ประโยคนั้นสมบูรณ์ โปรดทำให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ถ้าไม่ทราบว่าจะเติมอะไร ให้เขียนวงกลมล้อมหมายเลขของข้อนั้นๆ และพยายามเติมประโยคหรือข้อความนั้นภายหลัง

1. ฉันรู้สึกว่าคุณพ่อของฉันไม่ค่อยจะ
2. เมื่อเคราะห์ร้ายประดังกันเข้ามา ฉัน
3. สิ่งที่คุณต้องการมากที่สุด
4. ถ้าฉันต้องรับผิดชอบ
5. สำหรับฉันอนาคตเป็นสิ่งที่
6. ผู้ที่มีอำนาจเหนือฉัน
7. ทั้ง ๆ ที่เห็นว่ามันไร้สาระ ฉันก็ยังกลัว
8. ฉันรู้สึกว่า เพื่อนที่แท้จริง
9. เมื่อตอนที่ฉันยังเป็นเด็กอยู่
10. ผู้ชายในอุดมคติของฉัน
11. เมื่อฉันเห็นผู้หญิงและผู้ชายอยู่ด้วยกัน
12. ถ้าเปรียบเทียบกับครอบครัวอื่น แล้ว ครอบครัวฉัน
13. ผู้ที่ฉันชอบทำงานร่วมกับเขามากที่สุด คือ
14. คุณแม่ของฉัน
15. ฉันจะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ลืม
16. ถ้าคุณพ่อของฉันเพียงแค่
17. ฉันมั่นใจว่าฉันมีความสามารถที่จะ
18. ฉันคงมีความสุขถ้า
19. ถ้าใครทำงานให้ฉัน
20. ฉันกำลังตั้งตาคอย
21. เพื่อนของฉันส่วนมากไม่ทราบว่าฉันกลัว

22. ครูที่โรงเรียน
23. ฉันไม่ชอบคนที่
24. ฉันจำได้เมื่อ
25. ฉันคิดว่าผู้ชายส่วนมาก
26. ความรู้สึกของฉันเกี่ยวกับชีวิตแต่งงาน
27. พวกที่บ้านทำกับฉันอย่างกับว่า
28. เพื่อนร่วมงานของฉัน คือ
29. คุณแม่กับฉัน
30. ฉันได้ทำผิดอย่างมากที่
31. คุณพ่อของฉัน
32. จุดอ่อนของฉันก็คือ
33. ความทะเยอทะยานในชีวิตคือ
34. คนที่ทำงานให้ฉัน
35. สักวันหนึ่งฉันคง
36. เมื่อฉันเห็นนายเดินมา
37. ฉันอยากขจัดความกลัวในเรื่อง
38. คนที่ฉันชอบมากที่สุด
39. ฉันไม่เคยมีความสุขเท่า
40. เมื่อฉันคิดถึงผู้ชาย
41. เมื่อฉันมีความรู้สึกทางเพศ
42. ครอบครัวส่วนมากที่ฉันรู้จัก
43. ฉันชอบทำงานร่วมกับคนที่
44. ถ้าคุณแม่ของฉันเพียงแต่
45. บางครั้งฉันรู้สึกอาย
46. คุณพ่อและฉัน
47. เมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นแล้ว ฉัน
48. เมื่อฉันเป็นคนออกคำสั่ง ฉัน
49. สิ่งที่คุณต้องการมากที่สุดในชีวิต
50. อีก 10 ปี ข้างหน้า ฉัน
51. คนที่ฉันถือว่าเหนือกว่าฉัน
52. บางครั้งความกลัวก็บังคับให้ฉันต้อง
53. เมื่อฉันไม่อยู่ เพื่อนจะ
54. สิ่งที่คุณจำได้แม่นยำที่สุด
55. สิ่งที่คุณชอบน้อยที่สุดเกี่ยวกับบุรุษเพศ

56. ฉันรู้สึกว่าเป็นเรื่องเพศ
57. เมื่อฉันยังเป็นเด็กอยู่
58. คนที่ทำงานร่วมกับฉันโดยมาก
59. คุณแม่ของฉันไม่ค่อยจะ
60. ฉันรู้สึกว่าเป็นความผิดใหญ่หลวงที่ฉันได้
61. ผู้หญิงในอุดมคติของฉัน
62. ฉันคิดว่าผู้หญิงส่วนมาก
63. เมื่อฉันคิดถึงผู้หญิง
64. สิ่งที่ฉันชอบน้อยที่สุดเกี่ยวกับสตรีเพศ

แบบสอบถามใครเอ่ย

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อๆ เพื่อตอบคำถามว่าลักษณะดังกล่าวข้างล่างนี้ตรงกับเพื่อนคนใดมากที่สุด ให้ใส่ชื่อเพื่อนคนนั้นลงไป หากข้อใดเหมือนตัวท่านเองมากที่สุดให้ใส่คำว่า “ ข้าพเจ้า ” ทั้งนี้ขอให้ท่านพิจารณาด้วยตัวของท่านเองไม่ต้องปรึกษาผู้อื่น

1. ผู้ที่เอาใจใส่กับงานที่ครูสั่งดีที่สุด คือ
2. ผู้ที่ไม่ส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามกำหนดเวลาบ่อยที่สุด คือ
3. ผู้ที่รีบแก้ไขการบ้านที่บกพร่องส่งครูทันทีเป็นประจำ คือ.....
4. ผู้ที่เข้าห้องเรียนสายบ่อยที่สุด คือ
5. ผู้ที่ชอบคุยเล่นกันในเวลาเรียนบ่อยที่สุด คือ
6. ผู้ที่ชอบค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งความรู้ คือ
7. ผู้ที่ชอบแกล้งเพื่อนบ่อยที่สุด คือ
8. ผู้ที่ชอบซักถามขณะครูสอน คือ
9. ผู้ที่ขาดเรียนบ่อยที่สุด คือ
10. ผู้ที่ไม่มีความรับผิดชอบในการทำงาน คือ
11. ผู้ที่ชอบแสดงความคิดเห็นขณะครูสอน คือ
12. ผู้ที่เหม่อลอยในขณะเรียนบ่อยที่สุด คือ
13. ผู้ที่ถูกอาจารย์ตำหนิบ่อยที่สุด คือ.....
14. ผู้ที่ไม่ตั้งใจเรียน คือ
15. ผู้ที่ไม่ส่งการบ้านบ่อยที่สุด คือ
16. ผู้ที่หยุดเรียนบ่อย คือ
17. ผู้ที่มีส่วนในการทำงานในห้องเรียนน้อยที่สุด คือ
18. ผู้ที่เจียบขริมที่สุด คือ

สังคมมิติ

ใช้บัตรขนาด 3 x 5 นิ้ว

ชื่อ.....	นามสกุล.....	ชั้น.....
		ผู้เลือก
สถานการณ์ : ทำรายงานกลุ่ม		
ผู้ที่ข้าพเจ้าจะเลือกอยู่ในกลุ่ม		
อันดับที่ 1 คือ		
อันดับที่ 2 คือ		

แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน

รายการเยี่ยมบ้าน ครั้งที่

วันที่ เดือน.....พ.ศ.

ชื่อ – สกุล ผู้เยี่ยมบ้าน.....

ชื่อนักเรียน ชั้น

ชื่อผู้ปกครอง บิดา มารดา

บ้านเลขที่.....โทรศัพท์.....

1.สภาพบ้านและบริเวณที่ตั้ง.....

.....

2.สภาพภายในบ้าน.....

.....

3.ลักษณะท่าทีของผู้ปกครอง

.....

4.เจตคติของผู้ปกครองมีต่อเด็กและการเรียนของเด็ก

.....

5. ภาวะการเรียนรู้ของเด็กทางบ้าน (เช่น โอกาสในการอ่านหนังสือ ทำการบ้าน)

.....

6.ลักษณะของเพื่อนบ้านเพื่อนเล่นของเด็ก.....

.....

7.ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว.....

.....

8. คำแนะนำที่ผู้ปกครองเสนอแนะต่อสถาบันการศึกษา.....

.....

แบบสอบถามพฤติกรรมทางการเรียนของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความ แล้วโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องว่างขวามือ
ช่องใดช่องหนึ่ง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อละ
เครื่องหมายเดียว ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 อันดับ ได้แก่

5	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
4	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
3	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบางครั้ง
2	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
1	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	5	4	3	2	1
1.	ข้าพเจ้าเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาครบ					
2.	ข้าพเจ้าทบทวนบทเรียนเป็นประจำ					
3.	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียน					
4.	ข้าพเจ้าส่งงานที่ครูมอบหมายตรงเวลา					
5.	ข้าพเจ้าทำการบ้านด้วยตนเอง					
6.	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเรียนทุกครั้ง					
7.	ข้าพเจ้าเตรียมตัวอ่านหนังสือก่อนการสอบทุกครั้ง					
8.	เมื่อครูให้ทำงานในห้องเรียน ข้าพเจ้าทำงานด้วยความตั้งใจ					
9.	ข้าพเจ้าจดบันทึกหรือโน้ตย่อเสมอขณะที่ครูสอนหรือเมื่อสอนเสร็จ					
10.	ข้าพเจ้าจัดทำตารางเวลาเรียนและปฏิบัติตามเป็นกิจวัตร					
11.	ข้าพเจ้าคิดว่าวิชาที่เรียนไม่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน					
12.	ข้าพเจ้านั่งหลับหรือเหม่อลอยขณะที่ครูสอน					
13.	ข้าพเจ้าหนีเรียนวิชาที่ไม่ชอบ					
14.	ข้าพเจ้าดีใจเมื่อครูไม่สอน					
15.	เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทเรียนจะซักถามครูให้เข้าใจ					
16.	ข้าพเจ้าชอบชวนเพื่อนคุยในขณะที่เรียน					
17.	ขณะที่กำลังเรียน เมื่อครูถามข้าพเจ้าตอบได้					
18.	หลังเลิกเรียน ถ้าข้าพเจ้าไม่เข้าใจบทเรียนจะถามเพื่อนจนเข้าใจ					
19.	ข้าพเจ้าไม่เคยขาดเรียนโดยไม่มีเหตุผล					
20.	ข้าพเจ้าเอาใจใส่การเรียน					

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวพัทยา คงยุทธ์
วัน เดือน ปีเกิด	3 พฤษภาคม พ.ศ. 2523
สถานที่เกิด	จังหวัดตรัง
ที่อยู่ปัจจุบัน	185 หมู่ที่ 1 ตำบลเขากอบ อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง โทร. 06 - 7395721
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนห้วยยอด จ.ตรัง
พ.ศ. 2540	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนห้วยยอด จ.ตรัง
พ.ศ. 2544	ครุศาสตรบัณฑิต (จิตวิทยาและการแนะแนว) จาก สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2548	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ